

De Roof-mythe zonder roof

De receptie van *De roof van Persephone* in Young Adult-literatuur

Lise Lauwers

Masterproef aangeboden binnen de opleiding
master in de Westerse Literatuur

Promotor: prof. dr. Peter Van Deun

Academiejaar 2023-2024

255.302 tekens

Ik verklaar me akkoord met de code of conduct van de faculteit Letteren
voor geloofwaardig auteurschap.

Voorwoord

Van de dingen waar ik bovenmatig van hou, springen er twee bovenuit: Griekse mythen en honden. Het verwondert dan ook niet dat toen ik leerde over het bestaan van Kerberos kwam, Hades mijn favoriete god werd. Hij had tenslotte een hond met maar liefst drie koppen.

Toen kwam het verhaal van Persephone. Ik was een jonge tiener en met alle verhalen rond Zeus was het allang duidelijk dat de Griekse goden en helden geen kindersprookjesfiguren zijn. Toch brak het mijn hart dat mijn lievelingsgod een jong meisje had ontvoerd. Er begon me echter een discrepantie op te vallen tussen deze oorspronkelijke mythe en de contemporaine hervertellingen die ik graag lees. Die discrepantie werd groter en duidelijker toen ik me op sociale media begon te bewegen in de sferen van mythologieliefhebbers.

Het contemporaine beeld dat gepresenteerd werd, was er een van Hades en Persephone als een verliefd en verstandig koppel, trouw aan elkaar en met een afkeurende blik richting hun medegoden, Zeus in het bijzonder. De moeder-dochterliefde tussen Demeter en Persephone was complexer, Demeter leek vaak een overmatig beschermende moeder waar Persephone wanhopig graag aan wou ontsnappen. Persephone zelf werd ook een belangrijker en uitgewerkt personage, met een esthetiek van bloemen, schedels en een driekoppige hond.

Die verschillen tussen de bronnen en de contemporaine visies lieten me niet meer los. Dus toen het tijd was om een onderwerp te kiezen voor deze thesis, was die keuze snel gemaakt. Ik zou kijken naar de receptie van de roof van Persephone in Young Adult-literatuur en dat aan de hand van twee hervertellingen die ik graag heb gelezen.

Voor de thesis begint, zou ik hier graag nog wat woorden van dank uiten. Ten eerste voor mijn promotor, professor dr. P. Van Deun, hem wil ik bedanken voor zijn geduld, vriendelijkheid en opbouwende feedback. Ten tweede wil ik mijn ouders en broer bedanken voor de ondersteuning, de koffie en de thee. Graag wil ik mijn oma hier bedanken, voor de rust die ze mij meerdere keren bracht doorheen mijn leven, inclusief het afgelopen jaar waarin ik aan deze thesis werkte. Ook wil ik mijn favoriete naamgenootje Liese hier vermeld hebben en bedanken, voor het delen van klacht en enthousiasme en ook voor alle mentale schoppen onder mijn gat opdat ik door zou werken. Dankjewel. *Last but not least*, bedank ik mijn persoonlijke drie koppen van Kerberos, mijn honden Jersey, Bloom en Snips, die mijn stille, pluizige gezellen waren tijdens talloze uren aan lezen, ratelen en schrijven.

Deze thesis zou niet tot stand zijn gekomen zonder al hun steun.

Abstract

This thesis looks at two contemporary retellings in Young Adult literature of the ancient myth of the rape of Persephone, namely the *Goddess Test* trilogy (2011-2013) by Aimée Carter and *Girl, Goddess, Queen* (2023) by Bea Fitzgerald. This thesis aims to shed light on the various options available to one to incorporate this ancient myth in a way that gives new perspectives to the story and is relevant to a Young Adult, contemporary audience. In doing so, it is not intended to be exhaustive, but to add to the research on retellings of Greek myths. To provide a background for further discussion, first comes a brief introduction of the myth and discussions regarding the literary category of Young Adult. Next, it will look at how the authors deal with which classical sources, how they process known mythological figures into characters, and how their storyworld and plot influence this reworking. Because of the myth's connection to marriage as a rite of passage for girls, attention will also be paid to the gender aspect in these retellings. The conclusion will then give the main differences and similarities between the two authors, who have different approaches in their processing of the source material due to their differences in setting and plot.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Abstract.....	3
Inhoudsopgave	4
Inleiding	6
De mythe die de inspiratie levert	8
De Homerische hymne	8
De mythe.....	8
Aandachtspuntjes.....	9
De belangrijke figuren	11
Kore/Persephone	11
Demeter	11
Hades	11
Zeus	12
Hermes.....	12
Caveat.....	12
Vrouwenzaken	13
Conclusie	14
Young Adult, een categorie apart	16
Een leeftijdscategorie... ..	16
... of een genre?	18
YA en Persephone	19
Conclusie	20
De mythe gaat verder: de Godinnentest-trilogie	21
Synopsis.....	22
<i>De godinnentest</i>	22
<i>De godinnenwraak</i>	23
<i>Het godinnenoffer</i>	25
De storyworld van de trilogie.....	28
De trilogie vs. de bronnen	31
Persephone: de geschiedenis achter de mythe.....	32
Kate en Henry: tussen gearrangeerd huwelijk, stockholmsyndroom en ware liefde in ...	34
De belangrijke personages	37
Kate: vervanger of meer?	38
Persephone, de afvallige dochter	39

Hades, een genuanceerd verhaal.....	39
Demeter, moeder en matchmaker	40
Hermes: een attente vriend of een listige usurpator?	41
Zeus: koning, echtgenoot en vader, nergens echt goed in	42
Rhea de pacifist	44
Het geval Ava	45
Hera, de gegriefde echtgenote	46
Kate: dochter, echtgenote, moeder	47
Meisje, Godin, Koningin.....	52
Synopsis.....	52
Fitzgeralds storyworld	56
Zo veel bronnen	60
De belangrijke personages	65
Van Kore tot Persephone.....	65
Hades, de kunstenaar die gedwongen werd in een oorlog te vechten	68
Demeter, een moeder die wilt beschermen	70
Zeus, macho bedreigd door een kind.....	72
Hermes, lid van twee hoven.....	74
Hekate, uit op de macht van drie godinnen bij elkaar	75
Helios, de onwillige getuige	78
Styx, de stem van de lezer	79
Machtige meisjes en zachte jongens, onderdrukt door de stereotypen	80
De dubbele standaard	80
Het huwelijk, een zwaard van Damocles of juist bescherming?	82
Machtige vrouwen aan de leiband	84
De waarde van subtiliteit.....	85
Conclusie	88
De setting.....	88
De Roof-mythe zonder roof	90
De goden.....	91
De belangrijkste bronnen.....	97
Bibliografie.....	100

Inleiding

Hervertellingen zijn niets nieuw. De oude Romeinen hadden al het ideaal van *imitatio et aemulatio*, imiteren en verbeteren. De laatste decennia lijkt het erop dat men dol is op hervertellingen die de vrouwen uit de oude mythen en legenden centraal stellen, en de Griekse mythen zijn in deze trend populair. Men hoeft maar te denken aan het succes van auteurs zoals Jennifer Saint, Pat Barker en Madeline Miller. Ook in de Young Adult-literatuur zijn hervertellingen van de (Griekse) mythologie een ware rage. De populariteit van Rick Riordans *Percy Jackson en de Olympiërs* en alle vervolgreeksen, of van de Webtoon webcomic *Lore Olympus* van Rachel Smythe bewijzen het. Ook in dat laatste geval is er sprake van centrale vrouwelijke personages. Bea Fitzgerald, een van de auteurs die in deze thesis aan bod komen, verwoordt een mogelijke reden voor dit fenomeen:

“I think it comes back to that idea of connection, the idea of something so much larger than us stretching back for so long. Retellings have always been popular – from Ovid through to Shakespeare and the plethora of retellings in the nineteenth and twentieth centuries. But within the context of the current wave, I think it ties in with the idea of rediscovering the women who have stood before us – and more importantly how they have been imagined before us. So many wonderful writers are engaging with world mythology and especially the women within them, and often the same themes arise. Within the context of Ancient Greece, the lives of women were not very well documented but the plays often centre around them, where they are complex and powerful – plays written by and performed by and for men. What might that say that women were conceived of in this way but restricted in their public lives? I think this interests people, and so too do the retellings that posit another viewpoint or stance, that do not simply rework the text but reimagine it to ask more questions about ourselves, and use the lens of ancient story to shine a light on modern society.”¹

Deze hervertellingen kennen vaak een feministische inslag, gezien het contemporaine en— in het geval van Young Adult-literatuur— jonge publiek. Of de auteurs proberen er toch de moderne normen en waarden wat te vernieuwen, zonder dat ze daarbij de historische realiteit geweld willen aandoen. Het is vaak een evenwichtsoefening, waar elke auteur anders mee omgaat.

Één van de Griekse mythen die een vrouwelijke protagonist leveren is *de roof van Persephone*. De grote lijn van deze Oudgriekse verklaring voor de wisseling der seizoenen blijft vaak hetzelfde,— Hades ontvoert Demeters dochter, Persephone, en dat leidt tot het ontstaan van de winter— maar verschillende bronnen brengen verschillende figuren het verhaal binnen of hebben andere handelingen. Afhankelijk van welke bronnen een auteur gebruikt, zal een hervertelling er al anders uitzien.

---

¹ Oldfield, ‘Bea Fitzgerald on Her Hades and Persephone YA Debut, Girl, Goddess, Queen’.

Bovendien is er het doelpubliek dat de in deze thesis behandelde werken hebben. Sommige elementen in de oorspronkelijke mythe wil je niet zonder meer overbrengen aan jonge en beïnvloedbare mensen, zoals het ontvoeren van een lief. Daar komt bij dat de categorie Young Adult breed en omstreden is; hoe een auteur de categorie interpreteert zal samenhangen met hoe de betrokken uitgeverij het ziet en dat kan verschillen.

In deze thesis wil ik kijken naar hoe twee verschillende auteurs omspringen met *de roof van Persephone* voor een Young Adult-doelpubliek. Er zal dieper ingegaan worden op hoe de mythologische figuren tot personages zijn verwerkt, welke bronnen op welke manier worden gebruikt en wat dat betekent voor de inhoud. Ook zal er bekeken worden hoe er wordt omgegaan met vrouwelijkheid en gender.

Om een goede basis te hebben voor deze bespreking volgen er eerst twee korte, inleidende hoofdstukken over de mythe en over de Young Adult-categorie. In het hoofdstuk over de mythe zullen de elementen die voor deze thesis belangrijk zijn uitgebreid besproken worden, aan de hand van een van de belangrijke bronnen, namelijk *De hymne aan Demeter* die deel uitmaakt van de verzameling van homerische hymnen. Daarna volgt er een inleidend hoofdstuk over Young Adult-literatuur, een omstreden en steeds veranderende categorie. Deze thesis wilt geen definitief antwoord geven op wat de categorie inhoudt, noch een exhaustief beeld geven van de huidige, wetenschappelijke discussies. Het hoofdstuk zal slechts wat gangbare perspectieven aanreiken om een beter begrip te hebben van de categorie in de rest van de thesis.

Om een verschillende aanpak van de mythe te kunnen vergelijken, zal er gekeken worden naar de *Godinnentest*-trilogie van Aimée Carter en *Koningin van de onderwereld* van Bea Fitzgerald. De delen van de trilogie werden gepubliceerd tussen 2011 en 2013, *Koningin van de onderwereld* kwam uit in 2023. Beide hervertellingen komen dus uit de eenentwintigste eeuw. Beide vormen ook het debuut van hun respectievelijke auteurs. Elk werk zal apart in een hoofdstuk diepgaand behandeld worden, waarbij aandacht besteed wordt aan de eerder vermelde elementen: omgang met bronnen, mythologische personages en gender. Om de bespreking coherentie te geven zal er gekeken worden hoe de storyworld en plot van een werk invloed hebben, of juist beïnvloed worden.

Om deze thesis af te sluiten zal in de conclusie een overzicht gegeven worden van de belangrijkste elementen, die tussen de twee werken vergeleken zullen worden. Deze thesis hoopt zo een inzicht te geven in hoe *de roof van Persephone* aan de huidige jeugd gerepresenteerd kan worden en hoe de mythe zo verder leeft en functioneert vandaag de dag.

Zoals Bea Fitzgerald het al verwoordde, verbindt de mythe in de hervertellingen ons met de oudheid waaruit ze stamt, en krijgt ze tegelijk een nieuw perspectief van en geeft een op onze moderne maatschappij.

De mythe die de inspiratie levert

De roof van Persephone functioneerde als etiologische mythe, ze verklaarde voor de antieke Grieken (en later, onder de naam Proserpina, voor de Romeinen) de wisseling van de seizoenen. Om niet iedere keer de volledige titel te benoemen, zal er in deze thesis regelmatig naar verwezen worden als de Roof-mythe. De Roof-mythe is de belangrijkste mythe waarmee Persephone geassocieerd wordt. Geen enkele mythe is gebeiteld in steen; verschillende bronnen hebben andere nuances, andere details of wijken zelfs af in kernaspecten. In dit hoofdstuk zal gekeken worden naar de meest gangbare versie en de aspecten die belangrijk zijn voor de bespreking van de behandelde werken. Het is bedoeld als inleiding en heeft niet de wens een exhaustieve bespreking te vormen; er is dan ook veel gebruik gemaakt van algemenere bronnen zoals *Der Neue Pauly* en *The Oxford Classical Dictionary*.

De Homerische hymne

De Homerische hymne aan Demeter is de voornaamste bron voor de Roof-mythe. Deze hymne is de oudste bron waarover we beschikken, afkomstig uit het midden van de zevende eeuw v.C. of het begin van de zesde eeuw v.C., toen het telesterion van Eleusis werd gebouwd ten tijde van Solon (het schrijven van de hymne zou met die bouw te maken hebben).² Het is natuurlijk niet de enige bron, een paar andere voorbeelden zijn: Euripides (in zijn *Helena*), Pseudo-Apollodorus en Pausanias.³ Als de auteurs van de Young Adult-werken andere antieke bronnen dan de hymne hebben gebruikt, zullen die aan bod komen in de hoofdstukken waarin hun respectievelijke werken worden besproken. Hier wordt *De Homerische hymne aan Demeter* eerst kort samengevat en daarna gaan we in op een aantal (kleinere)⁴ elementen, waarvan later wordt bekeken hoe ze verwerkt zijn in de Young Adult-werken.

De mythe⁵

Aan het begin van de mythe plukt Persephone bloemen op een weide in Nyssa, samen met de oceaniden, zeenimfen die dochters van Okeanos zijn. Daar wordt ze gefascineerd door een narcis. Wanneer ze die wilt plukken, splijt de aarde open en sleurt Hades haar mee. De narcisbloem was een valstrik opgezet door haar vader Zeus (in de openingszin wordt al gezegd dat de schaking goedgekeurd was door

---

² 'Homeric Hymns'.

³ Cristóbal, 'Persephone/Kore'.

⁴ De elementen die als voornaamste vergelijkingsbasis zullen dienen worden verderop in dit hoofdstuk behandeld (cf. infra).

⁵ Gebaseerd op Hartkamp, *Homerische Hymnen*, 4–33.

Zeus). Het meisje verzet zich en schreeuwt om hulp, maar enkel Helios en Hekate horen haar.

Demeter verneemt dat haar dochter vermist is en begint aan haar zoektocht. Negen dagen lang verloopt die tevergeefs. Op de tiende ochtend vertelt Hekate haar dat ze Persephone heeft horen gillen om hulp, maar niet gezien heeft door wie ze is meegenomen, dus begeeft Demeter zich naar Helios. Hij vertelt haar dat Zeus hun dochter aan Hades heeft gegeven als bruid. Hij raadt haar ook aan haar verdriet te bedwingen— Hades is tenslotte een wenselijke schoonzoon.

Verbitterd over Zeus' handelen keert Demeter echter de Olympos de rug toe. Vermomd als een oude voedster vertoeft ze onder de mensen en bereikt Eleusis. De dochters van de plaatselijke vorst Keleos— Kallithoë, Kallidikè, Demo en Kleisidikè— komen haar tegen. Demeter noemt zichzelf Dos en vraagt hen naar een huishouden om te leiden, met een kind om te verzorgen. Toevallig heeft hun moeder Metaneira een zoontje Demophoön. Demeter trekt bij hen in.

Ze wrijft het kindje in met ambrozijn en houdt hem 's nachts in het vuur. Demophoön groeit daardoor prachtig op, waar zijn ouders zich over verwonderen. Op een nacht ziet Metaneira echter wat Demeter doet, en schrikt, waardoor Demeter in woede ontsteekt. Ze eist de bouw van een tempel en altaar vooraleer ze het huishouden verlaat.

Wanneer de tempel klaar is, trekt Demeter erin en stopt de groei van gewassen voor de stervelingen. Zeus en de andere goden proberen haar te vermurwen met beloftes over eerbewijzen, maar ze weigert die; het enige wat ze wilt, is haar dochter. Dus zendt Zeus Hermes naar Hades. Voor die Persephone laat gaan, geeft hij haar heimelijk een granaatappelpitje te eten.

Persephone en Demeter zien elkaar weer; ze vertelt haar moeder hoe Hades haar gedwongen heeft om een granaatappelpit te eten en hoe hij haar had geschaakt volgens het plan van Zeus. Omdat ze in de onderwereld gegeten heeft zal Persephone een derde van elk jaar daar moeten verblijven.

Hekate ontmoet hen en is voortaan Persephone's begeleidster tijdens de rituelen van de Eleusische mysteriën. Zeus zendt Rhea om Demeter op te halen en terug te brengen naar de Olympos voor een verzoening. Ten slotte wijdt Demeter een aantal vorsten in— onder wie Keleos— in haar mysteriën.

Aandachtspuntjes

Demeter is de hoofdrolspeelster in deze hymne (deze is tenslotte aan haar gericht), niet Kore/Persephone. Haar rol is die van moederliefde, of toch een moeder die ingaat tegen een beslissing van de vader (in dit geval ook nog eens de koning van de goden). Persephone speelt vooral aan het begin en het einde van de hymne een echte

rol. In het midden komt het verhaal van Demeter in Eleusis voor, de Roof-mythe wordt dan ook regelmatig verbonden met de Eleusische mysteriën te Athene, die verbonden waren aan de twee godinnen als een duo. Wat de exacte rol van het kind Demophoön is, is niet helemaal duidelijk.

Opvallend genoeg komt Kore als naam niet voor in deze bron. Wel wordt ze pas voor de eerste keer Persephone genoemd door Hekate, wanneer die Demeter aanspreekt. De woorden waarmee daarvoor naar haar worden verwezen kan men vertalen als ‘dochter’ of ‘meisje’, maar in tegenstelling tot de namen komen deze nergens met een hoofdletter voor.

Een derde element dat ik hier wil vermelden is de granaatappelpit. In deze hymne spreekt men over slechts een en als gevolg daarvan moet Persephone een derde van het jaar in de onderwereld doorbrengen. Dit contrasteert met de inmiddels populaire gedachte dat ze zes granaatappelpitjes at en voor elk een maand van het jaar bij Hades moet doorbrengen.

Gezien de granaatappel symbool kan staan voor vrouwelijke (of mannelijke) seksualiteit⁶, geeft het feit dat Persephone hier benadrukt dat Hades haar dwong om de pit te eten een donkere tweede laag aan de passage (op zijn minst voor een contemporain publiek). Het kan ook verklaren waarom het huwelijk door Demeter ongedaan gemaakt zou kunnen worden, vooraleer ze de pit at, aangezien een huwelijk vaak als niet voltrokken werd beschouwd voor de consummatie.

Ten laatste kan men opmerken dat Persephone’s connectie met bloemen niet duidelijk spreekt uit deze bron, behalve dan misschien dat ze die aan het begin plukt.

In de hervertellingen van de Roof-mythe is Persephone de verwachte hoofdrolspeelster, aangezien deze mythe de belangrijkste is van degene waar ze een rol in speelt. Wanneer we later in deze thesis de gekozen werken bekijken, zullen we ingaan op de namen Korè en Persephone (cf. infra), de bloemen en het thema van de granaatappelpit, hoe de auteurs dat verwerkt hebben, als ze het al verwerkt hebben.

---

⁶Makowski, ‘Persephone, Psyche, and the Mother–Maiden Archetype’, 75.

De belangrijke figuren

Alle personages uit de homerische hymne zijn significant, zeker de onsterfelijke. Hekate, Helios en Rhea zullen tijdens de besprekingen aan bod komen waar dat relevant is. De vijf belangrijkste personages bespreken we hier kort, met de nadruk op hun relevantie. Veel daarvan is algemene kennis, enkele latere aandachtspunten worden extra aangehaald.

Kore/Persephone⁷

Persephone of Kore is de dochter van Demeter en Zeus en de echtgenote van Hades. De twee namen benadrukken twee aspecten van deze godin, enerzijds is ze de te vrenzen koningin van de onderwereld (Persephone), anderzijds is ze een meisje, de geliefde dochter van Demeter (Kore) en in die hoedanigheid een vruchtbaarheidsgodin. We zullen bekijken hoe de auteurs omgaan met de twee namen en aspecten van de godin. Een gedetailleerdere bespreking van Persephone in al haar facetten volgt later in dit hoofdstuk.

Demeter⁸

Demeter is een van de dochters van de titanen Kronos en Rhea en een vruchtbaarheidsgodin bij uitstek. Ze is de godin van de landbouw, in het bijzonder van de graanteelt, en de plantengroei in het algemeen. Op die manier draagt ze bij aan het sterfelijke leven van dier en mens. Als zij de plantengroei stopt, omdat ze dat wenst of omdat ze haar plichten verzaakt, heeft dat dan ook desastreuze gevolgen. Ze is de moeder van Kore en wanneer die door haar broer Hades ontvoerd wordt, krijgt de wereld een voorbeeld van hoe zo'n ramp eruitziet.

Hades⁹

Hades, een van de zonen van de titanen Kronos en Rhea, is de koning van de onderwereld, het domein hem toebedeeld nadat de broers erom geloot hadden. Zijn connectie met het dodenrijk maakt hem eerder gevreesd dan geliefd, zeker in Homeros, al krijgt hij later een connectie met rijkdom die zijn imago opkrikt¹⁰. De ontvoering

---

⁷ Cristóbal, 'Persephone/Kore'; Hinz, 'Persephone'; Inwood en Christine (Oxford), 'Persephone, Kore'.

⁸ Graf en Ley, 'Demeter'; Richardson, 'Demeter'.

⁹ Bremmer, 'Hades'.

¹⁰ Bij de Grieken speelde deze connectie minder een rol dan bij de Romeinen, maar hij bestond wel sinds de vijfde eeuw v.C..

van Persephone is de voornaamste mythe waar hij mee wordt geassocieerd; hij maakt haar zijn echtgenote en koningin.

Zeus¹¹

Zeus is de koning van de goden. Hij is de zoon van de titanen Rhea en Kronos, doorgaans voorgesteld als de jongste van de zes en de enige die als baby niet ingeslikt werd door Kronos. Wanneer hij opgegroeid is, bevrijdt Zeus zijn broers en zussen en stoot zijn vader van de troon, die samen met zijn bondgenoten in Tartarus worden geworpen. Kronos en de titanen(oorlog) zullen ter sprake komen volgens hun relevantie in de werken.

Zeus nam zijn zus Hera als zijn gemalin. Hoewel hij verscheidene kinderen bij haar heeft, weerhield hem dat er niet van nakomelingen bij stervelingen en andere godinnen te verwekken. Zo is Kore de dochter van Zeus met zijn andere zus Demeter. De huidige maatschappij verwerpt incestueuze relaties. Aangezien de herwerkingen geen historische romans zijn, is het interessant om te bekijken hoe de auteurs omgaan met de incest in de bronmythe: omarmen ze het of passen ze het aan.

Hermes¹²

Hermes, een zoon van Zeus en de nimf Maia, is verbonden met zowel het domein Olympus als het domein onderwereld. Enerzijds is hij belangrijk in de Roof-mythe als boodschapper van de goden, anderzijds is één van zijn taken het begeleiden van de overledenen naar de onderwereld. Niet alleen de doden, maar ook helden en andere mythische figuren helpt Hermes op dit pad. Zo begeleidt hij Kore wanneer ze reist tussen de wereld van haar echtgenoot en die van haar moeder.

Caveat

Deze figuren zijn de belangrijkste, die we in elk werk zullen aanstippen. De Roof-mythe is de focus, maar is niet de enige mythe verbonden met Hades en Persephone. Zo zijn beiden verbonden met minstens één buitenechtelijke geliefde. Elke mythe en zijn bronnen bespreken is niet de bedoeling van dit hoofdstuk, maar zullen besproken worden wanneer dat relevant is. Hetzelfde geldt voor eventuele andere goden als die een significante rol spelen.

---

¹¹ 'Zeus'.

¹² 'Hermes'.

Vrouwenzaken¹³

De andere naam van Persephone, Kore, kan men vertalen met meisje. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het genderspect vaak op de voorgrond treedt wanneer men deze mythe behandelt, zowel in academisch onderzoek als in de hervertellingen. Hier wordt er kort gekeken naar een aantal belangrijke kernpunten die zouden kunnen helpen wanneer we later de gekozen werken behandelen.

Ten eerste zal het interessant zijn te bekijken hoe de moeder-dochterrelatie wordt behandeld. In de oudheid waren de twee godinnen zo innig met elkaar verbonden dat ze vaak *τὼ Θεῶ*, 'de Twee Godinnen' genoemd werden en men wist over wie het ging. Soms werd er naar beide gerefereerd als *Δημήτερες*, 'de Demeters'.

In de hymne staat deze moeder-dochterrelatie centraal:

'In the Homeric Hymn to Demeter the intimacy of the divine pair is so deep and exclusive that in a real way Persephone is the daughter of Demeter and hers alone; even the etymology of Demeter's name underscores her quintessential motherhood. Father Zeus, to whom ironically the maiden appeals for help (verse 21), is a distant, unsympathetic figure, the one who in fact engineered the abduction of his own child in order to gratify his brother (Richardson, 1974, 138).'¹⁴

Er is een diepe liefde tussen de twee vrouwen. Kore is gelukkig wanneer ze terug kan keren naar haar moeder en ze kan dat omdat Demeter de goden dwingt haar eis in te willigen. Het is wel zo dat als echtgenote van Hades Persephone een hogere machtspositie verwerft dan als één van de 'Demeters'; met de Roof-mythe en als koningin van de onderwereld krijgt ze een eigen karakter los van haar moeder. Ze wordt zo een individu.¹⁵

Kinderen die individuen worden, los van hun ouders— dat proces hangt regelmatig samen met een rite de passage. Het huwelijk is hier zo'n overgangsritueel. Kore het meisje wordt Persephone de vrouw (van Hades). In de oudheid gebeurde dit wanneer meisjes nog echt meisjes waren. Meestal waren ze dertien of veertien, aan het begin van de puberteit, wanneer ze uitgehuwelijkt werden aan mannen, gewoonlijk ouder dan hen. Persephone's negatieve reactie op het huwelijk in de hymne kan een illustratie zijn van hoe andere meisjes reageerden op hun huwelijken:

'According to the Jungian school, however, the roots of the image lie not merely in this historical phenomenon but rather in the essential nature of the feminine psyche and its development when the woman undergoes the passage from maidenhood to wifehood.

---

¹³ Inwood en Christine (Oxford), 'Persephone, Kore'; Hinz, 'Persephone'; Cristóbal, 'Persephone/Kore'; Graf en Ley, 'Demeter'; Richardson, 'Demeter'; Bremmer, 'Hades'.

¹⁴ Makowski, 'Persephone, Psyche, and the Mother-Maiden Archetype', 74.

¹⁵ Makowski, 74.

We can appreciate better the psychological impact of this change if we consider the situation of women in ancient Greek society, where girls were often given in marriage at age twelve or thirteen to men two or three times their age (cf. Xenophon, *Oeconomicus*, 7–10). We need only recall those examples of Greek dedicatory verse in which we hear of young girls dedicating to Artemis the dolls and toys of their childhood as a prelude to entering married life. One can understand that for girls like these the change from maiden to wife must have been drastic and, in many cases, accompanied by trauma.¹⁶

Waarschijnlijk zit er ook een symbolische laag aan het huwelijk, die nauw samenhangt met het etiologische karakter van de mythe: in de winter—zo begrepen de mensen in de oudheid het—gebeurde het plantenleven voornamelijk ondergronds, dus wordt Persephone ondergronds getrokken.

Voor een derde van het jaar heeft Persephone funeraire taken in plaats van die van een vruchtbaarheidsgodin. Deze vruchtbaarheid is echter slechts van vegetatieve aard (oftewel haar vruchtbaarheid betreft enkel plantengroei):

‘There is [...] a great irony in the marriage of Persephone and Hades in that their union remains forever barren. While nearly all marriages and even the most casual sexual encounters in Greek myth produce offspring, the union of this couple will be childless—a fact all the more striking given that Persephone is a fertility goddess. She becomes fruitful only when she is apart from Hades and in the company of her mother—and there on a cosmic scale.’¹⁷

Het gebrek aan echtelijke kinderen kan te maken hebben met Hades’ hiernamaalskarakter.

Haar connectie met moederschap is betwistbaar—in de zin dat ze zelf moeder is. Voor de rest is Kore verbonden met de meeste traditionele vrouwenzaken: meisje en dochter, echtgenote en vruchtbaarheid. Hoe de moderne auteurs deze verwerken voor een contemporain publiek, zullen we bekijken.

Conclusie

De roof van Persephone is een rijke mythe. Naast dat er zal gekeken worden welke antieke bronnen gebruikt zijn voor de Young Adult-werken en hoe die bewerkt zijn, kunnen we een aantal elementen voor vergelijkingsbasis tussen de werken halen uit de mythes oudste bron: *De Homerische hymne aan Demeter*.

Ten eerste wordt bekeken hoe ze omgaan met de vijf voornaamste personages: Persephone, Hades, Demeter, Zeus en Hermes. Daarbij zal er aandacht besteed worden

---

¹⁶ Makowski, 75.

¹⁷ Makowski, 75.

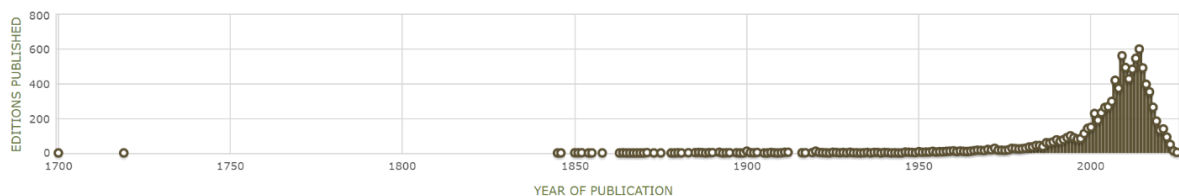
aan het thema incest. Dan bekijken we hoe die auteurs omgaan met de vrouwenzaken waarmee Persephone geassocieerd wordt, alsook het genderspect in het algemeen. Daarbij is het interessant hoe ze omgaan met haar dubbele naam (als dat al gebeurt). Tenslotte zijn er de kleinere thema's verbonden met de mythe: de granaatappel en de bloemen.

Young Adult, een categorie apart

Er zijn makkelijkere opgaves dan een definitie vinden die ‘Young Adult’ in zijn volledigheid omvat. Is het een leeftijdscategorie of eerder een genre? Wat zijn de kenmerken? Iedereen lijkt een ander antwoord te hebben.

Die discussies hangen samen met het relatief recente ontstaan van het begrip Young Adult, de tussenpositie die het inneemt, namelijk tussen kinderen en volwassenen, en de evolutie van dat begrip. Men hoeft maar een blik te werpen op de grafiek die Open Library toont (afbeelding)¹⁸, om te beseffen dat Young Adult recent een enorme groei kent en waar het eerst ging om pubers, komen inmiddels twintigers zich in de categorie nestelen.

Publishing History This graph charts editions published on this subject.

In dit hoofdstuk werpen we een korte blik op deze discussie en komen kort de werken aan bod die in deze thesis behandeld zullen worden, waarom zij gekozen zijn en wat hun Young Adult maakt¹⁹.

Een leeftijdscategorie...

De term Young Adult (standaard afgekort als YA) verwijst naar een leeftijdscategorie, de jongvolwassene of adolescent. Deze termen zijn geen exacte synoniemen, maar vertonen wel vaak overlap. In het geval van de literatuur is het onderscheid ook schijnbaar te verwaarlozen. De discussies over deze termen in pedagogische en psychologische wetenschappelijke artikelen zijn toonaangevend voor de discussies wanneer het over de literaire categorie gaat. Hier volgen twee voorbeelden die ons op weg kunnen helpen.

Deze leeftijdscategorie bevindt zich tussen kinderen en volwassenen, zonder samen te vallen met het fysiologische fenomeen puberteit (dat wil zeggen: de periode waarin een individu secundaire geslachtskenmerken ontwikkelt). In de abstract van *The age of adolescence* zegt men:

¹⁸ ‘Young adult fiction | Open Library’.

¹⁹ Afgezien van het feit dat hun respectievelijke uitgeverijen hun dat label hebben toegewezen.

‘Earlier puberty has accelerated the onset of adolescence in nearly all populations, while understanding of continued growth has lifted its endpoint age well into the 20s. In parallel, delayed timing of role transitions [...] continue to shift popular perceptions of when adulthood begins. Arguably, the transition period from childhood to adulthood now occupies a greater portion of the life course than ever before...’²⁰

Voor *Defining Young Adulthood* luidt de abstract dan weer:

‘Young adulthood is a unique developmental period that occurs between the ages of 18 and 25 years, during which there are key developmental tasks that allow the young adult to participate in self-exploration and identity formation.’²¹

Deze is beslist te strikt om toe te passen op de literaire categorie qua leeftijden, maar de concepten ‘self-exploration’ (oftewel het ontdekken van jezelf, wat je leuk vindt, kan et cetera) en ‘identity formation’ (oftewel het vormen van een eigen identiteit, wanneer jongeren op zoek gaan naar groepen en gedachtegoed waar ze bij aansluiten, los van hun voogden) kunnen ons verderop van pas komen.

Vanaf welke leeftijd YA begint, is voor discussie vatbaar, en de bovengrens (wanneer is iets niet meer te publiceren als YA en sowieso volwassenenliteratuur) is een rekbaar iets... als er al een is. Om te starten kan eens gekeken worden naar hoe de uitgeverijen van de behandelde werken YA definiëren.

De Godinnentest-trilogie van Aimée Carter wordt zowel in het originele Engels als in het Nederlands uitgegeven door de uitgeverij Harlequin Teen, een onderdeel van de uitgeverij Harlequin, dat dan weer een onderdeel is van HarperCollins Publishers.²² Volgens *Publishers weekly*²³ is de uitgeverij’s doelpubliek ‘meisjes van 12 tot 18’. Het artikel, dat het begin van Harlequin Teen aankondigde in 2010, geeft daar wel nog bij aan dat het objectief was om hun doelpubliek later uit te breiden.

Koningin van de onderwereld van Bea Fitzgerald is uitgegeven door Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum als onderdeel van hun *Best of YA*-collectie. De oorspronkelijke Engelse uitgave (*Girl, Goddess, Queen*) is verzorgd door Puffin, dat deel uitmaakt van Penguin Random House Children’s, die valt onder Penguin Random House. In een van hun stock-catalogi vindt men het volgende:

‘Young Adult [:] In this section you’ll find classics to get 12+ readers thinking, books for girls, for boys, series’ to keep them going, humour to make them laugh, page turners and novels that are just plain brilliant.’²⁴

---

²⁰ Sawyer e.a., ‘The Age of Adolescence’.

²¹ Higley, ‘Defining Young Adulthood’.

²² ‘Over ons’.

²³ Lodge |, ‘Harlequin Targets Teens’.

²⁴ Duggee e.a., ‘IN A WORLD... Where Blockbusting Books Are the Coolest Thing to Have, Penguin Random House Has the Must-See Collection. Step into Fantastic Adventures, Hilarious Scrapes and Classics You’ll Enjoy Time and Time Again.’, 180.

Beide uitgeverijen laten YA dus beginnen vanaf de leeftijd van twaalf jaar. Ter vergelijking kan men daar een instantie als Webtoon tegenover zetten. Webtoon is een internationaal, online platform waarop webcomics worden gepubliceerd, een online variant van strips en/of graphic novels. Webtoon is niet zomaar een open platform waar iedereen kan posten, maar werkt nauw samen met de creators, dat wil zeggen, de auteurs en/of illustratoren van zo'n webcomic. Ze functioneren grotendeels hetzelfde als een uitgeverij.

Om te beginnen moet men 13 zijn om een account te mogen aanmaken op Webtoon en dan krijgt men de comics te zien afhankelijk van leeftijd. Webtoon hangt namelijk aan elke comic een content rating²⁵: All-Ages, Teen, Young Adult en Mature. Zij maken dus een onderscheid tussen comics geschikt voor tieners en die geschikt voor YA. Hun definitie voor die laatste luidt:

‘Appropriate for readers age 16 or older. Series may contain moderate violence, profanity, sexual themes, mild nudity, and consumption of alcohol or drugs. May contain themes of self-harm, bullying and abuse.’

Daartegenover zeggen ze voor Teen:

‘Appropriate for readers age 13 or older. Series may contain mild fantasy violence, blood, or gore. May contain minor themes related to mental health topics, but no graphic depiction. Series may contain uncensored mild profanity.’

Daarmee zijn ze de eerste in deze lijst uitgeverijen om hun YA niet op 12 te laten beginnen.

Aangezien zij de werken als YA hebben bestempeld, zullen we uitgaan van hun definities. We kunnen tot categorie komen van de leeftijd twaalf tot midden of zelfs eind twintig. Dat is een grote groep die uiteenloopt, een twaalfjarige is moeilijk te vergelijken met iemand van vijftientwintig qua ontwikkeling en levenservaring. De YA definitie kan dus niet alleen afhangen van de leeftijd van het publiek.

... of een genre?

Young Adult als term verwijst naar een levensfase en het is dus logisch dat het een literaire leeftijdscategorie zou aanduiden. Toch noemen sommigen YA eerder een genre. Omdat een uitgebreide discussie over het begrip ons te ver zou leiden, gebruiken we hier voor het gemak de definitie van ‘genre’ die men vindt in de DBNL: ‘Aanduiding voor de inhoudelijk en formeel bepaalde soorten of klassen van literaire teksten.’²⁶ Als YA een genre is, wat zouden dan die inhoudelijke en/of formele kenmerken kunnen zijn?

---

²⁵ ‘Notice :: WEBTOON’.

²⁶ DBNL, ‘genre, Algemeen letterkundig lexicon’.

Misschien is een kenmerk de vele subgenres. Elk genre dat bestaat in de volwassenliteratuur (behalve erotica) vormt wel een onderdeel van het YA-corpus. Fantasy, science fiction, romantiek, horror, misdaad... van alle kan men een voorbeeld vinden tussen de YA-titels. Aan diversiteit heeft YA beslist geen gebrek. Elk van die genres komt echter met eigen kenmerken, die soms, maar niet altijd overlappen. Dus wat zijn dan gemeenschappelijke kenmerken?

Jonge protagonisten van een leeftijd tussen twaalf en midden twintig is een plausible kandidaat. Gezien het doelpubliek komen die in praktisch elk YA-werk voor. Echter, vanaf 18 is men meerderjarig en de verschillen in leefwereld tussen een twaalf- en vijftientwintjarige zijn toch significant.

Het beste is waarschijnlijk om deze leeftijden te combineren met ‘coming of age’, een verhaaltipe waarin de protagonist door de plot heen volwassen(er) wordt:

“The coming-of-age story has become a universal trope in literature, especially in literature for children and young adults. Children and young adults must inevitably “come of age” and join the wider world and literature for that age range confronts that thematic issue more often than it is used in adult literature. The natural event of growing up is reflected in rituals and significant events and milestones in the lives of young people of all religions, ethnicities, and nationalities.”²⁷

Men kan denken aan de self-exploration en identity forming die deel uitmaken van de adolescentie (cf. supra). Natuurlijk is dit weer niet iets uitsluitend voor YA.

Men zou echter kunnen stellen dat YA als genre de volgende kenmerken bevat: subgenres, jonge protagonisten (cf. de leeftijden van het doelpubliek) en een significant coming of age-element. Elk op zichzelf is niet enkel een YA-kenmerk, maar gecombineerd zijn ze een sterke aanwijzing dat een boek in de Young Adult-groep valt.

YA en Persephone

De roof van Persephone leent zich uitstekend voor het genre van YA. De jonge dochter Kore die zich ontpopt tot koningin van de doden Persephone, zoiets kan men mooi passen in het patroon van het coming of age-verhaal; de protagonist is daarbij jong genoeg om door te gaan voor jongvolwassene of adolescent. In de oudheid was de mythische Kore waarschijnlijk rond de veertien (cf. supra), in de contemporaine hervertellingen maakt men haar iets ouder, meestal tussen zestien en twintig.

De werken die in deze thesis besproken worden zijn slechts een kleine selectie uit het corpus, maar vormen een mooie weergave van de types YA-hervertellingen van deze

---

²⁷ Danehy, ‘Girls Who Save the World: The Female Hero in Young Adult Fantasy’, 10.

mythe die er zijn. Ze zijn gekozen omwille van telkens drie kenmerken: het tijdperk waar de vertelling zich afspeelt (verleden, heden), de protagonist (de mythologische Persephone zelf of een figuur die voor haar moet doorgaan) en het aantal behandelde mythes.

Een eerste voorbeeld van Roof-mythehervertellingen is *De godinnentest* en de twee vervolgdelen. Carters trilogie speelt zich af in het heden. De protagonist is Kate Winters, een Persephone-figuur. Naast De Roof speelt de Titanomachie hier een grote rol, aangezien het tweede en derde boek gaan over een nieuwe oorlog met Kronos.

Het tweede werk dat zal besproken worden is er Fitzgeralds *Koningin van de onderwereld*. Deze roman speelt zich af in het (mythische) verleden. Het hoofdpersonage is Korè/Persephone zelf en de Roof-mythe staat centraal.

Deze selectie vormt geen exhaustieve weerspiegeling van het corpus, maar biedt wel inzicht in de voornaamste strategieën om de mythe te herwerken in de contemporaine Young Adult-literatuur.

Conclusie

Het laatste woord over de status van Young Adult-literatuur is nog niet gezegd. De ‘duidelijkste’ definitie blijft ‘tussen kinderen en volwassenen’, maar veranderingen in het begrip hebben geleid tot een heel breed doelpubliek, waarvan men zich kan afvragen of het niet beter is om dit verder op te splitsen (zoals Webtoon doet). In deze thesis besluiten we dat YA een leeftijdscategorie én genre is, met coming of age (en alle begrippen die daarbij horen) als een prominent kenmerk.

De mythe gaat verder: de Godinnentest-trilogie

In dit hoofdstuk wordt de *Godinnentest*–trilogie van Aimée Carter besproken. Het eerste boek van deze trilogie, *De Godinnentest*, was haar debuut in 2011. Carter schrijft in het Engels, maar hier is gebruik gemaakt van de Nederlandstalige uitgave: *De Godinnentest* (oorspronkelijke titel: *The Goddess Test*), *De Godinnenwraak* (oorspronkelijke titel: *Goddess Interrupted*) en *Het Godinnenoffer* (oorspronkelijke titel: *The Goddess Inheritance*).

Griekse naam	Engelse naam
Aphrodite	Ava
Apollo	Theo
Ares	Dylan
Artemis	Ella
Athena	Irene
Demeter	Diana
Dionysos	Xander
Hades	Henry
Hephaistos	Nicholas
Hera	Calliope
Hermes	James
Hestia	Sofia
Poseidon	Philip
Zeus	Walter

De Griekse goden in de trilogie hebben nieuwe namen aangenomen, zoals te zien is in deze tabel. Later in dit hoofdstuk gaan we wat dieper in op het ‘waarom’ van deze ingreep. Niet alle personages die Carter uit de mythologie haalt krijgen nieuwe namen, zij zijn dan ook niet opgenomen in de tabel.

Omwille van duidelijkheid en consistentie zullen in dit hoofdstuk de Griekse namen van de goden gehanteerd worden, behalve in de synopsis en in citaten.

Het hoofdstuk begint met de synopsis van de drie boeken. Daarna wordt er wat uitgebreider ingegaan op de storyworld, waarbij we aandacht besteden aan hoe de auteur omgaat met incest en de naamgeving. Dan wordt besproken hoe de auteur de mythe heeft verwerkt. Dit onderdeel is hier tweeledig: enerzijds is er hoe Kate en Henry’s verhaal lijkt op de bronnen, anderzijds is er de originele mythe, die in deze trilogie deel uitmaakt van de geschiedenis, zoals zal blijken uit de bespreking. Vervolgens wordt er (kort) gekeken naar de belangrijke personages: Kate en Persephone, Henry/Hades, Demeter/Diana, Hermes/James, Zeus/Walter en Rhea. Twee andere personages die aandacht verdienen in de trilogie zijn Aphrodite/Ava en Hera/Calliope. Ten slotte wordt er gekeken naar ‘de vrouwenzaken’, hoe Carter omgaat met gender in deze trilogie.

Synopsis

De godinnentest

Katherine 'Kate' Winters' moeder, Diana, wilt haar laatste dagen doorbrengen in haar geboorteplaats, dus verhuizen ze naar het plaatsje Eden. Onderweg stoppen ze aan de poort van Eden Manor. Wanneer ze weer vertrekken, rijdt Kate bijna een koe aan en ziet ze een mysterieuze jongeman.

De achttienjarige Kate gaat naar de lokale middelbare school, waar ze op haar eerste dag James ontmoet en de aandacht trekt van het koppel Dylan en Ava. Kate maakt zich zorgen dat Ava het haar kwalijk zal nemen dat Dylan ogenschijnlijk interesse voor haar heeft, maar dan nodigt Ava haar uit voor een feestje. Omdat haar moeder erop staat dat ze gaat, neemt Kate de uitnodiging aan. Het feestje blijkt echter niet te bestaan, Ava heeft haar meegelokt naar het landhuis en wilt haar daar achterlaten. Om op het landgoed te geraken moesten ze een beek oversteken, via stapstenen omdat Kate niet kan zwemmen. Ava is van plan terug te zwemmen, maar wanneer ze in het water duikt stoot ze haar hoofd. In paniek springt Kate haar achterna en trekt haar uit het water, maar Ava is al dood. Dan verschijnt de mysterieuze jongeman die ze eerder zag, die zich voorstelt als Henry en beweert dat hij Ava kan terugbrengen, als Kate in ruil met de herfstequinox— twee weken later— voor zes maanden bij hem komt wonen, en dat elk jaar opnieuw voor de rest van haar leven, zoals in de mythe van Persephone. Ze gaat akkoord.

Ava sluit zich aan bij James en Kate en twee weken lang spreken ze over het gebeurde en bloeit de vriendschap op. In de tussentijd zakt Kate's moeder weg in een coma. Wanneer Henry en Walter Kate komen ophalen, weigert ze mee te gaan. De volgende ochtend is Ava overleden. Kate laat James haar naar Eden Manor brengen, waar ze opnieuw met Henry wilt onderhandelen. Hij kan Ava niet nog eens terugbrengen, maar kan haar moeder wel in leven houden tot de lente. Kate besluit akkoord te gaan.

Er wordt haar uitgelegd dat ze gedurende de komende zes maanden zeven testen zal ondergaan— ze mag niet weten op wat, hoe of wanneer— en als ze slaagt, zal ze Henry's vrouw en koningin én een godin worden. De Raad zal haar beoordelen, maar de leden wensen voorlopig anoniem te blijven. Ze krijgt ook te horen dat de elf vorige meisjes die het probeerden, vermoord of verongelukt zijn. Daarbovenop komt ze erachter dat zij de laatste is met wie Henry het wilt proberen. Als Kate faalt, zal hij vervagen en vervangen worden.

Gelukkig krijgt ze ondersteuning van Ava, die als dode op Eden Manor verblijft. Haar verblijf op Eden Manor verloopt zonder al te veel incidenten, dankzij de wakende ogen van de wachters en Calliope en Ella. Overdag krijgt ze les van Irene, brengt tijd door met Ava (die relaties aangaat met twee verschillende wachters: Theo en Xander) of met het landgoed te verkennen, 's nachts praat ze met haar moeder in een droomwereld, dankzij Henry. Gaandeweg leert ze hem beter kennen en langzaam maar zeker valt ze voor hem, iets wat haar moeder toejuicht. Halverwege haar verblijf, met

Kerstmis, gaat het mis. Eerst probeert iemand haar te vergiftigen, dan vermoordt Theo Xander in een dispuut om Ava. Kate moet Ava straffen, aangezien zij de oorzaak is. Ze besluit dat Ava geen relaties meer mag aangaan en bij haar uit de buurt moet blijven.

De volgende maanden van Kate's verblijf zijn eenzamer, al groeien zij en Henry wel dichter naar elkaar toe.

Dan eist Henry van haar dat ze stopt met eten, omdat ze het toch niet nodig heeft en Calliope als voorproefster telkens gevaar loopt. Kate weigert zich een van haar weinige pleziertjes te laten afpakken, dus bekent Henry dat hij het eigenlijk wilt omdat de Raad haar test op vraatzucht. Kate geeft toe. Na een laatste maaltijd sluiten ze de dag af met twee koppen chocolademelk, waarna Henry en Kate voor het eerst met elkaar vrijen. De volgende ochtend voelt Kate zich ziek en reageert Henry buitensporig negatief. Eerst is Kate gekwetst door die reactie, dan legt ze de link met een mogelijke test op lust, aangezien vraatzucht een van de zeven zonden is en ze weet dat ze daarop getest wordt. Lust behoort ook tot die zeven zonden.

Er bleek een afrodisiacum in de chocolademelk te zitten. Kate besluit zich te focussen op Calliope, die als voorproefster ook de ziekmakende effecten van het afrodisiacum voelt.

Calliope nodigt haar uit voor een picknick, waar ze bekent de moordnares te zijn en degene die de chocolademelk gedrogeerd heeft—als ze Kate niet kon doden wou ze haar laten zakken voor de tests. Ze vermoordt Kate en gooit haar in de rivier. Kate denkt dat ze doodgaat wanneer ze samen met haar moeder in een bootje ligt, maar Henry draagt haar terug naar het droge en Diana verdwijnt op het water. Wanneer Kate eindelijk voldoende bijkomt, is het tijd voor de eindbeoordeling. Daar komt ze erachter dat de Raad volledig bestaat uit mensen die ze ontmoet heeft in Eden of op het landgoed, en haar moeder. Er wordt bevestigd dat de zeven testen overeenkomen met de zeven zonden. Ondanks dat ze gezakt is voor lust, mag ze toetreden. Het boek eindigt met het huwelijk van Kate en Henry en haar vertrek voor een eerste zomer alleen.

De godinnenwraak

Kate heeft haar eerste zomer als Henry's echtgenote doorgebracht met James in Griekenland. Ze keert terug, volop uitkijkend naar het huwelijksleven, maar stoot op een magere, koele ontvangst, vooral van Henry. Het verwart haar en ze begint zich al snel zorgen te maken over of hij wel van haar houdt en of ze de juiste keuze heeft gemaakt. Daarbovenop wordt ze ook nog eens geconfronteerd met een gave bestaande uit visioenen waar ze geen controle over heeft.

De hele Raad is samengekomen in de onderwereld voor haar kroning tot koningin van de onderwereld. De hele Raad, behalve Calliope—zij is op het einde van het vorige boek door Kate gestraft. Die straf bestaat eruit dat ze tijd met elk van de

vermoorde meisjes moet doorbrengen tot ze door hen allemaal vergeven is. De kroningsceremonie wordt ruw onderbroken door een aanval van Kronos; de drie broers Walter, Philip en Henry zetten de achtervolging in.

Blijkbaar is Kronos een probleem dat al een paar maanden speelt. Hij zit nog steeds vast in Tartarus— hij kan het hek niet openen— maar hij is ontwaakt en kan dus met een deel van zijn macht gerichte aanvallen doen doorheen de onderwereld. Calliope heeft hem wakker laten worden, zodat ze wraak kan nemen op de Raad. Het onderwerelddeel van haar eerste slachtoffer Ingrid lag toevallig langs de ingang naar Tartarus, dus ze kon er gemakkelijk bij.

Wanneer Kate in een visioen ziet dat de drie broers gevangengenomen en geketend zijn, besluiten Diana en Sofia om hen te hulp te schieten.

Kate wilt niet hulpeloos blijven zitten en niets doen; Calliope wilt wraak op haar, dus wilt ze zichzelf aanbieden als ruilmiddel. Niemand vindt dat een goed plan. Kate's visioenen bevestigen echter dat ook Diana en Sofia gevangengenomen zijn. James en Ava besluiten haar te helpen, hoe een vreselijk plan ze het ook vinden.

Eerst gaan ze op zoek naar Persephone, omdat zij weet waar de ingang naar Tartarus zich bevindt. Ze hopen nog voor de winterzonnewende— wanneer titanen op hun sterkst zijn— iets tegen de situatie te hebben gedaan.

Al vroeg worden ze overvallen door Kronos. Kate besluit met hem te onderhandelen, ze beweert dat ze weet hoe ze het hek kan openmaken— in tegenstelling tot Calliope— en dat zal doen als ze heelhuids daar geraken. Tegen alle verwachtingen in, laat Kronos hen gaan. Kate blijft last hebben van haar visioenen en heeft geen zin in de ontmoeting met haar zus. Enerzijds ziet ze Persephone als degene die Henry's hart heeft gebroken, anderzijds voelt ze zich minderwaardig: Henry houdt nog steeds van Persephone en als die niet bij hem was weggegaan, zou hun moeder nooit Kate hebben gekregen— ze is verwekt als vervanger. Het helpt niet dat James het telkens voor Persephone opneemt.

Persephone deelt haar onderwereld met Adonis, de sterveling voor wie ze Henry en haar eigen onsterfelijkheid achterliet. Die sterveling is toevallig ook de reden waarom zij en Ava niet door een deur kunnen. De confrontatie met Persephone valt Kate zwaar. Kate is nieuw in de godenwereld en niemand heeft echt de tijd genomen haar alles uit te leggen; Persephone is erin geboren en heeft heel wat ervaring opgedaan voor ze sterfelijk werd. Ondanks de moeilijke relatie tussen de twee zussen helpt Persephone hen en ze gaan op weg naar Tartarus, een wandeltocht van enkele dagen. Wanneer ze ergens pauzeren worden ze opgeschrikt door een luide knal en daverende grond: Kronos probeert via het dak van de onderwereld uit te breken. Op die plaats in de bovenwereld zijn de overgebleven leden van de Raad bezig een val voor hem op te zetten.

Eenmaal aan de rand van de onderwereld gaan aanvankelijk enkel Persephone, James en Ava de grot binnen— aangezien Calliope het op Kate gemunt heeft lijkt het hen beter dat zij buiten wacht. Kate besluit echter, na een peptalk van Ingrid, toch

naar binnen te gaan. Helaas geeft ze Calliope zo een onderhandelingsmiddel. Henry eist echter dat ze de andere goden laat gaan, dan maakt hij het hek open. Ze mag Kate houden. Kate weet niet zeker of hij bluft of hij het echt meent. Henry maakt zeven van de tien tralies open en Calliope raakt zo opgewonden dat ze haar greep op de gevangenen laat gaan; Kate grijpt de kans om haar af te ranselen, waarna Henry hen allemaal, inclusief Calliope, naar het paleis terugbrengt.

Ze willen Calliope ondervragen, maar die weigert iets te zeggen tenzij Kate erbij is. Ze krijgen niet veel uit haar en Calliope grijpt de kans om Kate te bedreigen met haar macht. Henry onderbreekt dat proces.

De problemen tussen Kate en Henry worden op scherp gezet door Persephone's aanwezigheid. Kate ziet hen samen in een visioen, ze praten over hun afgelopen huwelijk en over Kate. Dan kust Persephone Henry, hij kust haar terug en Kate krijgt het gevoel in te storten. Wanneer ze Henry eindelijk in persoon ziet, eindigt dat bijna in een definitieve breuk. Hun relatie wordt nog moeizamer in de komende maanden, door Persephone en hun ruzie, maar ook omdat de Raad zich voorbereidt op een strijd tijdens de winterzonnnewende.

Tijdens de winterzonnnewende vertrekt de Raad om het op te nemen tegen Kronos; alleen Ava en Kate blijven achter. Urenlang zitten ze in de troonzaal, wanneer ze overvallen worden: Kronos heeft Calliope uitgebroken. Ze maakt haar dreigement af. Henry weet net op tijd in te grijpen voor Kronos Kate kan verwonden, maar de twee weten te ontkomen. De Raad heeft zware verliezen geleden: Nicholas is gevangengenomen en Ella is een arm kwijt. Henry wilt zich terugtrekken uit de naderende oorlog en probeert Kate ook zover te krijgen. Kate weigert dat echter en stelt voor dat ze op zoek gaat naar Rhea, om haar te proberen over te halen om aan hun kant te vechten. Ava zal met haar meegaan. In de ruzie die volgt confronteert Kate Henry over Persephone, vooraleer ze wegloopt. Na een tijdje komt Persephone met haar praten. De twee zussen weten tot een verstandhouding te komen.

Terwijl Kate aan het pakken is, komt er eindelijk een verzoening met Henry. Die nacht, zonder de rest van de Raad, vervolledigen ze eindelijk de kroningsceremonie tussen het vrijen door. De volgende ochtend is het tijd om te vertrekken. Eenmaal in de bovenwereld wilt Ava meteen weer omdraaien, omdat ze beseft dat Kate zwanger is— Calliope had daarvoor gezorgd met haar macht. Het is echter te laat. Calliope neemt Kate gevangen.

Het godinnenoffer

Er zijn negen maanden voorbij, waarin Kate de gevangene was van Calliope en Kronos, terwijl de Raad denkt dat ze in Afrika is op zoek naar Rhea. Inmiddels heeft ze haar visioenen onder controle, dus kan ze toekijken terwijl Ava valse verslagen uitbrengt; het verraad van haar beste vriendin valt haar zwaar. In de realiteit zit ze vast

op een eilandje in de Egeïsche zee. Het is eigenlijk Kronos' gevangenis. Hij kan niet van het eiland af, maar de Raad kan hem ook niet zomaar aanvallen.

Op de herfstequinox besluit Calliope dat het zover is en laat de bevalling beginnen. Na de bevalling neemt ze Kate's kind mee alsof hij haar eigen zoon is. Uit wanhoop vertelt Kate Kronos dat ze zijn koningin wordt, als hij ervoor zorgt dat ze haar kind mag zien en, belangrijker, Calliope hem niks aandoet. Op dat moment valt Henry het eiland aan— hij is erachter gekomen dat Kate gevangengenomen is.

In de chaos ontsnapt Kate uit haar cel. Ava brengt haar naar de kinderkamer, waar ze haar kind Milo noemt. Dan verschijnen zowel Calliope als Henry daar. In het volgende gevecht verwondt Calliope hen allebei met een dolk ontworpen door Nicholas, een wapen dat goden kan doden. Op het laatste moment weet Henry hen naar de Olympus te brengen— zonder Milo. Daar verliest hij het bewustzijn. Calliope heeft hem gestoken in de borst, Kate in de arm. Henry ligt in een coma, maar in een visioen ziet ze hem bij Milo.

Kronos zendt een vloedgolf en aardbeving die Athene met de grond gelijkmaken. Alleen het Parthenon heeft hij laten staan. Walter vertelt dat de mindere goden besloten hebben niet tegen Kronos te vechten. Kate vindt dat ze nog steeds op zoek moeten naar Rhea.

James begeleidt haar naar Afrika, waar ze Rhea kunnen vinden in Zimbabwe. Omdat hij niet zo'n lange afstanden kan reizen en Kate de gave nog niet eens geoefend heeft, nemen ze het vliegtuig. Tijdens de vlucht vraagt James of hij mee mag naar Henry en Milo in een visioen, dan kan hij het paleis wat verkennen. Wanneer James hem ziet vertelt hij Kate dat het Kronos is, vermomd als Henry, iets dat bevestigd wordt wanneer Ava verschijnt. Kate panikeert even wanneer ze beseft dat ze alle plannen van de Raad heeft doorverteld aan de vijand, inclusief James' vermoeden dat Rhea Henry kan genezen. Gelukkig heeft ze hem niet verteld waar exact in Afrika ze naartoe gaan.

Rhea helpt daar met het genezen van mensen in een klein dorpje. Ze weigert tegen haar echtgenoot te vechten, ze weigert hoe dan ook te vechten en meer leed te veroorzaken. Kate weet haar echter wel zover te krijgen dat ze haar zoon helpt— ze geneest haar en Henry, die meteen in het tuintje verschijnt.

Nu neemt Kate Henry mee in een visioen, om hem Milo te laten zien. In plaats van dat Kronos haar voor de gek houdt, begint zij hem te bespelen: ze vertelt hem dat Henry dood is. Omdat Kronos Kate wel kan zien en horen als ze Milo bezoekt in een visioen, kan ze indirect met Ava praten.

De dagen gaan voorbij in aanloop naar de winterzonnnewende. Henry leert Kate hoe ze kan teleporteren en Kate spendeert veel tijd bij Milo— en dus bij Kronos. Des te meer tijd voorbijgaat, des te wanhopiger Kate wordt om haar kind bij Calliope vandaan te halen. Ze besluit een deal te sluiten met Kronos: als hij toestaat dat Milo door zijn familie verzorgd en opgevoed wordt, dan zal zij vrijwillig aan zijn zijde staan. Hij geeft haar een week. Kate wilt niemand over haar plannen vertellen, al neemt ze wel impliciet afscheid van Diana en Henry. James laat zich niet zo makkelijk afschepen,

maar hij begrijpt waarom ze het doet. Hij gaat met haar mee om Milo naar de Olympus te brengen, aangezien Kate op het eiland zal moeten blijven. Henry had echter een soortgelijk plan: hij biedt zichzelf aan Calliope. Omdat hij verschijnt, beseft Kronos dat Kate tegen hem gelogen heeft. Calliope dwingt Ava haar macht op Henry te gebruiken, zodat hij nu van haar houdt, en Kronos ziet zijn kans schoon: als Henry op het eiland blijft en voor Milo zorgt, dan is zijn kant van de deal volbracht. Calliope valt echter Kate aan.

Omdat haar veiligheid in het paleis niet gegarandeerd is, stuurt Kronos haar weg. Wanneer ze terug op de Olympus aankomen, staat Ava net voor de Raad, als een projectie. Bijna alle leden van de Raad zijn haar vijandig gezind en Ava, die dat beu is, onthult dat Walter haar inzet als spion. Zelfs Kate aan Calliope overleveren, net geen tien maanden geleden, was Walters idee (al wist hij niet dat ze zwanger zou zijn, dat was niet voorzien). De onthulling zorgt voor nog meer spanning, zeker tussen Walter en Kate.

De dagen gaan voorbij en de Raad wordt wanhopiger. Walter besluit eindelijk om Kate in te zetten, net wanneer het eigenlijk te laat is— Kronos vertrouwt haar niet langer. Hij wordt steeds sterker en de Raad beseft dat ze geen tijd hebben tot de winterzonnewende. Begin november is het zover. De Raad heeft nog een uur voor de strijd begint, dus Diana, James en Kate brengen een bezoek aan Persephone; Diana laat Kate daar achter zodat ze niet weer achter hen aan zich de strijd ingooit.

Geen van beide zussen is daar gelukkig mee, noch zijn ze het type om braaf te luisteren en niets te doen. Kate komt met een plan. Ava heeft haar in een visioen Nicholas' werkplaats laten zien, met de prototypes van de goden dodende wapens, en Kronos noch Calliope konden Persephone schaden aangezien ze een dode ziel is. Dus ronsearchen ze Ingrid en de andere meisjes die eerder aan de godinnentest meededen, waarna ze het paleis infiltreren. Ze nemen de wapens en bevrijden Nicholas, vooraleer zich in het gevecht te mengen. Kate splitst zich af van de rest en gaat eerst naar de kinderkamer. Daar vindt ze Ava, maar geen Milo. Henry heeft hun zoon meegenomen naar het dak.

Ze weten Calliope van haar stuk te brengen. Ava onthult dat ze Henry niet echt betoverd had, maar dat hij mee in het complot zat en de twee gooien zich mee in de strijd tegen Calliope en Kronos. Het blijkt echter dat hoewel de prototypes heel wat schade kunnen aanrichten, ze niet echt kunnen doden. Calliope werpt haar dolk naar Kate, maar Ava springt ertussen. Blind van woede werpt Kate zich op Calliope. Ze raakt zelf gewond, maar weet Calliope dodelijk te verwonden. Ongeveer op hetzelfde moment verschijnt Rhea op het strijdtoneel. De strijd luwt terwijl iedereen zich om de twee stervende godinnen— Ava en Calliope— verzamelt. Rhea zegt tegen haar echtgenoot dat het eerlijk is zo— een dode aan elke zijde— en vraagt hem of hij zich overgeeft. Als hij nee antwoordt, neemt ze hem eigenhandig gevangen en brengt hem terug naar Tartarus.

De Raad heeft de oorlog gewonnen, maar Ava's dood zet er een zware domper op. Er zullen vervangers moeten gezocht worden voor haar en Calliope. Henry, Kate en Milo keren terug naar de onderwereld, waar ze beginnen aan hun leven als gezin.

De storyworld van de trilogie

‘Het was vreemd om te bedenken dat de mythen voor al deze mensen geen verzinself waren maar geschiedenis.’²⁸ De goden zijn echt en mythologie is geschiedenis. Dat is de basis van Carters universum in de *Godinnen*-trilogie. Ze brengt hen naar de eenentwintigste eeuw, met al wat dat met zich meebrengt.

Carters goden vallen echter niet volledig samen met de Griekse. In een interview met Aimée Carter antwoordt ze op de vraag: ‘Is the world you are building home to other classical pantheons or are your deities the same but reflected differently in other cultures?’ het volgende:

“In my head, it’s the latter – they have different names throughout history and different cultures, but they’re more or less the same beings. Some of the minor gods in Greek mythology are considered almighty in others, and they’re reflected differently between, say, Roman and Norse mythology. But they’re more or less the same. This is just in the Goddess Test world, of course, but it’s interesting to study the different kinds of mythology in the world and see where they intersect.”²⁹

In die geest is het volkomen logisch dat de goden hun namen aanpassen aan de context waarin ze leven. Voor de trilogie is dat het contemporaine Noord-Amerika. De gekozen namen hebben soms te maken met hun karakter, soms niet, zoals Carter zelf aangeeft:

“I did choose each name for what it means, some more than others – Walter, for instance, means “army leader”, while James means “supplanter” The exception is Calliope, which in the story was chosen by her counterpart for its Greek roots.”³⁰

In de tekst zelf wordt niet voor elk personage aangegeven aan welke Griekse godheid ze beantwoorden, al zijn er vaak aanwijzingen, zoals wat ze doen of hun onderlinge relaties. Voor zij die niet doorhebben wie wie is, is er op het einde van elk boek een *Gids voor de goden*, respectievelijk p. 350, p. 317 en p. 318, waar de Raadsleden opgesomd staan met Engelse naam, Griekse naam en hun domeinen. Carter heeft ook zogenaamde mythologische easter eggs achtergelaten in haar werk.³¹ Men zou die kunnen zien in de namen gekozen voor Hera en Demeter respectievelijk. Zo is Calliope de muze die in Ovidius’ *Metamorfosen* over de ontvoering van Proserpina (oftewel Persephone) vertelt en is daarin ingebed het verhaal van Arethusa, die gered

---

²⁸ Carter, *De Godinnentest*, 164.

²⁹ Imrie, ‘Aimée Carter Interview’.

³⁰ Addict, ‘Interview with Aimee Carter and Goddess Interrupted Giveaway’.

³¹ Imrie, ‘Aimée Carter Interview’.

werd van haar achtervolger door de godin Diana.³² Op die manier worden beide gekozen namen verbonden met de bronmythe, al zit daar waarschijnlijk verder niets achter. In *De godinnentest* zelf worden de aangepaste namen uitgelegd door Henry en Diana als volgt:

“[...] In de loop der jaren hebben we allemaal nieuwe namen uitgekozen.” “Namen die passen bij waar en in welke tijd we zijn,” zei Henry. “We zijn het bekendst binnen de Griekse mythologie, en daarom kent iedereen ons onder onze Griekse namen.” “Maar we hebben geen echte namen,” zei mijn moeder. “We zijn geschapen voor er namen waren.”³³

Wat de goden precies zijn, wordt door Henry gedefinieerd:

‘Ik ben wel degelijk een god — een onsterfelijke, zo je wilt. De belichaming van een aspect van deze wereld, en zolang dat bestaat, besta ik.’³⁴

Hoewel deze goden dus niet uitsluitend het Griekse pantheon vertegenwoordigen, zijn het de Griekse mythen en concepten— zoals de Olympiërs— die de wereld structureren. Carter past de concepten wel aan in functie van de plot. Zo vertelt Irene over de Olympiërs: “De meeste mensen denken dat het er maar twaalf waren. [...] Maar als je goed naar de geschiedenis kijkt, zijn het er veertien.”³⁵ Carter lijkt echter zichzelf in de latere boeken tegen te spreken: iedere keer dat de Raad bijeenkomt, is Kate erbij en dan zit ze op een eigen troon. Dat brengt het aantal leden eigenlijk op vijftien. Daartegenover staat dat Calliope op dat moment al aan Kronos’ zijde vecht en dus niet aanwezig is op die bijeenkomsten, wat het aantal leden toch terugbrengt tot veertien. Dat ‘de Raad telt veertien leden’ niet absoluut is, wordt uitgelegd door Henry:

“Ik breng het grootste deel van mijn tijd gescheiden van de rest van de Raad door. Als ze mijn mening ergens voor nodig hebben of een beslissing moeten nemen die mij aangaat, kom ik bij hen zitten. Hun beslissingen hebben echter te maken met de wereld van de levenden, en daar heb ik niets over te zeggen.”³⁶

Aangezien de oorlog tegen Kronos niet alleen de wereld van de levenden betreft, verklaart dat waarschijnlijk waarom Kate betrokken wordt bij de vergaderingen.

De Olympiërs uit het Griekse pantheon zijn allemaal familie van elkaar. In de oudheid vond men incest onder de goden geen probleem. Deze trilogie is echter geschreven voor een contemporair publiek van jonge mensen en kinderen— het draagt tenslotte het YA-label— en dan is incest geen voorbeeld dat je wilt hebben in je te romaniseren koppel. Beide auteurs gaan daar anders mee om.

---

³² Sampson, ‘Callimachean Tradition and the Muse’s Hymn to Ceres (Ov. Met. 5.341–661)’.

³³ Carter, *De Godinnentest*, 337.

³⁴ Carter, 121.

³⁵ Carter, 162.

³⁶ Carter, 252.

Carter gebruikt de systemen van adoptie en schepping, bij monde van Ella:

“Ze zijn Henry’s familie. Zijn broers en zussen en neven en nichten, hoewel hij en zijn broers en zussen niet echt bloedverwanten zijn. Het is meer dat ze elkaar hebben geadopteerd omdat ze dezelfde schepper hebben en de oorspronkelijke zes goden zijn, maar zo noemen ze zichzelf nu eenmaal. Het had net zo goed iets anders kunnen zijn.”³⁷

Hoewel ‘schepper’ erg bijbels klinkt, gaat het hier over de titanen Kronos en Rhea (die de oorspronkelijke zes ‘vader’ en ‘moeder’ noemen). Aangezien Walter en Diana dus niet ‘echt’ broer en zus zijn, is Kate geen gevolg van incest, en aangezien Henry ook niet ‘echt’ hun broer is, trouwt ze niet met haar oom.

Om dit deel af te sluiten gaat het hier kort over de belangrijke plaatsen in de trilogie: Eden (Manor), de onderwereld en de Olympus.

In *De Godinnentest* speelt het verhaal zich af in Eden en op het landgoed Eden Manor. Eden is een fictief plaatsje:

“**MR**-I love finding books set in Michigan, why did you chose Eden, Michigan?

AC – Initially the story was set in Maine. I wanted a place that was relatively isolated, and it happens that there is a Hell, MI (in the lower peninsula) and a Paradise, MI (in the upper peninsula). It was too cool to resist, so I changed the setting and created the town of Eden.”³⁸

Eden Manor ligt net buiten dat stadje. Eden doet weer aan bijbelse taal denken, wat waarschijnlijk Carters bedoeling is, aangezien ze Michigan als setting heeft gekozen omwille van de bestaande plaatsjes Hell en Paradise, beide bijbelse hiernamaalsconcepten. Henry vertelt Kate:

“Deze plek heeft veel namen. Elysium, Annwn, Paradijs... sommigen noemen het zelfs de Hof van Eden. [...] Dit is de poort tussen de levenden en de doden.”³⁹

Buiten Kate en de goden is iedereen op het landgoed overleden. Daarom dat Ava haar daar gezelschap kan houden. Blijkbaar kunnen de bewoners wel een tweede keer sterven, waarna ze definitief naar de onderwereld moeten, zoals de dood van Xander bewijst⁴⁰.

Het stadje Eden is niet alleen fictief voor onze wereld, het plaatsje bestaat ook niet echt in de wereld van de trilogie:

---

³⁷ Carter, 136.

³⁸ ‘Q and A with Aimée Carter’.

³⁹ Carter, *De Godinnentest*, 100.

⁴⁰ Carter, 230-33.

“Eden bestaat niet buiten de paar weken dat jij er bent geweest. [...] Als je besluit terug te gaan naar de plek waar de stad was, zul je niets anders zien dan bomen en velden.”
[uitgesproken door Henry]⁴¹

Eden Manor blijft wel bestaan, tenslotte is het de poort tussen de levenden en de doden, de boven- en de onderwereld. De poort naar de onderwereld bevindt zich in de inkomhal.

De onderwereld bestaat uit het paleis, Tartarus en de verschillende onderwerelddelen. Elke ziel heeft zijn eigen stukje, op een paar uitzonderingen na waar een deel geliefden bij elkaar zit. Henry legt uit hoe dat komt:

“Oorspronkelijk waren er veel verschillende geloven en was het hiernamaals iets onbestemds. [...] Toen kwamen de wat uitgesprokener religies, en daarmee ontstonden ook de Elyse velden en Tartarus en zo. Vanaf dat moment, toen die godsdiensten groter werden... [...] Het leven na de dood is wat je wilt of gelooft dat het is.”⁴²

In het derde boek zijn de twee belangrijkste plaatsen Kronos' gevangenis-paleis en de Olympus. De Olympus als berg bevindt zich in Griekenland, maar Olympus als thuis van de Raad heeft een minder vaste plek: hij bevindt zich tussen de dag en de schemering en reist mee met de zonsondergang.⁴³

Met deze gegevens in het achterhoofd kunnen de volgende paragrafen makkelijker begrepen worden zonder eindeloos in herhaling te vallen en zijn sommige aspecten van de trilogie—zoals de westerse namen van de Raad—uitgelegd. In het kader van het doelpubliek van YA is het interessant om te weten dat Carter het incestprobleem oplost door middel van enerzijds de titanen als scheppers in plaats van biologische ouders van de oorspronkelijke zes te bestempelen, en anderzijds door het systeem van adoptie te gebruiken als verklaring waarom ze elkaar broer en zus noemen, of neef en nicht.

De trilogie vs. de bronnen

Carters trilogie neemt de mythologie als geschiedenis, wat wilt zeggen dat de Roofmythe in het verleden echt gebeurd zou zijn. De premisse van het eerste boek is dat Persephone Hades heeft verlaten en hij het regeren van de onderwereld niet alleen aankan, dus zoekt hij een nieuwe bruid.

Hier moet wederom verwezen worden naar het YA-label. Hades is de zogenaamde *main love interest* in de trilogie en wordt afgeschilderd als een goed persoon (voor het grootste gedeelte), een personage waar je achter kan staan. Men wilt

---

⁴¹ Carter, 336.

⁴² Carter, 222.

⁴³ Carter, *Het Godinnenoffer*, 80.

waarschijnlijk niet de boodschap aan jonge beïnvloedbare personen geven dat een man die een vrouw tegen haar wil meesleurt en huwt een goed iemand is. Dus is het logisch dat de Roof-geschiedenis anders zal zijn dan de Roof-mythe.

Kate en Henry bevinden zich dan weer in de hedendaagse, westerse wereld. Gearrangeerde huwelijken en vrouwen roven zijn niet langer van toepassing in zo'n context. Of er toch nog elementen overeenkomen met de bronmythe bespreken we verderop.

Persephone: de geschiedenis achter de mythe

Doorheen de trilogie— vooral in de eerste twee boeken— krijgen we in stukken en beetjes het verhaal van Persephone, hoe haar huwelijk met Hades tot stand kwam en hoe het eindigde.

Het eerste wat we ervan horen is de mythe die overgeleverd is:

“Hij heeft haar ontvoerd,” zei James [...] “Ze liep over een veld toen hij haar mee de onderwereld in sleurde om zijn vrouw te worden. Ze weigerde te eten, en terwijl haar moeder, Demeter, naar Zeus— de oppergod— toe ging om zijn hulp in te roepen, werd het koud op aarde. Uiteindelijk zorgde Zeus dat Hades Persephone teruggaf, maar tegen die tijd had ze een paar zaden gegeten, en Hades beweerde dat ze als gevolg daarvan een deel van het jaar bij hem moest doorbrengen. Dus altijd als ze bij hem is als zijn vrouw is het winter en als ze teruggaat, wordt het lente.”⁴⁴

Deze mythe wordt verteld op een moment dat Kate nog niet ten volle beseft wat er aan de hand is— Hermes/James en Ava/Aphrodite kennen de waarheid (in hoeverre ze details kennen is niet helemaal duidelijk). Wat James vertelt komt grotendeels overeen met een korte samenvatting van *De hymne aan Demeter*. Er wordt wat weggelaten— zoals Demeters verblijf in Eleusis en haar drukmiddel— of aangepast— zo spreekt hij over zaden in het meervoud (zoals bij Ovidius het geval is) zonder daarbij te specificeren wat voor of van welke soort.

In de discussie die ze voeren over de mythe kiest elk van beide vrienden een kant: Aphrodite ten voordele van Hades,— haar argument is dat Hades eenzaam was en daar iets tegen deed— Hermes ten voordele van Persephone. Later leren we dat dat enerzijds is omdat hij valt voor Kate, anderzijds omdat Persephone en hij goede vrienden en zelfs minnaars⁴⁵ waren. Het lijkt erop dat de voornaamste bron voor een relatie tussen Hermes en Persephone de *Dionysiaka* van Nonnus uit de vijfde eeuw n.C. is,⁴⁶ waar Hermes dingt naar haar hand.⁴⁷

---

⁴⁴ Carter, *De Godinnentest*, 63.

⁴⁵ Carter, *De Godinnenwraak*, 147.

⁴⁶ Zie het hoofdstuk *Zo veel bronnen* voor de precieze passage.

⁴⁷ ‘PERSEPHONE - Greek Goddess of Spring, Queen of the Underworld (Roman Proserpina)’.

In de geschiedenis van de trilogie is er geen sprake van een ontvoering. Van een gearrangeerd huwelijk wel, maar niet alleen Zeus heeft daarmee ingestemd. Demeter is de drijvende kracht achter het huwelijk: “Als ik jóú al die jaren geleden had gehad, toen Henry nog niet getrouwd was, zou ik hem jou aangeboden hebben, niet Persephone.”⁴⁸ De belangrijkste delen van het verhaal krijgen we doorheen de trilogie van Hades, Demeter en Persephone te horen.

Demeter is Hades’ favoriete zus en de twee zijn aan elkaar gehecht. Demeter wilt haar broer gelukkig zien, dus wanneer Hades en Persephone het goed met elkaar kunnen vinden tijdens hun eerste ontmoeting, stelt ze een huwelijk voor. Persephone was echter te jong en naïef voor zoiets. In de waan dat liefde er opeens is, stemt ze ermee in, maar na de huwelijksnacht panikeert ze compleet. Ze is het ook niet gewoon weg te zijn van haar moeder— de hechte moeder-dochterliefde uit de bronmythe sijpelt hier door— en wordt hoe langer hoe ongelukkiger. In de duizenden jaren die volgen ontwikkelt ze een afkeer van Hades, terwijl hij juist verliefd wordt op een ideaalbeeld van haar. Eerst proberen ze het op te lossen met de afspraak dat Persephone zes maanden per jaar in de bovenwereld kon doen wat ze wou. Wanneer ze verliefd wordt op Adonis, is dat niet meer voldoende. Wanneer hij sterft wilt ze haar eigen onsterfelijkheid opgeven om bij hem te kunnen zijn. Hades, gebroken door hoe ongelukkig ze bij hem is, stemt toe.⁴⁹

Er zijn een paar bronnen die spreken over Adonis en Persephone als minnaars: de *Bibliotheca* van Pseudo-Apollodorus (tweede eeuw n.C.), de *Astronomica* van Pseudo-Hyginus (tweede eeuw n.C.)⁵⁰ en een orfische hymne aan Adonis (tussen de derde eeuw v.C. en tweede eeuw n.C.).⁵¹ In alle drie wordt Aphrodite telkens vermeld als Adonis’ andere minnares en zowel in de *Bibliotheca* als in de *Astronomica* moet Zeus tussenkomen in het geschil tussen de twee godinnen. Dat is overgenomen door Carter:

‘We hadden nog geen kwartier gelopen, toen het gekibbel losbarstte. [...] “Als je wat te zeggen hebt, zeg het dan hardop,” zei Persephone. “We weten allemaal dat je jaloers bent omdat Adonis mij boven jou verkoos, maar—” Ava lachte honend. “Verkoos hij jou boven mij? [...] Ik moest hem van pap aan jou geven.”⁵²

In Carters versie van de Roof-mythe is er dus geen sprake van een ontvoering, wel van een gearrangeerd huwelijk, alleen dan met Demeter als de drijvende kracht in plaats van Zeus. Carter maakt ook gebruik van de bronnen over Persephone’s

---

⁴⁸ Carter, *De Godinnenwraak*, 218.

⁴⁹ Carter, *De Godinnentest*, 253-58; Carter, *De Godinnenwraak*, 114, 161-65, 214-18.

⁵⁰ Deze Pseudo-Hyginus wordt geassocieerd met twee werken, de *Astronomica* en de bekendere *Fabulae*; de eerste zou mythes rond sterren bevatten, de tweede rond transformaties. Adonis komt ook voor in de *Fabulae*, maar als minnaar van zowel Persephone als Aphrodite wordt hij enkel vermeld in de *Astronomica*.

⁵¹ ‘PERSEPHONE - Greek Goddess of Spring, Queen of the Underworld (Roman Proserpina)’.

⁵² Carter, *De Godinnenwraak*, 145-46.

buitenechtelijke geliefden, Hermes en Adonis. Op deze manier maakt ze Hades/Henry een te prijzen figuur, die zijn ongelukkige echtgenote liet gaan, en is het aannemelijk dat Hades een nieuwe koningin nodig heeft, dus de gebeurtenissen uit de trilogie zijn mogelijk.

Kate en Henry: tussen gearrangeerd huwelijk, stockholmsyndroom en ware liefde in

De relatie tussen Kate en Henry ontwikkelt zich doorheen de drie boeken. In *De godinnentest* gaat Kate van niet-zo-heel-vrijwillige deelneemster aan de test naar verliefd op Henry, in *De godinnenwraak* worstelt ze met haar plaats als echtgenote en Henry's liefde voor Persephone en in *Het godinnenoffer* staat hun communicatie nog niet op scherp en tastten ze af hoe hun relatiedynamiek er nu eigenlijk uit ziet.

Kate wordt niet ontvoerd en doorheen de trilogie wordt er door iedereen op gehamerd dat ze altijd een keuze heeft en heeft gehad, maar als men *De godinnentest* leest kan men een andere indruk krijgen. Kate stemt ermee in iets voor Henry te doen omdat hij Ava's leven redt; ze krijgt geen uitleg over wat ze voor hem zal moeten doen, behalve de opdracht om de mythe van Persephone te lezen. Met de herfstequinox staat Henry dan voor haar deur. Als ze alsnog weigert, sterft Ava toch. Uit schuldgevoel gaat ze naar het landgoed en vraagt of de ruil nog steeds staat. Ava is niet meer te redden, maar hij kan het leven van haar stervende moeder verlengen. Kate heeft al sinds de eerste pagina moeite met haar moeders naderende einde, dus verwondert het niet dat ze die kans aangrijpt.

Kate weet tot het einde van het boek niet dat zowel Ava als haar moeder eigenlijk godinnen zijn en dus niet kunnen sterven. Als ze dat wel had geweten, zou ze waarschijnlijk een andere keuze hebben gemaakt, zeker aangezien ze in het begin helemaal niet de helft van haar leven op Eden Manor wilt doorbrengen— ze beschouwt het als een gevangenis:

“The situation we encounter in *The Goddess Test* is, at its core, similar to the one Hades and Persephone are confronted with in the Homeric Hymn: she is the victim, and he is her captor. In both scenarios, disregarding the nature of their abductions, the women are forced to stay in unfamiliar surroundings, kept away from their families, and faced with the fact that they have to spend the rest of their existence with their kidnapper.”⁵³

Aan het begin van haar verblijf wordt een bal gehouden zodat iedereen haar kan zien en met haar kan kennismaken. Op dat bal wordt haar gevraagd om zes niet nader bepaalde zaden te eten (cf. supra), het enige wat we erover leren is dat ze slijmerig

---

⁵³ Zajkas, ‘„Persephone and Hades Revisited: Modern Retellings of the Myth in Young Adult Literature”’, 62.

zijn.⁵⁴ De zaden lijken geen effect of betekenis te hebben, buiten dat het misschien een traditie is, maar ook dat is speculatie. Er wordt verder ook niet meer naar verwezen. De granaatappel speelt met andere woorden geen significante rol in de wereld van Carters trilogie.

Kate besluit haar best te doen op de tests, niet uit romantische liefde voor Henry, maar omdat ze weet wat eenzaamheid is en vindt dat niemand dat verdient, en omdat ze niet wilt dat hij doodgaat door een beslissing van haar— het schuldgevoel omtrent wat gebeurde met Ava speelt hier een significante rol.

Kate's gevoelens gedurende haar verblijf veranderen:

‘Although the prospect of living with a stranger (and possibly marrying him) is at first appalling to Kate, she quickly adapts to her new surroundings. With the motivation she receives from her mother, Ava, and even the council, her opinion of Henry slowly starts to change.’⁵⁵

Langzaam maar zeker begint ze verliefd op hem te worden,

‘However, their relationship is primarily based on Kate placing Henry’s needs before her own, [...] Apart from that, their relationship is further based on the notion that Kate is a gift to Henry (191), which is not opposed by Kate who similarly feels as the chosen one (147). This creates the idea that Kate is simply Henry’s possession, and not a human being, but a possibility for him to prolong his existence.’⁵⁶

Zajkas durft Kate’s gevoelens te vergelijken met het Stockholmsyndroom, waarbij gevangenen, gijzelaars of slachtoffers sympathie ontwikkelen voor hun agressors.⁵⁷

‘Nevertheless, keeping these arguments in mind, the possibility that over the course of the novel, and the time they spend together, Henry develops genuine feelings for Kate, or vice versa, is still valid. Their interactions towards the end of GT, for instance when they bid goodbye to each other (chapter 21), show that they are not only connected through their deal, but also share a connection on an emotional level. The ambiguity of Persephone and Hades’ relationship displayed in mythology allows for various interpretations of it, some emphasizing a romantic connection, while others disregard this possibility.’⁵⁸

Het is een sentiment dat past binnen het concept van een gearrangeerd huwelijk, zoals ook Ava het verwoordt:

“Liefde voor het huwelijk is iets nieuws, weet je. Al onze huwelijken waren gearrangeerd, en we moesten er allemaal in groeien. Het duurde eeuwen voor ik verliefd was

---

⁵⁴ Carter, *De Godinnentest*, 147-48.

⁵⁵ Zajkas, ‘„Persephone and Hades Revisited: Modern Retellings of the Myth in Young Adult Literature”’, 62.

⁵⁶ Zajkas, 62-63.

⁵⁷ Het Stockholmsyndroom is een betwist fenomeen dat ons hier te ver zou afleiden; ik ben uitgegaan van de meest algemeen bekende/gebruikte omschrijving, zoals die gangbaar is op sociale en in populaire media.

⁵⁸ Zajkas, ‘„Persephone and Hades Revisited: Modern Retellings of the Myth in Young Adult Literature”’, 63.

op mijn echtgenoot, maar uiteindelijk gebeurde het wel en was het het wachten waard.”⁵⁹

James voegt daaraan toe:

“We trouwen om dezelfde redenen als de stervelingen, [...] Om een gezin te stichten, een thuis te hebben, je veilig te voelen. Om een partner te hebben. En in het geval van Walter, Henry en Philip, om een koningin te hebben die hen helpt regeren.”⁶⁰

Iedereen vertelt Kate dat ze het tijd moet geven— of beter gezegd, dat ze Henry tijd moet geven. Haar situatie is ook voornamelijk te vergelijken met een gearrangeerd huwelijk, hoewel het niet de standaardvorm heeft. Haar moeder bevestigt dat impliciet wanneer ze zegt dat ze Kate zou aangeboden hebben in plaats van Persephone, als ze in het verleden twee dochters had gehad. Wanneer Kate ontzet reageert, bevestigt ze wat Ava eerder al heeft gezegd: “Het idee dat een vrouw kan kiezen met wie ze trouwt, is pas van de laatste tijd.”⁶¹

Kate heeft geen twijfels over haar eigen gevoelens jegens Henry, maar in het tweede en derde deel stelt ze zich wel vragen bij de gebeurtenissen uit het eerste boek, dat gebeurt meestal in conversaties met haar moeder, zoals in *De godinnenwraak*⁶²:

“Ieder deel van mijn leven was gepland, [...] Wanneer ik werd geboren, hoe ik werd opgevoed, wat jij me leerde... alles had tot doel me voor de tests te laten slagen, toch?”

Diana/Demeter reageert instemmend. Als ze dan ook nog eens onthult dat de Raad toestemming gaf vooraleer ze geboren mocht worden, voelt Kate zich daar vreemd bij. Ze is opgegroeid als sterveling (en bovendien in de eenentwintigste eeuw) en moet zich aanpassen aan de godenwereld met enerzijds oude opvattingen en tradities en anderzijds een heel andere visie op tijd en wat ‘lange termijn’ inhoudt. Ze worstelt met het feit dat ze ter wereld gebracht is om haar zus te vervangen, hoeveel haar moeder het ook rationaliseert. In het derde boek beseft ze bovendien dat als haar moeders sterfelijke vorm niet vier jaar met kanker had geworsteld, ze niet zo geïsoleerd zou zijn geraakt van haar leeftijdsgenoten, ze waarschijnlijk een eigen weg in het leven had gezocht buiten haar moeder te verzorgen en niet zo bang zijn geweest van verlies en de dood:

‘Ik zou nooit zijn geslaagd als ze geen kanker had gekregen. Dan was ik nooit zo bang voor de dood geweest dat ik bereid was om zes maanden van mijn leven op te geven om dat van Ava te redden. Had de Raad dat geweten? Hadden ze achter mijn moeders rug om ingegrepen om mij meer kans te geven?’⁶³

Daar wordt nooit een antwoord op gegeven, maar het vermoeden is wel duidelijk geopperd.

---

⁵⁹ Carter, *De Godinnenwraak*, 109.

⁶⁰ Carter, 111.

⁶¹ Carter, 218.

⁶² Carter, 214-18.

⁶³ Carter, *Het Godinnenoffer*, 137-38.

Ze vindt het ook vreselijk dat Walter/Zeus haar vader blijkt en hij in die vier jaar nooit is komen opdagen om te helpen/ondersteunen, noch dat hij toeliet dat een ander lid van de Raad dat zou doen (Philip had zichzelf aangeboden), omdat hij dacht dat ze een betere kans zou maken als ze dat in haar eentje doormaakte.⁶⁴

Het is geen traditioneel gearrangeerd huwelijk, waarbij de vader het hoogste woord heeft, zoals in *De hymne aan Demeter* of andere bronnen, maar het is ook geen gewoon liefdeshuwelijk. Kate wordt geboren aan dezelfde ouders als Persephone, namelijk Zeus en Demeter, om te trouwen met dezelfde echtgenoot. Alle meisjes die meedoen aan de godinnentests zijn huwelijkskandidaten, Kate wordt opgevoed opdat ze zou slagen. Ze heeft geen inspraak in of ze Hades al dan niet ontmoet. Omdat ze niet weet dat Ava en Diana eigenlijk de godinnen Aphrodite en Demeter zijn, en bijgevolg niet kunnen sterven, zou men kunnen stellen dat ze gemanipuleerd wordt om in te stemmen met haar deelname aan de tests. Haar voorgeschiedenis met haar zieke moeder en Ava's ongeluk leidt er ook toe dat ze niet wilt dat Henry vervaagt. Doorheen het eerste boek ontwikkelen de twee een emotionele connectie die Hades nooit met Persephone heeft gehad, maar die komt er omdat Kate (noodgedwongen) veel tijd met hem spendeert en bovendien aangemoedigd wordt door haar moeder en beste vriendin, omdat Henry een goede gast is en bovendien knap. Bij een gearrangeerd huwelijk komt de liefde ook achteraf, wanneer je tijd met elkaar doorbrengt (cf. Ava supra). Kate is bovendien nog jong (achttien) en door haar geïsoleerde bestaan vanaf veertien heeft ze niet de kans gehad om vriendjes te hebben; Henry/Hades is de eerste man waar ze op die manier mee omgaat en dat gebeurt in een gecontroleerde setting. Haar latere bedenkingen bij de tests en wat voorafging wijzen erop dat Kate zelf beseft dat haar liefde geen natuurlijk ontstaan kent. Ze maakt echter telkens weer de actieve keuze om bij haar echtgenoot te blijven.

Carter maakt zo gebruik van beide uitkomsten van de Roof-mythe, zonder dat er sprake is van een roof, maar van een gearrangeerd huwelijk. In het eerste huwelijk van Hades, met Persephone, ontstaat er geen liefde en verlaat ze hem uiteindelijk. In het tweede huwelijk, met Kate, groeit er liefde, omdat Kate daar voor kiest ondanks de omstandigheden en Hades' aanvankelijke gedrag (cf. infra).

De belangrijke personages

Hier worden de belangrijkste personages uit de trilogie kort besproken. Bij sommigen wordt wat langer stilgestaan. Aspecten die eerder al besproken werden of (in het

---

⁶⁴ Carter, 88.

geval van Kate) later nog aan bod komen, worden enkel aangehaald als dat nodig is. Voor de westerse namen zal er even stilgestaan worden bij de betekenis (cf. supra).

Kate: vervanger of meer?

Kate, voluit Katherine Winters, is de protagonist van het verhaal en buiten de prologen wordt de trilogie vanuit haar ik-perspectief verteld. De naam Katherine betekent ‘puur’⁶⁵ en is daarmee een knipoog naar de naam Koré. Winters verwijst dan weer naar de etiologische waarde van de Roof-mythe: als Persephone in de onderwereld is, is het winter.

Dat Kate’s naam ‘puur’ betekent is significant voor de trilogie. Ten eerste begint ze als maagd, zoals Persephone in de bronmythe. De enige reden dat ze zakt voor de lusttest is door een afrodisiacum. In de boeken stoort ze zich aan Ava’s ontrouw en promiscuïteit; ze neemt het ook Persephone kwalijk dat ze Hades bedroog. Ze gebruikt haar trouw om zich af te zetten tegen Persephone:

‘Ik was geboren om een incarnatie van haar te zijn, om de versie van haar te zijn die zelfs zij niet kon zijn, [...] Ik was iemand die Adonis zou kunnen begeren en nee kon zeggen.’⁶⁶

Ze worstelt constant met de reden van haar geboorte en dat ze zich Persephone’s mindere voelt. Het is begrijpelijk dat ze naar iets zoekt om haar zelfvertrouwen mee op te krikken. Zajkas haalt echter al aan dat de manier waarop wordt omgegaan met de seksuelere vrouwelijke personages versus de kuise problematisch is⁶⁷ vanuit feministisch perspectief, gezien de dubbele standaard voor vrouwen en mannen doorheen de geschiedenis, alhoewel men daar tegenin kan brengen dat Kate zich evenzeer stoort aan Zeus’ en Hermes’ affaires, die ze contrasteert met Hades’ en Hephaistos’ trouw, in *De godinnenwraak*.

Buiten haar trouw verschilt ze van Persephone in egoïsme; Kate zet iedereen noden en verlangens boven die van haar, ze probeert telkens mensen hun redenen te begrijpen, zelfs Calliope’s nadat die haar vermoord heeft. Pas in het derde boek, na haar gevangenschap en nadat Calliope haar kind afpakt, verandert dat. Ze is tot op het einde van het boek niet bereid om Ava’s beweegredenen te begrijpen en de plot straft haar daarvoor; wanneer ze eindelijk wilt proberen Ava’s kant te zien, sterft zij.

Kate is de Koré uit de mythe, het meisje dat trouw en puur is, dat houdt van haar moeder, leert van haar echtgenoot te houden en zichzelf wegcijfert voor anderen.

---

⁶⁵ Databot, ‘Betekenis namen - Gezocht op Katherine’.

⁶⁶ Carter, *De Godinnenwraak*, 138.

⁶⁷ Zajkas, ‘„Persephone and Hades Revisited: Modern Retellings of the Myth in Young Adult Literature”’, 79.

Persephone, de afvallige dochter

Persephone in de *Godinnentesttrilogie* is een antagonistische figuur. Ze maakt ruzie met Aphrodite, zoekt ruzie met Kate en zowel Kate als hun moeder Demeter zien haar als egoïstisch. Ze is de antithesis van Kate op verschillende vlakken: zij was Hades ontrouw, ze is egoïstisch— ‘ze deinsde er niet voor terug om, ter wille van haar eigen geluk, mensen die van haar hielden te kwetsen’⁶⁸— en ze heeft een tegenovergestelde levensloop gehad.

Kate is geboren als sterveling en een godin geworden om bij Hades te zijn. Persephone is als godin geboren en heeft haar onsterfelijkheid opgegeven om bij Adonis te zijn. Ze is ook geen volledig antipathiek personage. Persephone is de enige in *De godinnenwraak* die erkent dat Kate het zwaar moet hebben en hebben gehad, in plaats van haar te zeggen dat ze Hades en hun huwelijk tijd moet geven. Haar poging om Kate te helpen is misschien wreed,— ze kust Hades om hem te laten inzien dat dat niet is wat hij wilt— maar wel effectief, bovendien had ze niet kunnen voorzien dat haar zus zou toekijken in een visioen. Ondanks de ramp die haar huwelijk met Hades was, zegt ze dat “hij verdient iemand die van hem houdt.”⁶⁹ Ondanks het feit dat ze de godenwereld al duizenden jaren achter zich heeft gelaten en niet dol is op hen, schiet ze hen te hulp tegen Kronos; in *De godinnenwraak* wisten ze bovendien nog niet dat Kronos en Calliope de doden geen kwaad kunnen doen, dus wist ze niet zeker welke risico’s ze nam.

Persephone in de trilogie is noch sympathiek, noch antipathiek. Ze is vooral iemand die gekozen heeft voor haar eigen geluk. Hoewel ze bij haar acties en uitspraken weinig rekening houdt met de gevoelens van anderen, zijn haar redenen vaak begrijpelijk en/of haar intenties goed.

Hades, een genuanceerd verhaal

Hades neemt de naam Henry aan, die ‘heerser van het thuisland’ betekent.⁷⁰ Dat thuisland is in dit geval de onderwereld, waarvan men zou kunnen zeggen dat het de uiteindelijke thuis is van elke sterfelijke ziel. Men kan ook alle koningsparen doorheen de geschiedenis, bestaande uit een Henry en een Katherine⁷¹, in het achterhoofd houden.

Aan het begin van de trilogie wilt hij vervagen, de enige reden dat hij instemt met een laatste poging om een echtgenote te vinden is om zijn zus Demeter een plezier te doen. Zijn relatie met Kate ontwikkelt zich stroef. Hij houdt nog steeds van

---

⁶⁸ Carter, *De Godinnenwraak*, 138.

⁶⁹ Carter, 162.

⁷⁰ Databot, ‘Betekenis namen - Gezocht op henry’.

⁷¹ En alle mogelijke spellingsvarianten.

Persephone, al ontwikkelt hij wel liefde voor Kate, en hij is niet goed in communiceren. Hij slaagt erin Kate bijna weg te jagen in *De godinnenwraak* met zijn afstandelijke gedrag. Zijn desastreuze geschiedenis met Persephone maakt terughoudendheid wel begrijpelijk, maar hij houdt daarbij weinig rekening met Kate's gevoelens. Dit wordt later uitgebreider besproken.

Over de mythologische Hades is niet veel geweten, buiten zijn rol als koning van de onderwereld en zijn rol in de ontvoering van Persephone. In de trilogie blijft hij de koning van de onderwereld, maar is hij geen ontvoerder (cf. supra). Net als in de bronnen heeft Hades geen kinderen met Persephone, of met iemand anders. In het derde boek krijgt hij een zoontje met Kate, Milo⁷², waardoor duidelijk wordt dat Carter niet aansluit bij de visie dat het huwelijk met Persephone kinderloos blijft omwille van Hades 'helse' karakter.⁷³

Hades' connectie met zijn latere Romeinse tegenhanger Pluto spreekt uit de bloem van juwelen die hij Kate geeft.⁷⁴ De tuin van het paleis uit de onderwereld bestaat ook uit planten nagemaakt in edelstenen en -metalen.

Het weinige dat we uit de bronnen weten, heeft Carter op de een of andere manier in haar wereld verwerkt. Haar belangrijkste aanpassing is dat ze van Hades geen ontvoerder maakt, maar een eenzame man die houdt van zijn geliefden.

Demeter, moeder en matchmaker

Demeter is gegaan voor de naam van Artemis' Romeinse tegenhanger, aangezien die⁷⁵ hem niet wou. Diana betekent 'goddelijk'⁷⁶, wat Kate's vraag naar wat voor naam dat is voor een godin ironisch maakt.⁷⁷

Doorheen de trilogie zijn er verwijzingen naar Demeters aard als godin van de landbouw en plantengroei, zo had ze in haar sterfelijke vorm een bloemenwinkeltje om in hun onderhoud te voorzien en ruikt ze altijd naar appels en fresia's. Het opvallendste verschil tussen Carters Demeter en de Demeter uit de bronnen is dat ze een hechte band heeft met Hades en hem zelf haar dochters aanbiedt.

Wat niet verschilt is de hechte moeder-dochterband. Over Persephone zegt ze:

“Ik schaamde me ervoor dat Henry's welzijn haar zo weinig kon schelen en dat ze zich zo egoïstisch had gedragen. Voor haarzelf heb ik me nooit geschaamd. Ze is mijn

---

⁷² 'Soldaat'. Databot, 'Betekenis namen - Gezocht op milo'.

⁷³ Bremmer, 'Hades'.

⁷⁴ Carter, *De Godinnenwraak*, 44.

⁷⁵ Zelf heeft Artemis de naam Ella aangenomen: 'beeldschone fee, maagd'. Databot, 'Betekenis namen - Gezocht op ella'.

⁷⁶ Databot, 'Betekenis namen - Gezocht op diana'.

⁷⁷ Carter, *De Godinnentest*, 337.

dochter, net als jij, en ik zal nooit minder van een van jullie tweeën gaan houden, wat er ook gebeurt.”⁷⁸

In dezelfde passage zegt ze tegen Kate:

“Je bent niet Persephones vervangster. Je bent mijn dochter, en ik ben heel trots op je. Niets kan daar verandering inbrengen.”

Ondanks die moederliefde blijft Diana/Demeter een godin, die moeite heeft met te begrijpen waarom haar sterfelijk-geboren dochter zoveel worstelt met het gegeven dat ze geboren is om Persephone als Hades' vrouw te vervangen, of waarom ze zo gekwetst wordt door de onthulling dat als ze voor de tests gezakt was, ze haar in de waan zouden hebben gelaten dat Diana wel degelijk dood was. Misschien dat ze haar zou hebben bezocht in haar dromen, maar alleen als de Raad dat toestond.⁷⁹ Men zou omwille van dat laatste kunnen zeggen dat de relatie tussen moeder en dochter toch niet zo hecht is als in de bronnen. In de *Hymne aan Demeter* doet ze alles wat in haar macht ligt om haar dochter weer te zien, in de trilogie zou ze zich neergelegd hebben bij de beslissing van de Raad.

Ze was bovendien bereid het risico te lopen dat haar dochter werd vermoord, aangezien dat was gebeurd met de elf eerdere kandidaten.

Carters Demeter verschilt dus redelijk van de bronnen. Hoewel ze veel van haar dochters houdt, blijft het een feit dat ze een dochter kreeg en opvoedde in kader van het welzijn van haar broer, om goed te maken dat haar eerste dochter hem verlaten had.

Hermes: een attente vriend of een listige usurpator?

De naam die Hermes aanneemt, James, heeft weinig te maken met wat zijn gebruikelijke goddelijke taken inhouden; James betekent namelijk zoveel als ‘vervangt’.⁸⁰ Die naam is gekozen omdat in de trilogie, als Henry ervoor zou kiezen te vervagen, zou hij hem vervangen als koning van de onderwereld. James/Hermes verklaart aan Kate dat dat is omwille van hoe bekend hij is met de onderwereld, aangezien hij Hades regelmatig helpt.⁸¹ Kate denkt dat James daarom telkens op haar inpraat, omdat hij Henry wilt opvolgen. Dat zou meer macht betekenen en ertoe leiden dat hij nooit zou vervagen, aangezien als de mensheid verdwijnt, alle dode zielen wel nog steeds bestaan (cf. supra, wat een god precies is). Het lijkt er echter eerder op dat zijn beweegreden doorheen de hele trilogie vriendschap is, en hij aan het begin verliefd is op

---

⁷⁸ Carter, *De Godinnenwraak*, 216-17.

⁷⁹ Carter, *Het Godinnenoffer*, 138-40.

⁸⁰ Databot, ‘Betekenis namen - Gezocht op james’.

⁸¹ Carter, *De Godinnentest*, 192.

Kate (cf. supra). Dat laatste is, gezien de voorgeschiedenis met Persephone, de voor- naamste reden voor spanning tussen hem en Hades.

Zeus: koning, echtgenoot en vader, nergens echt goed in

Walter betekent ‘leger heerser’⁸²,— waarmee waarschijnlijk ‘bevelhebber van het leger’ wordt bedoeld— dat is de naam die Zeus koos. In de Ilias zijn de koningen (Agamemnon, Odysseus, Achilles...) ook de effectieve legeraanvoerders, dus waarschijnlijk heeft de keuze daarmee te maken. In de oorlog tegen Kronos voert hij ook het bevel, al luistert bijvoorbeeld Kate niet altijd even goed.

“Hij is [...] de koning van de goden en het hoofd van de Raad. We zijn allemaal kinderen van hem. [...] Hij was voor niemand van ons een geweldige vader, behalve misschien voor Ava, en zij is geadopteerd.”⁸³

James zegt dit tegen Kate nadat die erachter is gekomen dat Walter/Zeus haar vader is. Dit past bij het mythologische beeld van ‘vader Zeus’, waar hij letterlijk en figuurlijk de vader van goden en mensen is. Zo is hij de vader van alle Olympiërs die niet zijn broer of zus zijn, bij verschillende vrouwen. Over Aphrodite bestaan twee verschillende tradities:

‘Aphrodite (Ἀφροδίτη). Born from the severed genitals of Uranus according to Hesiod (*Theog.* 188–206), or in the Homeric version (see homer) daughter of Zeus and Dione (*Il.* 5. 370–417), [...] The double tradition of her birth shows how the Greeks felt Aphrodite to be at the same time Greek and foreign, but also, on the level of mythology, that they perceived her as a powerful goddess whom it would be prudent to place under the authority of Zeus.’⁸⁴

Carter lost dit op door te zeggen dat Zeus haar geadopteerd heeft, zonder dat ergens onthuld wordt wie haar eigenlijke ouder is/ouders zijn. Zo blijft de uitspraak dat in de Raad ‘ze allemaal kinderen van Walter zijn’ ook correct.

In diezelfde passage komt Kate erachter dat Calliope en Walter getrouwd zijn— ze had de link met Hera en Zeus nog niet gelegd. Kate komt tot de conclusie dat het hele conflict ontstaan is omdat Zeus ontrouw was, hoewel James/Hermes haar op het hart drukt dat dat nog geen excuus is voor moord.⁸⁵

Ondanks deze passage, dat iedereen in de Raad een kind van Walter is, beseft Kate pas in *Het godinnenoffer* dat hij ook haar vader is. Zowel Persephone als Kate hebben Demeter als moeder en Zeus als vader, wat overeenkomt met de bronnen van de Roof-mythe.

---

⁸² Databot, ‘Betekenis namen - Gezocht op walter’.

⁸³ Carter, *Het Godinnenoffer*, 88.

⁸⁴ Pirenne-Delforge en Motte, ‘Aphrodite’.

⁸⁵ Carter, *De Godinnenwraak*, 108-14.

Hij is dus een ontrouwe echtgenoot en slechte vader. Zelfs voor Aphrodite is hij niet altijd even goed. Hij zet haar in als spion in *Het godinnenoffer*, zonder de rest van de Raad daarover in te lichten. Die keren zich tegen haar en daar lijdt ze onder, maar hij laat het gebeuren om misschien een voordeel te behalen in de oorlog:

‘Sinds de zonnewende had Walter haar steeds verder achteruit zien gaan. Het was een van de moeilijkste dingen die hij ooit had moeten aanzien, maar hij had geen keus. Het was voor het algemeen belang, en op dit moment was er niets dat daarboven ging, zelfs de gezondheid van zijn dochter niet.’⁸⁶

Hij heeft zijn andere dochter, Kate, overgeleverd aan zijn vijanden in de hoop Henry/Hades terug bij de oorlog te kunnen betrekken. Zelfs toen hij wist dat ze zwanger was, besloot hij toch af te wachten in plaats van haar terug te halen.

Het zou hem op zijn minst een goede koning maken, aangezien hij alles doet in het algemeen belang, als hij vrouwen, in het bijzonder Kate, niet zou onderschatten. Hij ziet haar als Henry’s eigendom aangezien de twee gehuwd zijn. Wanneer Kate Henry vraagt of Walter een vrouwenhater is, reageert hij bevestigend:

“Inderdaad. [...] Hij heeft nooit iets begrepen van samenwerking. Niet in zijn huwelijk, niet in de Raad en zelfs niet tussen zijn broers en zussen. Al is het nog zo oneerlijk, hij is het hoofd van de Raad en we moeten het spel op zijn manier spelen.”⁸⁷

Zijn onderschatten van vrouwen en gebrek aan samenwerking heeft gevolgen. Hij maakt geen gebruik van Kronos’ zwak voor Kate tot het te laat is en ze Kronos’ vertrouwen kwijt is. Dan hoopt hij haar in te zetten, hoewel Kate zelf aangeeft dat dat strikt genomen niet meer mogelijk is. Omdat hij zijn dochter zo weinig wilt betrekken— omdat ze een jong en onervaren meisje is— en haar wanhoop om haar pasgeboren kind terug te krijgen onderschat, beseft hij niet dat ze achter zijn rug om plannen maakt en uitvoert tot het telkens te laat is. Zijn eigen gebrek aan openheid over zijn strategie draagt daar ook toe bij, omdat Kate en zij die haar helpen hem vaak tegenwerken zonder dat ze het weten.

Carters Zeus lijkt met andere woorden wel op zijn tegenhanger in de Griekse mythologie. Hij is de koning, promiscue en zodoende vader van een heleboel kinderen, waar hij vaak niet veel mee betrokken is qua opvoeding. Hij onderschat vrouwen en houdt geen rekening met hen— in *De hymne aan Demeter* huwelijkt hij Persephone uit aan Hades zonder haar of haar moeder Demeter zelfs maar in te lichten. De enige meer genuanceerde band is die met Ava/Aphrodite, waar Carter onder andere speelt met de genealogie.

---

⁸⁶ Carter, *Het Godinnenoffer*, 8.

⁸⁷ Carter, 155.

Rhea de pacifist

Rhea wordt door de oorspronkelijke zes ‘moeder’ genoemd, wat in de wereld van de trilogie betekent dat ze een van hun scheppers is. De oorspronkelijke zes moesten tijdens de eerste titanenoorlog al hun krachten bundelen om Kronos te verslaan. Omdat Calliope naar zijn kant is overgelopen en Henry eerst niet mee wilt vechten en dan dodelijk verwond is, hebben ze iemand nodig om de balans terug gelijk te maken. De andere goden hebben zelfs gebundeld daar niet genoeg macht voor. Ze hebben dus een titaan nodig en hun eerste keus valt op Rhea. Ze is ook zo goed als de enige optie, de meerderheid van de titanen zitten opgesloten in Tartarus. Zeus twijfelt echter dat Rhea zou vechten tegen haar echtgenoot.

Kate beschrijft haar als troost en warmte uitstralend, in tegenstelling tot Kronos die pijn en macht uitstraalt.⁸⁸ Over haar macht zegt Rhea zelf: “Ik weet alles wat ik wil weten. [...] Niemand op aarde is een vreemdeling voor mij.”⁸⁹

Rhea weigert een oorlog te ondersteunen:

“Ik ken mijn echtgenoot, [...] Als ik hierbij betrokken raak, word ik gedwongen om te vechten. Ik weiger om levende wezens kwaad te doen, wat hun bedoelingen ook zijn. Ook Kronos valt daaronder.”⁹⁰

Niets wat Kate zegt kan haar overhalen hen te helpen. Rhea besluit wel om haar en Hades te genezen, nadat Kate smeekt om haar zoon een vader te gunnen.

Tijdens de eindstrijd komt Rhea toch opdagen, wanneer Kate Calliope/Hera doodt. Ze slaat geen acht op de stervende Aphrodite of het gevecht, maar loopt meteen door naar haar dochter. Wanneer beide godinnen eenmaal dood zijn, zegt ze tegen haar echtgenoot:

“Het is voorbij. Ik zal niet toestaan dat jullie deze cyclus van vernietiging voortzetten. Zij hebben ons een van de onzen ontnomen, wij namen een van hen. Hiermee stopt het.”⁹¹

Ze zegt hem ook dat het nu de wereld van de Raad is, niet van de titanen. Wanneer Kronos niet gewillig meegaat, sleurt ze hem terug naar Tartarus. Daar creëert ze nieuwe tralies uit haar eigen macht.

In de hele verhaallijn is Rhea nergens een boodschapper zoals ze dat is in de *Hymne aan Demeter*. Ze is een oermacht van vrede, die weigert deel te nemen aan oorlog, weigert levende wezens pijn te doen en zich houdt aan een fundamentele eerlijkheid,

---

⁸⁸ Carter, 103.

⁸⁹ Carter, 108.

⁹⁰ Carter, 106.

⁹¹ Carter, 295.

zonder daarbij rekening te houden met iemands goede of slechte daden en wat iemand verdient.

Het geval Ava

Aphrodite draagt in de trilogie de naam Ava, die ‘adem van leven’ betekent.⁹² Over de vraag waarom deze naam is gekozen kan men speculeren. Het kan zijn omwille van de fonetische connectie met de eerste lettergreep van Aphrodite. Misschien verwijst het naar haar dubbele dood aan het begin van *De godinnentest*, dat de drijvende kracht is achter Kate’s afspraak met Henry en haar latere schuldgevoel. Het kan simpelweg gekozen zijn omwille van de connectie tussen seksualiteit en voortplanting (het creëren van nieuw leven). Men kan ook de link leggen met het einde van *Het godinnenoffer*, waar Ava haar eigen leven opoffert om dat van Kate te redden.

Ze identificeert zichzelf als Aphrodite aan het begin van *De godinnenwraak*, godin van de liefde, seksualiteit en schoonheid.⁹³ Ze is getrouwd met Hephaistos (die de naam Nicholas) heeft aangenomen, en vertelt Kate dat haar zoon Eros heet⁹⁴; beide relaties zijn consistent met de mythologische Aphrodite.

Zajkas denkt dat Ava een amalgaam is van Aphrodite en Hecate:

‘Ava can be regarded as an amalgamation of Aphrodite and Hecate. On one hand, her behavior, her physical attraction, and her abilities of seduction, closely resemble that of Aphrodite. On the other hand, her link to Kate, and in the beginning to James, hints at her role as companion to the Queen of the Underworld (Hecate).’⁹⁵

Hier moet bij gezegd worden dat Zajkas enkel *De godinnentest* behandelt en geen rekening houdt met de rest van de trilogie. In *De godinnenwraak* lijkt haar hypothese echter stand te houden. Ava en James/Hermes zijn Kate’s constante gezelschap in de onderwereld, van het moment van aankomst tot ze de Tartarus hebben gevonden. Wanneer met de winterzonnewende de rest van de Raad gaat vechten, blijft Ava bij Kate en het is de bedoeling dat de twee godinnen samen op zoek gaan naar Rhea, zei het niet dat zowel Calliope als Walter andere plannen hebben. Als gezelschap en begeleidster van Kate lijkt Ava op Hecate, maar al haar gaven hebben te maken met Aphrodite: ze weet wie wat voor wie voelt, ze kan Henry verliefd maken op Calliope, er wordt verschillende keren gesuggereerd dat ze lust kan opwekken in mensen... bovendien wordt ze in het addendum *Gids voor de goden* telkens aangeduid als Aphrodite.

---

⁹² Databot, ‘Betekenis namen - Gezocht op ava’.

⁹³ Carter, *De Godinnenwraak*, 35.

⁹⁴ Carter, *Het Godinnenoffer*, 271.

⁹⁵ Zajkas, ‘„Persephone and Hades Revisited: Modern Retellings of the Myth in Young Adult Literature”’, 65.

Bij de bespreking van het personage Zeus bleek al dat Carter er niet voor terugdeinst verschillende tradities aangaande Aphrodite in elkaar te schuiven. Daar ging het over de genealogie van de godin, maar mogelijks heeft ze eigenschappen van Hekate toegevoegd aan het personage Ava. Buiten de connectie met Kate en Hermes/James zijn daar echter geen andere aanwijzingen voor. Ze heeft geen uitzonderlijke band met magie, geesten of honden. Kate stuurt haar weg voor haar bevalling,⁹⁶ dus ze is ook niet bij een geboorte aanwezig. Nergens houdt Ava een toorts vast, noch wordt er ergens vermeld dat ze te maken heeft met kruispunten.⁹⁷

‘A possible explanation for choosing Aphrodite as a replacement for Hecate might [...] be her place in the council, [...]. Moreover, the choice is controversial in so far, as the relationship between Aphrodite and Persephone in the Greek canon is problematic, to say the least (e.g. their dispute over Adonis).’⁹⁸

Er is al gezegd dat Ava en Persephone over Adonis kibbelen in *De godinnenwraak*. Ze is dan ook niet Persephone’s constante gezelschap, maar die van Kate.

Ava is niet zonder meer Aphrodite, zoals hieruit kan blijken. Haar connectie met Kate past eerder bij de Hekate uit *De hymne aan Demeter*; zoals Zajkas oppert, kan die rol aan Aphrodite zijn gegeven omwille van haar lidmaatschap in de Raad van Olympiërs.

Hera, de gegriefde echtgenote

De naam die Hera kiest, Calliope, betekent ‘beeldschone stem’.⁹⁹ De naam is vooral belangrijk omdat Hera zelf geen rol speelt in de Roof-mythe, maar Ovidius laat de muze Calliope zijn versie vertellen in de *Metamorfosen* (cf. supra).

In de trilogie vermoordt Calliope elf meisjes omdat ze zelf Henry niet kan krijgen—toen ze haar gevoelens opbiechtte, heeft hij haar afgewezen. In de mythologische verhalen gaat Hera ook achter Zeus’ minnaressen en bastaardkinderen aan, waarschijnlijk omdat ze hem zelf niet kan raken aangezien hij de koning van de goden is. Kate, die zoals eerder vermeld veel waarde hecht aan trouw, zegt daarover:

‘Al die tijd had Calliope haar man van andere vrouwen zien houden en had ze zijn kinderen als haar familie moeten accepteren. Als haar gelijken. Eén verschrikkelijk moment lang begreep ik waarom Calliope dit deed. Ik voelde haar woede [...] en haar wens om iemand te hebben die van haar hield.’¹⁰⁰

---

⁹⁶ Carter, *Het Godinnenoffer*, 21.

⁹⁷ Henrichs, ‘Hecate’; ‘Hecate’.

⁹⁸ Zajkas, ‘„Persephone and Hades Revisited: Modern Retellings of the Myth in Young Adult Literature”’, 65.

⁹⁹ Databot, ‘Betekenis namen - Gezocht op calliope’.

¹⁰⁰ Carter, *De Godinnenwraak*, 113.

Tot het moment waarop ze verliefd wordt op Henry/Hades— een liefdesconnectie die niet voorkomt in de bronnen— is Hera haar echtgenoot trouw. Ze valt voor Henry omdat ze in hem een verwante ziel ziet, aangezien hij hetzelfde doormaakte met Persephone. Wanneer hij haar afwijst, vat ze een plan van wraak op, waarvoor ze Kronos wakker maakt en bereid is de mensheid te laten sterven.

Ze wordt echter verblind door haar fixatie op Kate, de enige kandidate die ze niet vermoord kreeg en die met Henry is getrouwd. Ze wilt niets liever dan Kate martelen en vermoorden. Zelfs als ze denkt dat Henry van haar houdt dankzij Ava's gave, wilt ze Kate nog dood. Ze riskeert verschillende keren haar toch al broze samenwerking met Kronos om haar te doden. Ondanks dat Kate haar in *De godinnentest* steeds vriendelijk behandelde en, na de moordpoging, haar een milde straf gaf (cf. supra), is het feit dat Henry van haar houdt en niet van Calliope genoeg voor haar om wraak te willen.

Carters Hera speelt een gelijkaardige rol als de mythologische tegenhanger: die van jaloezise, gegriefde echtgenote. De innovatie schuilt erin dat ze het verweeft met de Roof-mythe. De geschiedenis is verder gegaan, dus Hera heeft haar echtgenoot opgegeven en hoopte een nieuwe geliefde te vinden, alleen om wederom gegriefd te worden. Jaloezie op de kandidaten die Hades/Henry wel zouden kunnen krijgen is de essentiële drijfveer van deze Hera.

Kate: dochter, echtgenote, moeder

Men zou kunnen stellen dat in elk boek van de trilogie Kate een andere rol vervult. In het eerste boek is ze in de eerste plaats de dochter van Diana, in het tweede boek zoekt ze naar wat het betekent Henry's echtgenote te zijn en in het derde boek is ze een moeder zonder kind.

Aan het begin van *De godinnentest* is Kate al vier jaar lang de verzorgster van haar doodzieke moeder. De meeste van de keuzes die ze maakt staan in het teken van haar moeders welzijn: haar laten slapen/rusten in plaats van over haar zorgen omtrent Ava spreken, naar Eden High School gaan omdat Diana dat graag wilt, Ava's uitnodiging aannemen omdat Diana wilt dat ze plezier en vrienden maakt... Die uitnodiging wilt ze aanvankelijk niet aannemen omdat ze bij haar moeder thuis wilt blijven. Kate's problemen met haar moeder beginnen pas nadat ze erachter komt dat Diana een godin is en ze begint stil te staan bij de implicaties daarvan. Net als in *De hymne aan Demeter* heeft Kate een hechte relatie met haar moeder, voor ze Hades ontmoet.

Men zou kunnen stellen dat Demeters en Persephone's rollen ten opzichte van de bronnen gedeeltelijk zijn omgedraaid. In de Roof-mythe doet Demeter alles wat in haar macht ligt opdat ze haar dochter terug kan zien. In *De godinnentest* is Kate bereid Henry's aanbod aan te nemen zodat ze meer tijd kan hebben met haar moeder

en een volwaardig afscheid kan nemen. Dankzij hem krijgt ze haar moeder te zien in haar dromen.

Het is door haar moeders aanmoediging dat ze besluit Henry/Hades een kans te geven. Aan het begin doet Kate namelijk slechts mee aan de tests om meer tijd te hebben met haar moeder (Ava was niet langer te redden), niet omdat ze geïnteresseerd is in hem. Het stuit haar aanvankelijk zelfs tegen de borst wanneer ze denkt dat Henry's echtgenote worden ook het bed delen inhoudt.¹⁰¹ Pas na Kerstmis begint Kate een echte emotionele band met Hades te ontwikkelen, dankzij haar moeders aansporingen elke nacht.

Op het einde van *De godinnentest* trouwen Kate en Henry, maar de dag erna moet ze al vertrekken omdat het lente is en dat nu eenmaal de regeling is. Haar moeder vindt dat ze haar eerste zomer zonder Henry door moet brengen, dus daar houden ze zich aan.

Wanneer ze de volgende herfstequinox terugkeert, kent de rest van haar huwelijksleven een moeizame start. Hoewel Kronos' ontwaken de ogenschijnlijke hoofdplot vormt, zijn de belangrijkste gebeurtenissen voor Kate die die te maken hebben met haar huwelijk.

Op de terugweg naar het landgoed maakt ze zich al zorgen:

'In de winter die we samen hadden doorgebracht, had ik voor iedere stap voorwaarts moeten vechten. Iedere blik, iedere aanraking, iedere kus... Stel dat we na zes maanden gescheiden te zijn geweest weer terug waren bij af? [...] Onze bruiloft was niet de perfecte afsluiting van een prachtige romance geweest. Het was het begin van de eeuwigheid geweest, en ons nieuwe leven samen zou niet makkelijk worden. Voor geen van ons tweeën.'¹⁰²

Ze is teleurgesteld omdat Henry haar niet opwacht. We leren niet veel later dat dat komt omdat hij een aanval van Kronos moest afslaan, maar zelf vertelt hij haar dat niet. Hij zegt haar alleen dat zij zich daar geen zorgen over hoeft te maken. Kate is niet gelukkig met dat antwoord:

'Geweldig. Blijkbaar was Henry, toen ik een kleurtje opdeed in Griekenland, weer in de huid gekropen van de Henry die ik een jaar geleden had ontmoet in plaats van de Henry met wie ik getrouwd was.'¹⁰³

Henry blijft zich afstandelijk gedragen. Een groot deel van het boek ligt hij geketend in Tartarus, nadat Kate's kroning ruw onderbroken was. Kate krijgt veel tijd om over haar relatie te piekeren. Te veel tijd om goed te doen, en wanneer ze de oorspronkelijke zes hebben bevrijd, is Persephone er als stoorzender:

---

¹⁰¹ Carter, *De Godinnentest*, 78.

¹⁰² Carter, *De Godinnenwraak*, 15.

¹⁰³ Carter, 41.

‘Hij stond in de gang, zijn armen onder het bloed en met gescheurde kleren, en net als in de grot keek hij langs me heen naar Persephone. Het was alsof de afgelopen paar weken niet hadden plaatsgevonden. Alsof de afgelopen duizend jaar niet hadden plaatsgevonden.’¹⁰⁴

Wanneer Kate de twee samen in een visioen ziet, komt het tot een conflict. Ze probeert Henry ervan te overtuigen dat nu ze onsterfelijk is, hij haar niet constant meer moet beschermen. Ze verwacht niet dat hij meteen over Persephone heen is, maar Kate wilt dat hij zegt dat hij haar hier wilt hebben en een toekomst met haar wilt. Anders kan ze niet blijven. Henry’s antwoord is dat ze dan maar beter weg kan gaan, voor hij vertrekt voor een vergadering van de Raad.

Een van de pijnpunten in hun ruzies, is James. Hij was verliefd op Kate in het eerste boek, en hij was Persephone’s eerste minnaar. Kate’s relatie met hem maakt Henry bezorgd dat ook zij met James een affaire zal beginnen. Wanneer Kate hem zegt dat ze nooit op zoek zal gaan naar iets beters, er niets met James gebeurd is in Griekenland en hij gewoon een vriend is en nooit meer zal zijn, vraagt Henry haar eindelijk of ze wilt blijven.¹⁰⁵

De daaropvolgende twee maanden spreekt het koppel elkaar niet veel, wat voornamelijk komt doordat de Raad zich voorbereidt op de strijd met de winterzonwende. Kate probeert voldoende te nemen met de kleine tekens van genegenheid, maar ze vindt het moeilijk.

Pas na de publieke confrontatie en nadat Henry onder zijn voeten krijgt van Diana en Walter, komt er eindelijk een doorbraak in de impasse die hun relatie geworden is, wanneer hij tegen Kate zegt:

“Als ik een betere man was geweest, had ik je de liefde en genegenheid kunnen tonen die je verdient. Omdat ik dat niet ben, kan ik je alleen datgene geven waartoe ik in staat ben. Maar ik verzeker je dat ook als ik het niet laat merken, dat nog niet betekent dat ik het niet voel.”¹⁰⁶

Kate is gelukkig met wat hij zegt. Iedereen (Ava, Ingrid, haar moeder...) hadden haar dat al gezegd, maar ze kan het pas geloven nu Henry het eindelijk zelf uitspreekt:

‘Alles waar ik me zorgen om had gemaakt, iedere afschuwelijke gedachte die ik had gehad, elke twijfel, gerechtvaardigd of niet... Henry had het kunnen voorkomen als hij dit in september had gezegd.’¹⁰⁷

Op het einde lijkt het er eindelijk op dat de obstakels van hun relatie— zorgen om Persephone, zorgen om James— eindelijk uit de weg zijn. Hun gebrekkige communicatie dragen ze echter mee in het volgende boek. Het helpt natuurlijk niet dat

---

¹⁰⁴ Carter, 211.

¹⁰⁵ Carter, 255-56.

¹⁰⁶ Carter, 297.

¹⁰⁷ Carter, 298.

eindelijk wanneer ze een goede weg inslaan, Kate voor negen maanden gevangengenomen wordt.

Kate probeert de begripvolle echtgenote te zijn, maar doorheen het boek wordt het duidelijk dat ze jong en onervaren is. Ze is pas negentien en heeft nog geen goed besef van wat ‘de eeuwigheid’ inhoudt. Alle andere goden zeggen haar dat ze het tijd moet geven, maar voor Kate ziet een lange tijd er heel anders uit dan voor de rest van de Raad— zij vond de zes maanden al lang, de meesten van hen vinden dat niet eens van honderd jaar.

In het orfisme is Persephone de moeder van Dionysos Zagreus, verwekt door haar vader Zeus. Haar huwelijk met Hades bleef kinderloos. In de trilogie heeft Persephone zelf ook geen kinderen met Hades, maar haar zus Kate krijgt van hem een zoon: Milo. Dat was niet de bedoeling, Calliope’s invloed op Kate zorgt ervoor dat wanneer Kate en Henry het bed delen, Kate daar meteen zwanger van wordt. Henry zelf had nog aangegeven dat ze een paar eeuwen konden wachten voor ze besloten of ze al dan niet kinderen zouden krijgen.¹⁰⁸

Carters keuze om van Kate een moeder te maken in het derde en laatste deel van de trilogie, *Het godinnenoffer*, kan verschillende redenen hebben. Het geeft haar een plotpunt, een extra manier om Kate en Calliope tegenover elkaar te antagoniseren. Kate’s wanhoop om haar zoontje terug te krijgen zorgt er ook voor dat ze niet blijft zitten en afwachten, met alle handelingen en problemen die daar het gevolg van zijn.

Het zou ook kunnen zijn om Kate te verbinden met het vruchtbaarheidsaspect uit de bronmythen. Persephone’s onderwereld staat vol bloemen, maar door Diana’s ziekte heeft Kate nooit de kans gekregen om veel over bloemen of planten te leren, dus ze mankeert de vegetatieve connectie. Door haar een kind te geven wordt ze toch nog verbonden met Persephone’s karakter als vruchtbaarheidsgodin.

Het kan ook zijn om de traditionele voltooiing van een huwelijk en vrouwenleven te vormen. Volgens de traditionele opvattingen zijn vrouwen eerst dochters, dan echtgenotes en dan moeders. Het kan bedoeld zijn om te tonen dat in tegenstelling tot Hades en Persephone, het huwelijk tussen Hades/Henry en Kate wel geslaagd is, omdat er een kind van komt.

De geboorte van Milo en vooral wanneer Kate eindelijk met hem herenigd is, voltooit ook de trilogie: Kate is begonnen als dochter— met een gebrek aan verdere eigen identiteit door de isolatie— en eindigt als dochter, zus, echtgenote, koningin en moeder. Ze wordt alles wat Calliope/Hera was (nog voor de handeling van de trilogie begint), maar dan succesvol. Haar moeder is een lid van de Raad en geen afwezige titaan, ze heeft een trouwe echtgenoot en ze doet er alles aan om haar zoon te beschermen in plaats van hem pijn te berokkenen, zoals Calliope dat doet bij Nicholas. Het

---

¹⁰⁸ Carter, 45.

conflict tussen de twee vrouwen wordt op die manier beëindigd: Kate zegeviert met alles wat Calliope had moeten zijn en hebben.

Zelfs met Walter Kent Kate een soort van verzoening:

‘Dit was wat Ava zou hebben gewild. Niet alleen omdat ik een vader nodig had, maar omdat Walter behoefte had aan een dochter die van hem hield ondanks zijn tekortkomingen, die hem begreep en een kans gaf. Ik had mijn best gedaan om voor iedereen medelijden en begrip op te brengen, zelfs voor Calliope en Kronos. Ava zou hebben gewild dat ik hetzelfde voor Walter deed. Ze zou willen dat ik hem niet in de steek liet zoals ik haar in de steek had gelaten.’¹⁰⁹

Doorheen de trilogie is Katherine ‘Kate’ Winters het toonbeeld van vrouwelijkheid, zoals Persephone dat is in de Roof-mythe. Vaak moet ze zoeken hoe zij die traditionele rollen invult, maar ze vindt iedere keer een passende manier. Ze is dochter, echtgenote en moeder, dat laatste is iets wat Persephone in de mythologie niet is,— behalve dan in het orfisme— maar omwille van de eerder vermelde redenen past het wel bij Kate.

---

¹⁰⁹ Carter, *Het Godinnenoffer*, 308.

Meisje, Godin, Koningin

‘De mythe is duizenden jaren oud. Hades ontvoert Persephone om haar tot zijn bruid te maken. In haar radeloosheid laat haar moeder Demeter de aarde langzaam sterven. Maar dit is een leugen. Het echte verhaal is veel interessanter.’

Zo luidt de flaptekst van *Koningin van de onderwereld*. Meteen wordt de opzet van het boek duidelijk: de auteur, Bea Fitzgerald, wilt het echte verhaal vertellen, dat achter de overgeleverde bronnen zit.

Van die bronnen bezit ze een uitgebreide, academische kennis, wat duidelijk wordt doorheen het boek. Ze speelt met wat er echt gebeurd is volgens haar, en hoe het komt dat die waarheid verdraaid is.

In dit hoofdstuk volgt eerst de synopsis van het verhaal, waarna er wat dieper wordt ingegaan op de storyworld. Onder meer hoe Fitzgerald omgaat met de incest in de bronnen komt daar aan bod. Daarna wordt toegelicht hoe ze drie verschillende bronnen verwerkt heeft om tot haar eigen versie van *De roof van Persephone* te komen. Als belangrijke personages worden Kore/Persephone, Hades, Demeter, Zeus, Hermes, Hekate, Helios en Styx toegelicht. Tot slot wordt er dieper ingegaan op hoe Fitzgerald gender hanteert in *Koningin van de onderwereld*, waarmee ze de Roof-mythe opentrekt van de vrouwenzaken die Persephone bevat naar traditionele rollen voor beide geslachten.

Fitzgerald maakt gebruik van zowel de naam Kore als de naam Persephone en maakt van de overgang tussen de twee namen een belangrijk plotpunt. De namen zullen in dit hoofdstuk dan ook door elkaar gebruikt worden, afhankelijk van welke waar relevanter is.

Synopsis

Heel haar hele leven woont Kore, de godin van de bloemen, met haar moeder Demeter en een aantal nimfen op Sicilië, afgezonderd van de rest van de wereld. De eerste acht jaar was dat om haar ver weg te houden van de oorlog, de afgelopen tien om haar te beschermen tegen de mannelijke goden en hun driften. Die hele tijd bereidt haar moeder haar voor op een leven als echtgenote en nu is het zover; haar moeder reist samen met haar vader, Zeus, de koning van de goden, naar het hof van Olympos om een geschikte huwelijkskandidaat voor haar te regelen.

Kore wilt niet trouwen, zeker niet met een man die ze nog nooit gezien heeft en die haar alleen zou gebruiken als trofee,— ze is een dochter van Zeus en omdat niemand haar gezien heeft sinds haar amfidromie,— haar naamgevingsceremonie, die plaatsvond toen ze acht jaar oud was en waar ze als godin ook het domein van de bloemen toegewezen kreeg— heeft haar schoonheid in de geruchten legendarische proporties

aangenomen— daarom maakt ze gebruik van haar moeders afwezigheid om weg te lopen van het eiland. Demeter heeft beschermende spreuken aangebracht tegen het land, de lucht en de zee, maar niet tegen de onderwereld. Dus eist Kore een audiëntie bij Hades en wanneer ze eenmaal bij hem is, vraagt ze om xenia oftewel gastvriendschap, wat haar bescherming biedt.

De koning van de onderwereld is niet gelukkig met haar aanwezigheid. Enerzijds vreest hij de wraak van Zeus, anderzijds gelooft hij niet dat ze weggelopen is voor een huwelijk en denkt hij dat ze een spion is van Zeus. Kore weigert braaf in het paleis te blijven zitten en gaat op onderzoek uit in de onderwereld. Ze vult het rijk met haar bloemen, om Hades dwars te kunnen zitten, en gaat dan op zoek naar de doden. Als ze hen vindt, schrikt ze: de meeste zijn half vergaan en herleven dezelfde herinneringen steeds opnieuw. Ze strompelt door het veld en wordt overladen met hun emoties— vooral doodsangst— en herinneringen. De eerste sterveling die genoeg kracht uit Kore put om genoeg zichzelf te worden zodat de twee een conversatie kunnen voeren, is Larissa. Zij vertelt de jonge godin dat niet zozeer haar herinneringen het probleem zijn, maar dat de mensen die haar kwaad hebben aangedaan in dezelfde omgeving rondlopen als zij. Ze loopt constant het risico hen tegen te komen.

Kore besluit er iets aan te doen. Ze beseft dat dat een risico vormt, aangezien het niet haar koninkrijk is en ze afhangt van de konings goede gezindheid, maar ze kan niet werkloos toekijken hoe mensen lijden. Ze trekt haar vraag om xenia in, zodat ze vrij kan werken, wat haar positie nog kwetsbaarder maakt.

Intussen komt de godin Styx erachter dat Kore in het rijk is. Wanneer ze zich ervan verzekerd heeft dat de bloemengodin er vrijwillig is en Hades haar geen pijn heeft gedaan, biedt ze haar vriendschap aan. Ze probeert haar ook zover te krijgen dat ze Hades om hulp vraagt bij haar onderzoek hoe ze de onderwereld het beste kan aanpassen voor de zielen. Hij kent het rijk en zijn bibliotheken, waar Kore zoekt naar documenten die haar informatie kunnen verschaffen. Kore weigert halsstarrig.

Dan neemt Hades haar mee naar een grot onder het paleis, waar zich het Vijfrivierenmeer bevindt, dat gebruikt kan worden om naar gebeurtenissen te kijken. Hij vertelt Kore dat hij gezien heeft hoe haar ouders met de kandidaten onderhandelen en hij nu gelooft dat ze inderdaad daarom is weggelopen. Hij zweert op de rivier Styx dat hij haar geen kwaad zal doen en niet zal wegsturen. Hij gaat haar ook helpen met haar onderzoek, want ze maakt een gigantische rommel in zijn bibliotheek. Kore legt hem uit waarom ze het hiernamaals wilt omvormen: als mensen denken dat hun acties tijdens het leven gevolgen hebben na de dood, zullen ze niet zo snel geneigd zijn kwaad aan te richten. Als ze eenmaal morele keuzes maken, waarom zouden ze goden vereren die zich niet aan dezelfde standaard houden? Zo wilt ze haar vader en de andere goden dwingen hun gedrag aan te passen. Hades ziet dat plan wel zitten. Om een tijdelijke oplossing te hebben splitsen ze het land alvast in tweeën en sorteren de zielen op basis van degenen die angst opwekken en degenen die angstig zijn.

Hades en Kore spenderen hun dagen in de bibliotheek met onderzoek naar wat het uiteindelijke ontwerp moet zijn. Ze krijgen echter te maken met extra complicaties:

Demeter is erachter gekomen dat haar dochter verdwenen is. Natuurlijk denkt zij dat haar dochter ontvoerd is. Terwijl Demeters zoektocht begint, wordt Kore onrustig. Ze vreest dat Hades haar alsnog zal verraden, om straf te vermijden. Hij besluit haar zijn voornaamste geheim te tonen, zodat ze zich meer op haar gemak kan voelen. Hades houdt van kunst maken: schilderen, beeldhouwen, weven... , allemaal activiteiten die men aanziet als vrouwelijk. De gure, wrede hellekoning is een toneelspel, zodat hij zijn hobby's in alle rust kan beoefenen.

De paar volgende dagen gaan ze verder met hun onderzoek, maar de druk is gestegen. Dan besluit Zeus dat wie ook zijn dochter heeft ontvoerd, gestraft zal worden omdat die hem belachelijk heeft gemaakt. Hij noemt haar ook een 'chaosbrenger', omwille van alle problemen die ze hem bezorgt; de dreigementen maken haar bang, maar de naam chaosbrenger bevalt wel, zeker gezien ze de naam Kore altijd als een belediging heeft beschouwd. Voortaan zal ze Persephone heten, omdat ze dat zelf wenst. Hades ziet hoe nerveus ze ervan wordt en stelt voor dat ze trouwen, zodat ze kan blijven. Persephone wijst dat voorstel af. De dag erna gaat Demeter echter naar Hekate, die haar vertelt dat Helios gezien heeft bij wie Kore verblijft. Onder de tijdsdruk en met Zeus' bedreiging in het achterhoofd, gaat Persephone naar Hades en stelt voor dat ze alsnog trouwen.

Diezelfde dag nog stellen ze zich voor als koppel aan Hades' hof en kondigen aan dat ze zullen trouwen met de winterzonnnewende— een week later en dan zijn Demeters krachten op hun zwakst, haar moeder zal niet kunnen ingrijpen. Hermes mag het melden aan Zeus en Hades vertelt hem Zeus voor te stellen dat ze doen alsof het huwelijk altijd al het plan van de koning van de goden was geweest.

Persephone versiert het paleis met Hades' kunst, omdat ze nu kunnen doen alsof zij die gemaakt heeft. Hades zal het moeten doen uitschijnen alsof het land en de zielen verdelen zijn werk geweest is. In de week dat ze het huwelijk voorbereiden, worstelt Persephone met het besef dat ze verliefd op hem geworden is. Die emoties maken de hele onderneming veel ingewikkelder.

Tijdens hun bruiloft en Persephone's kroning tot koningin van de onderwereld passen de twee heel wat seksistische tradities aan, of laten ze gewoon weg.. Persephone knipt bijvoorbeeld haar haar niet af tijdens de proaulia, ze vindt het belachelijk dat de lengte zou laten zien dat ze nog maagd is, en op de dag van de gamos, na de ceremonie zelf, eten de vrouwen en mannen apart, maar wel op hetzelfde moment— volgens de traditie zouden de vrouwen moeten wachten tot de mannen klaar zijn met hun maaltijd. Persephone wou dat haar moeder er was zodat ze de situatie kon uitleggen onder vier ogen, maar Demeter komt niet. Hekate is er wel, die raadselachtig praat over de macht die Persephone bezit.

Na hun huwelijk begint Persephone mee te regeren, terwijl ze verder werkt aan haar hiernamaalsontwerp. Blijkbaar ligt het aantal overledenen dat binnenstroomt, hoger dan gewoonlijk, maar iedereen denkt dat het door een oorlog of epidemie komt en snel voorbij zal zijn.

Ze maakt ruzie met Hades over wat Hekate gezegd heeft en vraagt de godin van de magie langs te komen om hun conversatie verder te zetten. Hekate moedigt haar aan haar krachten tot het uiterste te testen en Persephone krijgt de openbaring dat ze niet alleen de godin van de bloemen is, maar ook de godin van het leven. Ze gaat met dat nieuws naar Hades toe en de twee leggen het bij.

Ze legt hem haar grote plan voor het hiernamaals voor, namelijk dat het opgesplitst wordt in drie delen: een paradijs, een plaats voor de mensen die niet uitzonderlijk goed noch slecht waren en een plaats waar de ergste mensen gestraft worden, die in de hogere niveaus van Tartaros gelegen is. Ze vraagt hem ontwerpen voor het paradijs te schilderen. Wanneer die klaar zijn, schept ze het paradijselijke deel volgens zijn schilderijen.

Door het nieuwe driedelige ontwerp moeten heel wat dingen aangepast worden. Persephone en Hades verdelen de taken op een manier die gebruikmaakt van ieders sterkste punten, voor Kore is dat haar sociale capaciteiten— zij zal vergaderingen bijwonen en het hof voorzitten— en voor Hades is dat administratie. Ondertussen stijgt het aantal doden dat tegelijk binnenkomt, en dat steeds sneller. Uiteindelijk besluit Hades op onderzoek uit te gaan. Wanneer hij terugkomt, meldt hij dat Demeter overal op aarde hongersnoden laat heersen. Dus nodigt Persephone haar moeder uit, in de hoop dat als Demeter beseft dat haar dochter gelukkig is, ze de hongersnoden zou doen stoppen. Demeter eist echter dat ze met haar terug naar de bovenwereld keert. Persephone weigert.

Ze besluit dat ze kiest voor haar eigen geluk en dat betekent ook dat ze Hades haar liefde verklaart. Blijkbaar voelde hij al de hele tijd hetzelfde. Hun toneelspel wordt echt, al merkt de rest van het hof dat niet (ze leken al echt verliefd te zijn. Alleen aan Styx, die op de hoogte is van de hele situatie, kunnen ze het als nieuw openbaren en zij is gelukkig voor hen. Het koningspaar vertelt de hofhouding dat Demeter achter de hongersnoden en dus het stijgende aantal doden en de daarmee stijgende werkdruk zit, omwille van haar dochter. De hofhouding schaart zich achter hun koningin— ze zullen Persephone niet dwingen te vertrekken. Ze hopen dat de andere goden Demeter onder druk zullen zetten, aangezien minder mensen minder offers en avontuurtjes voor hen betekenen.

Dan komt er een bevel van Zeus: Persephone moet zich op de Olympos melden. Hoewel hij niet is uitgenodigd, gaat Hades mee. Daar komen ze erachter dat Demeter alleen maar deed alsof ze achter de hongersnoden zat, eerst omdat ze niet wist waardoor ze veroorzaakt werden, daarna omdat ze haar dochter wou beschermen tegen schuldgevoel. Omdat Persephone niet met haar meekwam naar de bovenwereld, moest ze uiteindelijk alles onthullen aan Zeus, die niet gelukkig is met de situatie. Hij eist dat Persephone terug in de bovenwereld komt wonen en als ze weigert, zou hij haar laten vastketenen. Voordat hij echter iets kan doen, slikt Persephone zes pitjes van een granaatappel door die ze in de onderwereld had gekweekt. Voortaan zal ze zes maanden in de bovenwereld vertoeven, zes maanden in de onderwereld.

Fitzgeralds storyworld

In dit onderdeel worden een aantal gegevens aangehaald die te maken hebben met de wereldopbouw. Eerst komen de goden in een aantal van hun aspecten aan bod: de drie hoven, wat hen apart zet van de stervelingen en hoe de macht wordt verdeeld. Daarna wordt er gekeken naar hoe omgegaan is met de incest in de bronnen. Ten slotte wordt nog de evolutie van de onderwereld, meer bepaald het hiernamaals, besproken.

Fitzgerald heeft de godenwereld opgedeeld in drie hoven: Okeanos, Olympos en de onderwereld. Zij worden voorgezeten door Poseidon, Zeus en Hades respectievelijk. De reden waarom Zeus, nadat de strijd gewonnen was, drie hoven creëerde en Poseidon en Hades elk een gaf, is omdat ‘volgens de wetten van de schikgodinnen heeft ieder kind dat door Kronos gegrepen is het recht om te heersen.’¹¹⁰ Hij had dus niet veel keus. Wel heeft hij zichzelf met de Olympos het koningschap over alle goden toegeëigend, al is dat ook niet zo’n ongenaakbare positie als hij graag laat uitschijnen:

‘Het fragiele bondgenootschap tussen Hades, Poseidon en Zeus berust bijna volledig op de stilzwijgende afspraak dat de eerste twee doen alsof ze gehoorzaam zijn en Zeus doet alsof daar geen reden toe is.’¹¹¹

Van de drie godinnen die Kronos gegrepen heeft, is alleen Hera een heerseres, door haar huwelijk met Zeus. Demeter zit wel in de raad en aan het begin van het boek zal Hestia misschien toetreden tot die raad,— dat wordt haar op het einde geweigerd— ze zijn niet de heersers van een eigen hof. Zeker in het geval van Hestia wordt de eerder vermelde wet van de schikgodinnen niet gevolgd. Of dit een onzorgvuldigheid in Fitzgeralds wereldopbouw is, of verband houdt met haar behandeling van gender, zal later in dit hoofdstuk wat uitgebreider besproken worden.

Fitzgeralds goden worden niet enkel antropomorf voorgesteld, maar zijn verrassend sterfelijk: ze moeten eten, slapen en kunnen gedood worden. Het belangrijkste verschil met de stervelingen is dat ze over bepaalde magie beschikken en alleen kunnen sterven als een andere godheid ze doodt. Ze kunnen ook zelf kiezen hoe ze eruitzien, meer bepaald qua leeftijd (dat wordt geïllustreerd door met name Hekate). Voor de rest lijken ze onderworpen aan dezelfde biologische zaken als de stervelingen: de godinnen menstrueren, ze moeten aan anticonceptie¹¹² doen als ze geen kinderen willen...

---

¹¹⁰ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 221.

¹¹¹ Fitzgerald, 379.

¹¹² Persephone noemt het kruid silphium als anticonceptiewijze, Fitzgerald, 360.

Welke magie een godheid bezit, lijkt aan het begin van het boek bepaald te worden voor Zeus. Hij is het die tijdens Kore's amfidromie haar de bloemen als domein geeft, hij heeft Poseidon en Hades elk een hof gegeven met de bijbehorende macht. Hades zegt echter dat: "Voordat Zeus de troon besteeg en de domeinen als oorlogsbuit verdeelde, was de normale gang van zaken dat het domein de god koos."¹¹³ Wat dat precies inhoudt, wordt een aantal keer geïllustreerd; wanneer de belangrijke personages besproken worden, zal het gaan over hoe de verschillende wijzen van machtsverdeling invloed hebben op Kore/Persephone en Hades.

Ook Fitzgerald wordt geconfronteerd met het gegeven incest in YA-literatuur, en ze lost dat op op een manier die past bij de door haar gecreëerde wereld. De premisse van *Koningin van de onderwereld* is tenslotte dat de echte verhalen anders zijn dan de mythes die uiteindelijk overgeleverd werden, waar de waarheid vermengd is met geruchten en wat de machtigste personen willen dat je gelooft. Dat wordt voor een eerste keer geïllustreerd wanneer Kore vertelt over de Titanomachie:

'Er gaan geruchten dat mijn ouders broer en zus zijn, al zijn die nergens op gebaseerd. Mijn grootvader, Kronos, stootte zijn eigen vader van de troon om koning van de titanen te worden. Vervolgens was hij zo ontzettend bang dat een van de titanenkinderen hém later zou onttroonen dat hij ze allemaal met huid en haar opslokte. Daarna kreeg hij zelf een zoon, die hij ook besloot op te eten. Maar zijn vrouw Rhea, wist hun kind, Zeus, weg te smokkelen en in veiligheid te brengen. Toen Zeus volwassen was, kreeg hij Kronos door een list zover dat hij de andere goden weer uitbraakte. Met aanwending van al zijn krachten was Kronos erin geslaagd om de kinderen in de tijd te bevroren voordat hij ze inslikte. [...] Als eerste werd baby Hera wakker, [...] Maanden later hapten mijn moeder en Poseidon, [...] in hun wiegje naar adem. Volgens mij had iedereen Hades en Hestia al opgegeven toen ze, jaren later, ook eindelijk schreeuwend wakker werden.'¹¹⁴

Met andere woorden, dat de eerste zes goden broers en zussen zijn, is gebaseerd op geruchten. In de realiteit van het boek slikte Kronos alle titanenkinderen waar hij een dreiging inszag in en is alleen Zeus zijn eigen kind. Kore is dus geen dochter uit een incestueuze relatie. Aangezien geen van de zes dezelfde ouders hebben, is Hades ook niet haar oom.

Zeus heeft inmiddels wel een hele resem kinderen gehad en een aantal van hen zijn huwelijkskandidaten voor Kore (cf. infra). De nimfen waarmee Kore is opgegroeid zouden het een walgelijk idee vinden,¹¹⁵ voor hen zou ze met een halfbroer trouwen en dat is incest. De goden zien dat echter anders, zoals we van Hades leren: "Zeus had elke keer een andere gedaante aangenomen. Genetisch zijn jullie allemaal

---

¹¹³ Fitzgerald, 142.

¹¹⁴ Fitzgerald, 21-22.

¹¹⁵ Zoals Eudokia, die aan het begin van het boek tegen Kore zegt: "[...], maar helaas kun je niet met een ander kind van Zeus trouwen." Fitzgerald, 21.

verschillend.”¹¹⁶ Kore, die opgegroeid is tussen de nimfen, blijft het een walgelijk idee vinden en Hades stemt in.

Het gegeven dat ze allemaal genetisch verschillend zijn door de verschillende gedaantes waarin ze verwekt zijn, laat genoeg ruimte open om te verklaren waarom de goden geen probleem hebben met het bespreken van huwelijken die anders als incest zouden gezien worden. Anderzijds zijn de helden van het verhaal— Hades en Kore/Persephone— er nog steeds tegen. Ze blijven ondanks de technische genetische verschillen het een walgelijk idee vinden.

De locatie waar het leeuwendeel van het boek zich afspeelt, is de onderwereld. Aan het begin van het verhaal is dat ‘een desolaat land, niet meer dan een vaalbruine grasvlakte met een inktzwarte hemel erboven.’¹¹⁷ De vijf rivieren stromen er,— de Styx, de Lethe, de Phlegeton, de Acheron en de Kokytos— er is het paleis van Hades, de nederzetting aan de oever van de Acheron en Phlegeton waar de rest van de goden van de onderwereld wonen en dan het stuk land waar de zielen van de overledenen rondwaren. Die laatste zijn niet meer dan doorzichtige, grijze schimmen die van ver lijken op mist. De goden hebben geen controle over of ze al dan niet de herinneringen van de zielen over zich heen krijgen, dus blijven ze er liever weg. Ten slotte is er ook de grot waar het Vijfrivierenmeer zich bevindt. Deze is onder Hades’ paleis gelegen. In dit meer komt water van de vijf rivieren van de onderwereld samen— zoals men uit de naam kan afleiden— en het bezit de eigenschap je te laten zien wat je wilt. Waarschijnlijk heeft Fitzgerald dit meer verzonnen om gebeurtenissen te kunnen tonen uit de bronnen die zich niet afspelen in de onderwereld.

Zoals in de bronnen moet je in de onderwereld blijven als je eten eet afkomstig van producten die daar gegroeid zijn. Het meeste eten wordt dan ook geïmporteerd uit de bovenwereld via Hermes, de rest wordt verbouwd door een aantal zielen die vervallen in hun oude routines.¹¹⁸

Met de komst van Kore beginnen er bloemen te groeien, met name de affodillen en de Styx-bloemen. Later legt ze een tuin aan waarin ze fruit laat groeien, plant ze bomen en klimop en vult ze de hele onderwereld met planten. Ze brengt leven in de onderwereld.

Een van de eerste dingen die ze doet betreffende de zielen is hen opsplitsen in twee delen: zij die vooral slachtoffer zijn en zij die vooral dader zijn. Ze doet dit met de hulp van Hades en Styx, door gebruik te maken van hun macht, zonder dat die daar per se inspraak in hebben. Ze scheidt de twee groepen door de Styx’ rivier een zijtak te geven.¹¹⁹

---

¹¹⁶ Fitzgerald, 103.

¹¹⁷ Fitzgerald, 54.

¹¹⁸ Fitzgerald, 65-66.

¹¹⁹ Fitzgerald, 115-21.

Later, wanneer ze haar macht als godin van het leven omarmt, heelt Persephone alle zielen, zodat ze terug denkende, belevende personen worden in plaats van de grijzige, mistige schimmen. Dan gaat ze verder met de uitwerking van haar plan: ‘Drie aparte delen: een paradijs, [...] een afschrikwekkend gedeelte, [...] en iets ertussenin.’¹²⁰ Het ‘iets ertussenin’ wordt het veld met affodillen en de god Tartaros zal de ergste mensen en hun straffen voor zijn rekening nemen.¹²¹ Het paradijs-gedeelte schept ze dan weer, zoals ze eerder het land en de zielengroep in twee splitste; ze vergelijkt het met weven:

‘Mijn handen pakken draden die alleen ik kan zien, de gouden strengen waaruit dit koninkrijk bestaat. Ze trekken strak en verslappen onder mijn aanraking terwijl ik ze op nieuw organiseer en zo hele akkoorden van deze wereld verander.’¹²²

Hades deelt deze keer wel bewust zijn macht met haar en ze creëert het paradijs volgens zijn ontwerpen:

‘Dit is net zo goed zijn schepping als die van mij. [...] hij heeft dit geschilderd. En ik heb het tot leven gebracht.’¹²³

Op die manier sluit het verhaal van de Griekse onderwereld, verteld door Fitzgerald, aan bij het beeld dat in de mythologie regelmatig opgehangen wordt¹²⁴ Fitzgerald maakt er een samenwerking van: zolang Hades alleen regeert is de onderwereld levenloos en eentonig; de komst van zijn koningin brengt leven en structuur, een hiernamaals dat ontworpen is om de mensheid tot morele keuzes aan te zetten.

Fitzgerald heeft in haar boek een boeiende godenwereld gecreëerd bestaande uit de drie hoven. De goden hebben heel wat eigenschappen gemeenschappelijk met de stervelingen, behalve hun machtsdomeinen, die ze op twee verschillende manieren kunnen verwerven— of het wordt hen toebedeeld door Zeus, of ze worden door zo een domein gekozen, zoals later zal blijken. Deze domeinen gaan over magie, sociale relaties kunnen ook leiden tot macht verbonden met bepaalde posities.

Fitzgerald springt om met het incestprobleem door het weg te redeneren. Dat de eerste zes goden broers en zussen zijn, is gebaseerd op een gerucht, en door Zeus’ vele gedaantes waarin hij kinderen verwekt zijn die allemaal genetisch verschillend. Ten slotte laat ze de onderwereld evolueren van een nietszeggend landschap naar het hiernamaals dat overeenkomt met het beeld dat bestond in een groot deel van de oudheid.

---

¹²⁰ Fitzgerald, 143.

¹²¹ Fitzgerald, 297-99.

¹²² Fitzgerald, 300.

¹²³ Fitzgerald, 302.

¹²⁴ Het beeld van het hiernamaals/de onderwereld kent een lange en complexe traditie in de Griekse oudheid, auteurs geven zelden hetzelfde beeld. Dit driedelige systeem met de straffen gesitueerd in Tartaros is een veralgemening van wat vaak werd voorgedragen, maar zeker niet de ultieme visie die elke Griek van de onderwereld had. Een volledige bespreking van al die verschillende beelden zou ons hier echter te ver leiden.

Zo veel bronnen

Bea Fitzgerald kent haar bronnen. Van details en vermeldingen tot hele scènes, *Koningin van de onderwereld* staat vol referenties naar de antieke versies van *De roof van Persephone*. Fitzgerald verklaart dat zelf in een interview:

“Ik denk dat ik altijd van de Griekse mythologie en specifiek van de hervertellingen van Hades en Persephone heb gehouden. Toen ik ouder werd, werd mijn interesse in de Griekse mythologie steeds academischer en begon ik veel te lezen over de oorspronkelijke mythe. [...] Ik vroeg me af of het mogelijk was om een versie te schrijven die heel erg met die moderne ideeën speelt, maar ook de originele mythe naar voren brengt die veel mensen kennen.”¹²⁵

Die samenwerking tussen de originele bronnen en moderne ideeën verklaart waarom sommige elementen overgenomen worden, terwijl andere elementen een twist krijgen. Zo wordt de bloemengodin niet ontvoerd, maar loopt ze zelf weg. Waarom de bronnen spreken van ontvoering? Dat was de aanname van Demeter toen ze begreep dat haar dochter weg was,¹²⁶ een aanname die Zeus overneemt en zich zo verspreidt.

De kracht van geruchten speelt een grote rol in het werk, hier wordt het onder andere aangehaald in verband met Fitzgeralds verwerking van de granaatappelpitten. In dit deel wordt verder nog gekeken naar de wijze waarop Fitzgerald omspringt met drie bepaalde bronnen: de homerische hymne aan Demeter, de Roof-mythe zoals die verteld wordt in Ovidius' *Metamorfosen* en een scene uit de *Dionysiaka* van Nonnus van Panopolis. Als een element hier niet (uitgebreid) besproken wordt, wilt dat zeggen dat het later aan bod komt (o.a. bij de bespreking van de personages) en is dat om al te veel herhaling doorheen dit hoofdstuk te voorkomen.

De granaatappel speelt een belangrijke rol in de bronmythe. Zowel in de homerische hymne als bij Ovidius wordt Persephone aan de onderwereld gebonden door het eten van de pit(ten) van het fruit. De granaatappel is inmiddels bijna een motief van de Roof-mythe geworden, eentje waar Fitzgerald dan ook gebruik van maakt.

De Persephone uit *Koningin van de onderwereld* houdt niet van granaatappel. De eerste keer dat ze ervan eet in de onderwereld, is de kom met pitjes afkomstig uit de bovenwereld:

‘Hij wil me hier helemaal niet hebben, laat staan voor altijd. Het voelt als een test, alsof hij wil weten of ik hem geloof of niet. Ik steek mijn hand uit naar de kom die het dichtst bij staat en zie dat er granaatappelpitjes in zitten. Ik ben geen groot fan van granaatappels, maar dit moment voelt te belangrijk om kieskeurig te doen, dus lepel ik er wat van naar binnen.’¹²⁷

---

¹²⁵ ‘Een interview met YALFU-auteur Bea Fitzgerald • ILFU’.

¹²⁶ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 129.

¹²⁷ Fitzgerald, 49.

Het overkomt de godin nog twee keer dat er granaatappel blijkt te zitten in de eerste kom die ze oppakt, namelijk op pagina 132, wanneer ze besluit een tuin aan te leggen om tot rust te komen, en op pagina 230. Het valt haar ook op, zoals blijkt op die laatste: '[...] terwijl ik willekeurig een schaalje eten van tafel gris en alwéér granaatappel in mijn hand heb.' Het is een voorafschaduw— dat zijn scenes of elementen die vooruit verwijzen naar wat later in de plot gebeurt— van de beslissende passage die zal leiden tot de wisseling van de seizoenen:

‘Deze keer spring ik naar de vruchten van de hel toe. Fruit dat in de onderwereld gegroeid is. Fruit dat ik nooit kon eten omdat ik dan voor altijd in de hel zou vastzitten. [...] Mijn vingers sluiten zich om de eerste vrucht die ze tegenkomen. Een granaatappel.’¹²⁸

De granaatappel is nooit een actieve keuze, maar is telkens het eerste wat Persephone vastheeft op kantelmomenten: de eerste keer dat ze iets eet in de onderwereld, nadat haar moeder ontdekt dat ze verdwenen is, na een afwijzing van Hades— omdat hij denkt dat ze hem enkel kuste uit een misplaatst gevoel van plicht— en ten slotte op het culminatiepunt in de confrontatie met haar vader. De granaatappel die ze op het einde eet heeft ze zelf geplant en geoogst.

De hap die ze doorslikt bevat zes pitjes, een voor elke maand die ze aanbood tijdens haar onderhandelingen. Daar zit een klein verschil met de bronnen. In Ovidius wordt gesproken over zeven pitjes, in de homerische hymne over één pitje. Daarnaast is het gevolg van de consumptie in de homerische hymne een derde van het jaar in de onderwereld, ofwel vier maanden, in plaats van de zes in *Koningin van de onderwereld*. Die zes maanden, oftewel een half jaar, haalt Fitzgerald uit Ovidius' *Metamorfosen*, en ook in de *Fabulae* van Pseudo-Hyginus is er sprake van een half jaar in de onderwereld en een half jaar in de bovenwereld.¹²⁹ Beide auteurs zijn latere, Romeinse bronnen.

Een groot verschil is dat Fitzgeralds Persephone zelf beslist om van het fruit te eten en er zelf voor kiest zich aan de onderwereld te binden. In de antieke bronnen is dat een list van Hades, in de hymne dwingt hij haar de pitjes in te slikken (cf. supra). Waarom dat zo overgeleverd is, krijgen we te horen van Demeter:

“Waarschijnlijk zegt hij tegen iedereen dat Hades je er met een smoesje toe heeft overgehaald om die pitjes op te eten. Hij zal beslist niet willen dat iemand ook maar denkt dat jij je eigen beslissingen kunt nemen. [...] Als iedereen in jouw macht gelooft, is dat voor hem alleen maar meer reden om een manier te zoeken om die van je af te pakken. Dus misschien is het beter om hem zijn leugens hierover gewoon te laten verspreiden.”¹³⁰

Dit past bij de premisse van Fitzgeralds boek. De granaatappel is een van de illustraties van hoe verschillen tussen bron en werkelijkheid in deze wereld tot stand komen.

---

¹²⁸ Fitzgerald, 386.

¹²⁹ ‘RAPE OF PROSERPINA - Classical Mythology’.

¹³⁰ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 389.

Verschillende elementen haalt Fitzgerald uit de homerische hymne aan Demeter¹³¹, al zijn de meeste van die elementen aangepast.

Onder andere het verloop van Demeters zoektocht komt uit de hymne, namelijk dat ze lang rondzwerft in het zoeken vooraleer ze bij Hekate komt. In de hymne komt Hekate zelf Demeter tegemoet, Fitzgerald laat Demeter naar Hekate gaan. Net als in de homerische hymne vertelt Hekate aan Demeter dat Helios gezien heeft waar haar dochter naartoe is. Wanneer Demeter Helios confronteert, doet ze dat niet alleen, maar is ook Zeus erbij— daarin verschilt *Koningin van de onderwereld* van de hymne— en wordt hun afspraak met de zonnegod onderbroken door Hermes, die meer informatie heeft. Fitzgerald kiest dus voor de manier van de hymne waarop Demeter erachter komt waar haar dochter is; bij Ovidius wordt haar dat namelijk verteld door de nimf Arethusa¹³².

In de homerische hymne heeft Zeus het huwelijk van hun dochter met Hades achter Demeters rug om geregeld. In *Koningin van de onderwereld* is dat niet het geval, maar hier speelt Fitzgerald wederom met de balans ‘bron/verhaal— werkelijkheid’. Hades laat Hermes aan Zeus een voorstel doen:

“Hij zei dat ik je het idee aan de hand moest doen dat jij zou kunnen beweren dat jij achter alles zit. Ik neem aan dat hij bedoelt dat je insinueert dat je dit huwelijk zelf wilde, maar daarover achter Demeters rug om moest handelen.”¹³³

Ze doet aan eenzelfde spel wanneer het gaat over de eerste winter. In de bronnen (ook bij Ovidius) is dat een actieve daad van Demeter. In *Koningin van de onderwereld* komt dit door Persephone’s afwezigheid (cf. infra).

Ten laatste is er de vermelding van Eleusis. Hekate vermeldt de plaats als eerste: “Er bestaat een plek, Eleusis, die mij roept.”¹³⁴ Ze wilt daar samen met Demeter en Persephone aan de slag (cf. infra). Eleusis speelt ook een belangrijke rol in de *Hymne aan Demeter*, als plaats waar Demeter blijft zolang ze haar dochter niet heeft. Dat is in Fitzgeralds boek niet het geval, maar op deze manier wordt deze belangrijke cultusplaats van de godinnen toch ter sprake gebracht.

Niet alleen de homerische hymne, maar ook Ovidius is een bron geweest voor Fitzgeralds boek. Ovidius behandelt de Roof-mythe in zijn *Metamorfosen* als een hymne aan Ceres uitgesproken door de muze Calliope.¹³⁵

---

¹³¹ Naar Hartkamp, *Homerische Hymnen*, 4-33.

¹³² ‘The Inspiration of the Ancients’, 84.

¹³³ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 224.

¹³⁴ Fitzgerald, 292.

¹³⁵ De informatie in deze paragraaf is gebaseerd op ‘The Inspiration of the Ancients’; Sampson, ‘Callimachean Tradition and the Muse’s Hymn to Ceres (Ov. Met. 5.341–661)’.

Waar Persephone in de homerische hymne ontvoerd wordt uit Nysa¹³⁶, speelt die gebeurtenis zich bij Ovidius af op Sicilië. Fitzgerald kiest ook dat eiland als het vertrekpunt. Persephone is daar achttien jaar lang opgevoed, afgezonderd van de rest van de wereld.

Ook de nimf Cyane haalt ze uit Ovidius. Bij de antieke auteur probeert deze nimf te voorkomen dat Hades met Persephone terug naar de onderwereld keert, door met gespreide armen in zijn weg te gaan staan, en nadat dat mislukt, huilt ze net zolang tot ze volledig is opgegaan in het water van haar bron. Bij Fitzgerald speelt ze een heel andere rol. Cyane lijkt in *Koningin van de onderwereld* nog het meest op een voedster. Ze is degene die Kore het meeste vertrouwt en naar wiens troost ze verlangt iedere keer dat ze zich eenzaam of overstuur voelt in de onderwereld. Ze houdt zich daarbij wel aan Demeters regels, anders zou die godin dat waarschijnlijk nooit toelaten:

‘Cyane is ook een riviernimf, een najade, maar dan een die mijn moeder wél ziet zitten. Over het algemeen is mijn moeder niet dol op nimfen. Ze hebben andere normen en waarden dan zij, en dat vindt ze eng.’¹³⁷

Cyane als figuur is uit Ovidius gehaald, maar ze onderneemt niet dezelfde handelingen. Wat logisch is, aangezien er in het boek geen sprake is van een ontvoering

Naast de locatie Sicilië en het personage Cyane, haalt Fitzgerald ook een bepaalde scene uit de *Metamorfoses*:

‘According to a tradition attested in Apollonius of Rhodes and Ovid, Acheloüs's daughters were handmaidens to Proserpina, failed her in the course of the abduction, and were subsequently transformed into the Sirens.’¹³⁸

Dit is een scene die Fitzgerald overneemt. Kore en Hades zijn er getuige van via het Vijfrivierenmeer:

‘Mijn moeder brult het uit en onder haar geheven handen valt een groep nimfen neer, gillend van pijn terwijl hun benen met elkaar versmelten, hun armen opeens bedekt zijn met vissenschubben en hun stem verandert in het klotsen van zout water. [...] Ik heb eerder gezien dat mijn moeder nimfen in sirenen veranderde, en dat was altijd een straf. Maar dit is mijn straf, alleen dan opgelegd aan hen.’¹³⁹

Hoewel we niet expliciet te horen krijgen van Demeter waarom ze de nimfen straft, is het wel duidelijk dat ze dezelfde redenen heeft als in de bronnen, aangezien ze meteen denkt dat Kore ontvoerd is. Er wordt niet gezegd of de veranderde nimfen de dochter van Acheloüs zijn.

---

¹³⁶ Deze plaats wordt een keer vermeld, in vers 17, Hartkamp, *Homerische Hymnen*, 6.

¹³⁷ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 21.

¹³⁸ Sampson, ‘Callimachean Tradition and the Muse’s Hymn to Ceres (Ov. Met. 5.341–661)’, 92.

¹³⁹ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 128-29.

Onder Kore's huwelijkskandidaten bevinden zich 'vier van de twaalf'. Die twaalf verwijst naar de raad van Olympiërs (al is ook Poseidon, koning van het hof van Okeanos, lid). Deze vier, die ook de enige zijn die Fitzgerald met naam en gift vermeldt, haalt ze uit de *Dionysiaka* van Nonnus:

'Though she was hidden when all that dwelt in Olympos were bewitched by this one girl, rivals in love for the marriageable maid, and offered their dowers for an un-smirched bridal. Hermes had not yet gone to the bed of Peitho, and he offered his rod as gift to adorn her chamber. Apollon produced his melodious harp as a marriage-gift. Ares brought spear and cuirass for the wedding, and shield as bride-gift. Lemnian Hephaistos (Hephaestus) held out a curious necklace of many colours, new made and breathing still of the furnace, poor hobbler! For he had already, though unwilling, rejected his former bride Aphrodite, when he spied her rioting with Ares...' (*Nonnus, Dionysiaka* 5. 562 - 6. 168 (trans. Rouse))¹⁴⁰

We krijgen deze scene te zien via het Vijfrivierenmeer. Net als in de *Dionysiaka* komt eerst Hermes aan bod, Kore en Hades kijken toe hoe hij zijn caduceus aanbiedt. Hades vertelt haar dat ze al met dertien kandidaten hebben gesproken. Hephaistos, die een ketting aanbiedt, biedt aan om van Aphrodite te scheiden. Ares belooft dat hij niet langer het bed met diezelfde godin zal delen als hij Kore krijgt; zijn bruidsgeschenk bestaat uit zijn borstharnas en een speer. Apollo biedt zijn lier aan (die hij eigenlijk van Hermes heeft gekregen).¹⁴¹

Fitzgerald heeft dus de vier Olympiërs uit deze bron gehaald, net als de geschenken die elk van hen aanbiedt. Er zijn een paar kleine verschillen, o.a. de volgorde en het schild dat Ares ook nog zou aanbieden, ontbreekt.

Deze bron gaat eigenlijk niet over de Roof-mythe, maar over Dionysus, zoals men kan afleiden uit de titel. Nonnus verbindt de twee mythes met elkaar via het orfisme. Dionysus is nog altijd de zoon van Zeus en Semele, maar hij is eigenlijk de tweede met die naam:

'Semele was kept for a more brilliant union, for already Zeus ruling on high intended to make a new Dionysos grow up, a bullshaped copy of the older Dionysos [Zagreus]; since he thought with regret of the ill-fated Zagreus. This was a son born to Zeus in dragonbed by Persephoneia, the consort of the blackrobed king of the underworld [Haides]; when Zeus put on a deceiving shape of many coils, as a gentle drakon twining around her in lovely curves, and ravished the maidenhood of unwedded Persephoneia;' (*Nonnus, Dionysiaka* 5. 562 - 6. 168 (trans. Rouse))¹⁴²

Nonnus was een vijfde-eeuwse Alexandrijnse auteur die een heleboel bronnen ter beschikking had, inclusief teksten die inmiddels verloren zijn gegaan.¹⁴³ We hebben wel nog een aantal van de orfische hymnen die spreken van Zagreus' ouderschap, bijvoorbeeld:

---

¹⁴⁰ 'PERSEPHONE - Greek Goddess of Spring, Queen of the Underworld (Roman Proserpina)'.

¹⁴¹ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 98-103.

¹⁴² 'PERSEPHONE - Greek Goddess of Spring, Queen of the Underworld (Roman Proserpina)'.

¹⁴³ 'Nonnus'.

"Thrice begotten (trigonon), Bakkheion (Bacchian) king [Dionysos] . . . Eubouleos [Dionysos-Zagreos], whom the leaves of vines adorn, of Zeus and Persephoneia occultly born in beds ineffable." (Orphic Hymn 30 to Dionysus)

"[Dionysos-Zagreos] from Zeus' high counsels nursed by Persephoneia, and born the dread of all the powers divine." (Orphic Hymn 46 to Licnitus)

trans. Taylor (Greek hymns C3rd B.C. to 2nd A.D.)¹⁴⁴

Fitzgerald neemt Zeus' seksuele escapade en zoon met zijn dochter niet over uit deze bronnen. Haar enige link met het orfisme is dus indirect, via Nonnus in deze scene.

Koningin van de onderwereld toont met andere woorden Fitzgeralds uitgebreide (academische) kennis van de bronnen, inclusief de meer obscure. Ze kiest welke elementen ze uit de verschillende versies haalt (Helios vs. Arethusa, Nysa vs. Sicilië enzovoort) en past die dan aan in functie van de plot. Sommige elementen, zoals de vermelding van Eleusis en de figuur Cyane, lijken erin gestoken als details voor mensen die even bekend zijn met de mythologie. Er lijkt wel een voorkeur voor de homerische hymne te zijn, aangezien de volgorde van de feiten in het boek grotendeels overeenkomen met de volgorde in de hymne.

De belangrijke personages

In dit deel wordt een aantal personages besproken. Fitzgerald maakt gebruik van alle goden die in *De hymne aan Demeter* voorkomen, behalve Rhea; zij wordt slechts een keer vermeld, als de moeder van Zeus en is verder niet relevant.

Naast de goden die uit de homerische hymne komen, wordt ook het personage Styx kort toegelicht, aangezien zij een aanzienlijke ondersteunende rol speelt doorheen het boek.

Om herhaling te voorkomen, worden aspecten die eerder of later uitgebreid worden besproken, enkel kort aangehaald als dat nodig is.

Van Kore tot Persephone

Koningin van de onderwereld wordt verteld vanuit het perspectief van Kore/Persephone. Fitzgerald heeft haar gekozen als protagoniste onder andere omdat:

---

¹⁴⁴ 'PERSEPHONE - Greek Goddess of Spring, Queen of the Underworld (Roman Proserpina)'.

“Her journey from Kore to Persephone is a coming-of-age story, so it felt perfect to reimagine a version of it that might be as relevant to teenagers today as the original was to the lives of ancient girls.”¹⁴⁵

De oorspronkelijke Engelse titel, *Girl, Goddess, Queen*, reflecteert de drie aspecten van haar karakter en de overgang die ze maakt. Waar in de Roof-mythe het belangrijkste overgangsritueel Persephone's huwelijk is, is dat voor Fitzgerald het ten volle ontdekken en gebruiken van haar eigen macht.

Persephone's macht is drievoudig: ze is de godin van de bloemen en schoonheid in de natuur,— het domein haar toebedeeld door Zeus—, ze is de koningin van de onderwereld— een positie die ze verwerft dankzij haar huwelijk met Hades— en ze is de godin van het leven— het domein dat haar kiest. De eerste twee komen overeen met de aspecten van haar mythologische tegenhanger, de derde maakt haar veel machtiger. In plaats van dat Demeter de winter veroorzaakt, is het de afwezigheid of aanwezigheid van Persephone die bepaalt of er leven in de wereld zit. Ze hoeft er niet eens bij na te denken. Op die manier wordt ze de vruchtbaarheidsgodin bij uitstek, want leven en vruchtbaarheid zijn nauw met elkaar verbonden, zeker in het geval van de plantengroei. Die start in de onderwereld dankzij haar aanwezigheid en stopt in de bovenwereld door haar afwezigheid, wat de hongersnoden veroorzaakt.

Voor ze naar de onderwereld vlucht, heeft ze al geprobeerd om meer te doen met de bloemen dan verwacht werd: ze geeft ze namen en betekenissen, maakt er die eetbaar zijn, die giftig zijn, die helend werken... Voor Hades maakt ze de affodil.¹⁴⁶ Het is op die manier dat ze hem zo ver krijgt haar audiëntie te verlenen.

Doorheen het boek ontdekt ze haar macht door wat ze doet in de onderwereld. Door het oplossen van de problemen aan het hof, komt ze erachter dat ze goed is in heersen. Door de zielen te splitsten, te helen en een paradijs te geven komt ze erachter dat ze meer macht bezit dan iemand ooit dacht.

Al als klein meisje wou ze die macht. Zeus probeerde haar in te tomen met de bloemen en een naam die ‘meisje’ betekent, in de hoop dat ze nooit meer zou zijn dan dat— een meisje. Wanneer ze volwassen wordt, loopt ze aanvankelijk enkel weg om niet te moeten trouwen, maar in de onderwereld ontdekt ze dat ze haar ambities van macht misschien toch nog kan waarmaken. Hades' gebrek aan daadkracht frustreert haar dan ook aanvankelijk:

“Je hebt de leiding over een rijk vol mensen. Als je wilde, zou je de wereld kunnen veranderen, maar dat doe je niet. Je hebt ontzettend veel macht, maar je neemt niet eens de moeite om die te gebruiken.”¹⁴⁷

---

¹⁴⁵ Oldfield, ‘Bea Fitzgerald on Her Hades and Persephone YA Debut, *Girl, Goddess, Queen*’.

¹⁴⁶ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 32.

¹⁴⁷ Fitzgerald, 89.

Haar plan is om met belonen en straffen in het leven na de dood, mensen zover te krijgen dat ze goed doen tijdens hun leven. Want als ze zichzelf goed moeten gedragen, waarom zouden ze dan goden vereren die zich misdragen? Kore wilt zo de goden evenzeer dwingen hun gedrag aan te passen. Dankzij Hekate beseft ze dat ze dat ook kan:

‘Deze keer zoek ik niet naar een verbinding met het koninkrijk als een aarzelend meisje dat uit alle macht probeert dit te laten slagen en haar oren spitst of er in de verte voetstappen klinken. Nee, ik ontbied de kracht, roep haar bij me, eis haar aandacht op alsof ik weet dat ze die zal geven, alsof we een zijn, de kracht en ik.’¹⁴⁸

Al na een paar weken heeft haar herindeling van de onderwereld effect. Wanneer Hades terugkeert van zijn onderzoek in de bovenwereld, weet hij niet alleen te vertellen dat er hongersnood heerst, maar ook dat er al aanwijzingen zijn over verschuivingen in de ideeën over moraal.¹⁴⁹

Samen met haar groeiende macht, neemt ze een andere naam aan. Zowel Kore als Persephone zijn bedacht door Zeus, maar de eerste gaf hij haar in de hoop dat ze uiteindelijk een met die naam zou worden, de tweede eigent ze zich toe, zonder dat hij dat wenst— Zeus beseft ten eerste niet dat Kore en Hades toekijken terwijl hij de naam oppert, het is niet dat hij haar echt die naam wilt geven, maar bedoelt als een eerder spottende opmerking tegenover Demeter over wat de verdwijning allemaal heeft veroorzaakt aan heisa— :

‘Verdwenen is het kleine meisje. Kore. Ik ben de brenger van chaos. Persephone.’¹⁵⁰

Dat de twee namen in de bronnen soms gebruikt worden om haar twee verschillende domeinen aan te duiden, wordt gereflecteerd door Hades’ uitspraak:

“Mag ik jullie aan Persephone voorstellen? Jullie kennen haar misschien beter als Kore, godin van de bloemen en de schoonheid van de natuur. Binnenkort Persephone, godin van de onderwereld.”¹⁵¹

De Persephone van Fitzgerald is er op uit om de macht van haar vader uit te hollen. Ze wilt dat niet doen met oorlog, enerzijds omdat er onschuldige slachtoffers vallen op een slagveld, anderzijds omdat ze de cirkel wilt stoppen van kinderen die hun ouders onttronen en dan weer door hun kinderen onttroond worden. Zij wilt het anders aanpakken, op een manier die minder gewelddadig en subtieler is.

Fitzgeralds Persephone bezit een grotere zelfbeschikking dan haar mythologische tegenhanger. Ze springt zelf de onderwereld in, begint aan het koninkrijk dingen te

---

¹⁴⁸ Fitzgerald, 291.

¹⁴⁹ Fitzgerald, 334.

¹⁵⁰ Fitzgerald, 158.

¹⁵¹ Fitzgerald, 197.

veranderen, om zo de ethiek van de hele wereld te veranderen en komt met elke beslissing in opstand tegen de wil van haar ouders, haar vader in het bijzonder. Als godin van bloemen en als godin van het leven is ze verbonden met vruchtbaarheid. Haar naamverandering reflecteert haar machtstoename als koningin van de onderwereld.

Hades, de kunstenaar die gedwongen werd in een oorlog te vechten

De mythologische Hades is in de eerste plaats de gevreesde koning van de onderwereld, die de maagd Kore ontvoert. Zijn verband met de dood verklaart waarschijnlijk het gebrek aan aandacht voor zijn figuur in de mythologie.¹⁵² In *Koningin van de onderwereld* is er weinig geweten over hem, omdat Hades dat zelf zo wilt.

Kore vlucht naar de onderwereld omwille van Hades' reputatie, die contrasteert met die van mannelijke goden aan de andere hoven:

‘Duizend verhalen over dood en duisternis, maar niet een over een geroofde vrouw.’¹⁵³

Daarom durft ze het te wagen naar hem te vluchten, in de hoop dat die reputatie betekent dat hij haar niet zal misbruiken of geweld aandoen. Het is ironisch dat haar vlucht ertoe zal leiden dat de belangrijkste mythe verbonden aan Hades er juist een is van een geroofde vrouw.

In het begin gedraagt hij zich alles behalve vriendelijk tegen Kore. Hij gelooft niet dat ze enkel naar hem gekomen is om een huwelijk te vermijden, maar denkt dat ze spioneert voor Zeus en vreest dat ze achter zijn geheimen zal komen. Daarom probeert hij haar zover te krijgen dat ze de eed van xenia schendt:

“Ik dacht: als ik zorg dat je de eed van xenia schendt, ben je op tijd weg, voordat je bepaalde dingen ontdekt.”¹⁵⁴

Wanneer hij ziet hoe haar ouders over haar ‘onderhandelen’ in het Vijfrivierenmeer,— wat hij een barbaars gebruik vindt, als iemand een godin van zijn hof eraan zou onderwerpen zou hij genadeloos ingrijpen— beseft Hades dat dat inderdaad haar eigenlijke reden was. Dus besluit hij op de Styx te zweren haar te beschermen én vertelt hij haar zijn geheimen, zodat er geen reden meer is om haar alsnog weg te sturen.

Die geheimen zijn zijn ateliers, verborgen kamers die vol staan met kunst en de benodigdheden om er te maken; het gaat over kunst van alle soorten: houtbewerking, metaalbewerking, beeldhouwen, schilderen, weven... Het grootste deel van die hobby's zijn dingen die mannen niet horen te doen, dingen die men als vrouwenactiviteiten ziet: ‘Mannen kunnen kunstzinnig zijn, maar niet op deze manier, niet met naald en

---

¹⁵² Bremmer, ‘Hades’.

¹⁵³ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 32.

¹⁵⁴ Fitzgerald, 137.

draad of met verf.¹⁵⁵ Hades legt uit waarom hij het zo belangrijk vindt dat zijn kunstenaarsactiviteiten geheim blijven:

“Mijn reputatie ligt nogal gevoelig. En dat ik die wil beschermen heeft niets met mijn ego te maken. [...] Ik draag deze kroon omdat Zeus ervan overtuigd was dat Kronos de machtigste wezens koos [...] De mannen die zijn positie zouden kunnen bedreigen. Zeus dacht dat we nooit meer tegen hem in opstand zouden komen als hij ons een beetje macht gaf. Maar als Zeus erachter komt dat ik dit soort dingen doe— dat ik niet het fantastische toonbeeld van mannelijke kracht ben dat hij denkt, dat ik geen dreiging ben op de manier waarop alleen een man dat kan zijn— pakt hij die kroon weer van me af. En de enige reden dat ik veilig genoeg ben om me hier in alle rust mee bezig te houden, is juist mijn koningschap.”¹⁵⁶

Zelfs zijn hofhouding weet er niets van af. Alleen Styx weet ervan en de nimfen die het paleis bedienen, maar zij moeten geheimhouding zweren op de Styx. Later in het boek onthult hij de ateliers en kunst aan Kore. De schaduwen, de eenzaamheid, de arrogantie... zijn allemaal middelen die Hades inzet om zijn geheimen achter te verbergen.

Als koning van de onderwereld heeft Hades een domein van macht. Dat koningschap is hem gegeven door Zeus, zoals Kore de bloemen ontvangt. Het lijkt er echter op dat het voor Hades— in tegenstelling tot Kore— enkel om een positie gaat en geen magie. Doorheen het hele boek is er geen enkele instantie waar hij magie gebruikt die intrinsiek met de onderwereld verbonden is. In plaats daarvan, zoals hij Kore vertelt, werd hij geclaimd door een ander domein, toen de cyclopen hem de helm gaven waarmee hij onzichtbaar¹⁵⁷ kon worden: “Ik denk dat ik eigenlijk een god van illusies ben, of zoiets.”¹⁵⁸ Hij kan zich hullen in rook en schaduwen, de illusie van een leger doden oproepen... Door zich in die schaduwen te hullen, in plaats van bijvoorbeeld zeeschuim, kreeg Hades van Zeus de onderwereld en niet Okeanos. Hades wou de onderwereld. Het is een plek waar men zich makkelijk kan verbergen, een toevluchtsoord. Veel van de goden in de onderwereld, inclusief Persephone, zijn om de een of andere reden gevlucht.

Alhoewel hij misschien toch een type magie bezit door zijn band met de onderwereld:

“Heb ik nooit gezegd dat ik de god van de rijkdom ben? Dat hoort er kennelijk bij: alles wat onder de grond zit, dus ook dit soort stenen [een grote, zwarte edelsteen red.].”¹⁵⁹

Hier komt ook de connectie van Hades met rijkdom naar boven die men in de bronnen vindt, al is dat meer bekend van zijn Romeinse tegenhanger Pluto.

---

¹⁵⁵ Fitzgerald, 141.

¹⁵⁶ Fitzgerald, 140.

¹⁵⁷ Hades betekent ‘de ongeziene’, Fitzgerald, 331.

¹⁵⁸ Fitzgerald, 142.

¹⁵⁹ Fitzgerald, 194.

Fitzgeralds Hades hult zich dus in toneelspel en illusies om te voorkomen dat Zeus zijn koningschap afpakt, aangezien dat koningschap hem beschermt. Hij zet zich ook in om de godinnen aan zijn hof te beschermen, inclusief Kore wanneer hij weet dat ze geen spion is. Het ironische aan Fitzgeralds Hades is dat zijn reputatie aan het begin van het boek— een gebrek aan verhalen rond geweld tegen vrouwen— ervoor zorgt dat juist zo'n verhaal de belangrijkste mythe rond de koning van de onderwereld wordt.

Demeter, een moeder die wilt beschermen

Demeter in *Koningin van de onderwereld* is een bijzonder complex personage. Ze wilt alles doen om haar dochter te beschermen, maar doet in het proces meer kwaad dan goed. Fitzgerald zegt zelf over Demeter:

“In the ancient myth she’s this incredible woman and a dream of motherhood, fighting the will of Zeus to get her daughter back. But in the version a lot of us grew up with, and indeed that a lot of people resonate with, that forcefulness and the fact she kept Persephone on an island gets translated as an overbearing and controlling mother. I wanted to explore those perceptions of her, to essentially ask what good motherhood looks like in this world. Is it even possible? And if Demeter did the best she could in a broken world where does that leave Persephone? Are her feelings of hurt invalid if she can see why they happened? I wanted to write a dynamic that was messy, with no clear answers.”¹⁶⁰

De Demeter uit dit boek voelt zich vaak onrecht aangedaan, aangezien de drie koninkrijken naar drie mannen gingen; Hades was op dat moment nog maar tien jaar oud, daar is ze extra gefrustreerd over:

“Ik ben een van de eerste goden, de godin van de heilige wet, de natuur, de oogst. Allemaal machtige domeinen. En toch ben ik niet sterk genoeg om jou te beschermen, want Zeus gaf alle echte macht aan de mannen. Bij het noodlot, toen de oorlog voorbij was, gaf hij de jongens hele koninkrijken, en een van hen was nog maar tien jaar oud.”¹⁶¹

De heilige wet, de natuur, de landbouw/oogst zijn alle drie domeinen waar de Demeter uit de bronnen ook over beschikt. Zeus heeft haar die domeinen gegeven, omwille van haar rol in de oorlog en omdat ze een uitverkorene van Kronos is. Anders zou ze waarschijnlijk niet over zo'n belangrijke domeinen beschikken. Demeter zegt dat de macht die ze zo in handen heeft, niet voldoende is om haar dochter te beschermen, dus is het wel nodig dat Kore een huwelijk aangaat. Ze zal er al alles aan moeten doen om te voorkomen dat Zeus haar aan de godheid geeft die het meeste biedt, ze wilt

---

¹⁶⁰ Oldfield, 'Bea Fitzgerald on Her Hades and Persephone YA Debut, Girl, Goddess, Queen'.

¹⁶¹ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 16.

namelijk een zo goed mogelijke man— niet qua macht maar qua karakter— voor haar dochter.

Wanneer ze echter ontdekt dat Kore weg is en denkt dat ze ontvoerd is, haalt Demeter woedend alles uit de kast en worden we herinnerd aan de moeder uit de bronnen. Ze bedreigt Poseidon, dat ze alle plantengroei in zijn domein zal stoppen als hij niet helpt zoeken:

‘Al jaren tiert ze over de wereld die Zeus geschapen heeft, de macht die hij aan Poseidon en Hades heeft gegeven in plaats van aan haar, en nu staat ze die kerels opeens te bedreigen met de macht die ze over het hoofd hebben gezien.’¹⁶²

Het is indrukwekkend. Voor Kore voelt het echter ook als verraad; Demeter kon haar macht niet gebruiken om haar dochter te beschermen, dwong die dochter om zich ge-deisd te houden... En dan is ze plots toch een kracht die de koningen moeten respecteren.

Hades en Styx hebben geen goede indruk van Demeter, omdat iedere keer dat ze getuige zijn van haar conversaties, ze zich meer zorgen lijkt te maken over Kore’s huwelijkskansen dan over haar welzijn. Persephone zelf snapt dat dat is om haar vader tot actie over te halen.

Demeter daalt nog verder in hun achting— ook die van Persephone— wanneer ze denken dat de hongersnood door haar komt. Hoe vaak Demeter ook probeert Persephone naar de bovenwereld te lokken voor een gesprek, ze slaagt er niet in. Hades verwoordt hun gevoelens bij de situatie nog het duidelijkst:

“Ik zie niet in wat een gesprek zou kunnen oplossen. Ze doodt mensen. Dat mag ze niet gebruiken om jou ergens toe te dwingen, [...] Als ze echt om je gaf, zou ze er eerst mee stoppen en daarna met je praten, op gelijke voet.”¹⁶³

Ze komen er pas later echter, dat dat niet mogelijk was. Als Demeter haar dochter in vertrouwen had genomen over haar vermoeden, namelijk dat Persephone’s afwezigheid zorgde voor de hongersnood, aangezien ze de godin van het leven is, zouden de twee godinnen en Hades waarschijnlijk een oplossing hebben kunnen vinden. Haar gebrek aan vertrouwen in de koning van de onderwereld en haar beeld van haar dochter als onervaren en roekeloos hebben dat voorkomen.

Pas wanneer Zeus geprobeerd heeft om zijn dochter in de bovenwereld vast te houden en Persephone haar vader heeft gedwongen tot een compromis, is Demeter open en eerlijk over haar beweegredenen:

“Dat ik voor me hield dat het jouw kracht was die de hongersnood veroorzaakte, was niet alleen vanwege jouw geweten. Je vader heeft altijd geprobeerd jou je kracht te ontnemen, of eigenlijk geldt dat voor iedereen die hij als mogelijke dreiging ziet, [...] Als

---

¹⁶² Fitzgerald, 130.

¹⁶³ Oldfield, ‘Bea Fitzgerald on Her Hades and Persephone YA Debut, Girl, Goddess, Queen’, 366.

hij dacht dat ik verantwoordelijk was voor al die doden, zou hij zich niet realiseren dat jij het was. Alleen al de dingen die jij in de onderwereld gedaan hebt, zouden voor hem veel te veel zijn. Ik wilde er niet aan denken wat hij zou doen als hij besepte dat jij ook invloed had op aarde. En ik dacht dat als jij je niet realiseerde hoe groot je macht werkelijk was, hij daar misschien ook niet achter zou komen. [...] Voor die tijd [Persephone's amfidromie, red.], toen we gewoon nog met zijn tweetjes op het eiland woonden... toen was er geen hokje waar ik je in wilde stoppen. Ik zei altijd dat je alles kon doen, dat je iedereen kon zijn, dat je je eigen plek in deze wereld mocht vinden. Toen kwam je amfidromie, en ik besepte dat de vader van het meisje dat ik opvoedde nooit zou toestaan dat ze het leven leidde dat ze zelf wilde. Ik dacht dat het makkelijker zou zijn als ik ervoor kon zorgen dat jij het enige leven wilde dat voor jou mogelijk was. [...] Persephone, voor je amfidromie zei ik altijd tegen je dat je de hele wereld kon hebben als je dat wilde.”¹⁶⁴

En laat dat exact zijn waar het kleine meisje toen om vroeg. Eindelijk begrijpt Persephone volledig waarom haar moeder haar opvoeding voelde als voorwaardelijke liefde, namelijk dat lof en goedkeuring alleen maar kwam als Kore zich vooral niet als zichzelf gedroeg. Dat maakt alle pijn niet ongedaan, maar het is een begin naar een helende relatie.

Demeter als moeder komt weer sterk naar voren in deze passage, de moeder uit de bronnen die alles doet om haar dochter veilig te zien, zelfs als dat— in dit geval— betekent dat ze die dochter pijn moet doen. In plaats van verzet tegen Zeus' beslissing zoals dat gebeurd in de hymne, probeert ze Persephone uit alle macht veilig te houden voor Zeus en de wereld die hij in elkaar heeft gestoken.

Fitzgeralds Demeter is een complex personage dat haar sterke moederliefde gemeen heeft met haar tegenhanger uit de bronnen. Ze probeert een mannenwereld te navigeren om haar dochter te kunnen beschermen en zet haar macht in om de mannen te dwingen haar te helpen haar dochter terug te krijgen. Uiteindelijk is haar grootste fout dat ze Persephone te veel wilt beschermen en te weinig vertrouwt.

Zeus, macho bedreigd door een kind

Bij Fitzgerald is Zeus het enige kind van Kronos en Rhea (cf. supra). Hij is de koning van het hof Olympos en de koning van de goden, al is dat een fragiel pact. Als koning van de goden heeft hij zich het recht toegeëigend om de domeinen van magie te verdelen zoals hij dat zelf wilt, al blijkt uit onder andere Hades en Persephone's gaven dat hij daar niet de enige is die beslissingen maakt.

---

¹⁶⁴ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 390-91.

Zijn vete met zijn dochter begint tijdens haar amfidromie. Op dat moment doet Zeus alsof de oorlog tegen de titanen al voorbij is, op een paar kleine opstandjes na. Hij heeft net zijn eigen vader, Kronos, onttroond, die daarvoor zijn vader had onttroond. Het lijkt een gewelddadige, vicieuze cirkel. Juist dan vraagt zijn dochter om de wereld, iets dat hij zelf beschouwt als zijn eigen domein. Zeus herkent zijn verlangen naar macht in het meisje. Dus wanneer hij vraagt wat ze met die wereld wilt doen en zij antwoordt dat ze hem zou vullen met bloemen, is hij opgelucht dat ze hem een uitweg biedt. Hij kan haar een klein aspect geven, zodat ze nooit machtiger zou kunnen worden dan hem:

“Godin van de bloemen zal het zijn. [...] En ik noem je... Kore. [...] Godin van de bloemen en van de schoonheid... [...] ... in de natuur.”

Kore is boos en teleurgesteld, ze vroeg ambitieus om de wereld en kreeg dan zoiets kleins als bloemen, met een naam die de betekenissen draagt: meisje, rein, schone maagd. De koning van de goden wilt dat ze nooit meer zou worden dan dat. Het voelt voor haar als een straf, en in zekere zin heeft Zeus het ook zo bedoeld. Hij straft haar voor de onbezonnen hoogmoed om om de wereld te vragen.¹⁶⁵

In de meeste scènes waar hij op de troon van Olympos zit of in conversatie met ondergeschikten tijdens de zoektocht naar zijn dochter, houdt Zeus de bliksemschicht vast die voor hem door de cyclopen is gemaakt.

In het begin wanneer zijn dochter zoek is, ziet hij niet waarom dat zo een groot probleem zou zijn. Hij zal haar wel kunnen uithuwelijken, ze is tenslotte de dochter van de koning van de goden:

“De enige belediging is dat er heen eerlijke prijs is betaald. Ik zal erachter komen wie dit gedaan heeft en vervolgens schadeloosstelling eisen. [...] Ik zal Kore uithuwelijken aan wie er is overgebleven. Iemand zal heus nog geïnteresseerd zijn, zelfs als ze geruïneerd is. Ze is mijn dochter. Dat zal haar eer redden.”¹⁶⁶

Dat humeur slaat om, niet omdat Zeus zich zorgen maakt om zijn dochter, maar omdat de Olympiërs hem uitlachen.¹⁶⁷

Zeus heeft er geen problemen mee om de waarheid aan te passen, als dat betekent dat zijn reputatie als machtige autoriteit onbetwist blijft. Hij doet dat al sinds het begin van zijn koningschap, zoals blijkt uit Hades' uitleg:

“Waar houdt Zeus meer van dan van onmiddellijke bevrediging van zijn behoeftes? [...] Ik heb gehoord dat hij ongelooflijk overtuigd was van zichzelf toen hij Kronos zijn troon betwistte. Hij dacht dat de oorlog binnen de kortste keren gewonnen zou zijn. Maar na een paar weken had Zeus genoeg van het vechten en bovendien had hij—

---

¹⁶⁵ Fitzgerald, 9-11.

¹⁶⁶ Fitzgerald, 153.

¹⁶⁷ Fitzgerald, 179.

doordat voor ons de tijd weer liep, door zijn eigen ongeremde promiscuïteit en door het feit dat goden zichzelf uit alles weten te bevrijden— genoeg soldaten om voor hem te vechten. Is dat niet een kenmerk van echte macht? Dat je anderen je vuile werk laat opknappen? Alleen kon hij vervolgens natuurlijk niet terugkrabbelen. Hij moest de overwinning claimen. Hij kon niet iemand anders voor hem laten winnen. Nee, dan was het veel slimmer om te verkondigen dat de oorlog afgelopen was, een begin te maken met het verdelen van de buit, en vervolgens op de Olympos een glas wijn te drinken terwijl wij stierven op het slagveld van een oorlog die eigenlijk voorbij hoorde te zijn en die hij als een onbetekenende opstand afdeed.”¹⁶⁸

Deze gewoonte is wat de discrepantie tussen bijvoorbeeld de homerische hymne en *Koningin van de onderwereld* moet verklaren. Zeus laat verspreiden dat hij het huwelijk achter Demeters rug heeft georganiseerd,— een idee van Hades, niet hemzelf— dat Persephone de pitjes door een list van Hades heeft gegeten... Hij wilt niets liever dan laten uitschijnen dat hij de dochter die om de wereld durfde vragen succesvol aan banden heeft gelegd. Hij wilt zo zijn macht consolideren en voorkomen dat anderen zouden geïnspireerd raken om zich opstandig te gaan gedragen (cf. infra).

Zeus is dus een significante oorzaak van waarom de bronnen een andere inhoud bevatten dan wat Fitzgerald presenteert als de werkelijkheid. Ze maakt hem de koning van de goden, machtswellustig met een reputatie die hij koste wat kost beschermt. De gevoelens en het welzijn van anderen zijn bijzaak. Zijn reputatie en machtspositie zijn zo fragiel dat ze al bedreigd worden door een kind van acht jaar dat vraagt om de wereld. Diezelfde persoon weet hem tien jaar later verschillende keren te slim af te zijn, dus verbergt Zeus de waarheid onder leugens om zijn gezichtsverlies weg te moffelen.

Hermes, lid van twee hoven

Hermes verdeelt zijn tijd tussen het hof van Hades en het hof van Zeus. Hij is de boodschapper van de goden, maar verschijnt ook in zijn hoedanigheid als psychopompos.

Als lid van het hof van Olympos en de raad kan hij zich als huwelijkskandidaat aanbieden. Demeter en Zeus hadden namelijk besloten de kandidaten te beperken tot Olympiërs. Hij is de enige kandidaat waarvan Kore naar een deel van de onderhandelingen kijkt in het Vijfrivierenmeer, de rest wordt haar door Hades verteld.

Hermes wordt gekarakteriseerd door zijn liefde voor slimme plannen. Hij heeft respect voor Hades' sluwe actie— hij kent de waarheid niet— en wilt niets liever dan mee te kunnen doen:

---

¹⁶⁸ Fitzgerald, 70.

“Om Zeus te jennen dus [over haar nieuwe naam]. Nee nee, maak je geen zorgen. Dat zal ik hem heus niet vertellen. Maar over Zeus gesproken... Mag ik hem het nieuws brengen? [...] Ik heb me nog nooit zo op een gesprek verheugd.”¹⁶⁹

Deze liefde voor sluwheid deelt het personage met zijn mythologische tegenhanger, men hoeft maar te denken aan hoe die als zuigeling het vee van zijn halfbroer Apollo stal.

Gezien waar *Koningin van de onderwereld* zich afspeelt, zien we Hermes voornamelijk in zijn hoedanigheid als psychopompos, in samenwerking met de goden Thanatos en Charon¹⁷⁰. Hij voorkomt dat ze verdwalen, nadat Thanatos de ziel van een lichaam heeft gescheiden, en brengt ze naar de oever van de Acheron, waar ze dan kunnen wachten op de veerman Charon.¹⁷¹

In zijn hoedanigheid als boodschapper zijn er twee belangrijke scènes. De eerste is wanneer hij Zeus en Demeter vertelt over Persephone's verloving met Hades en daaraan Hades' voorstel toevoegt (cf. supra).

De tweede is wanneer hij een 'officieel verzoek tot aanwezigheid aan het hof' bezorgt aan Persephone, namens Zeus.¹⁷² Op die manier speelt Hermes— aangepast weliswaar— dezelfde rol als in de homerische hymne, waar hij door Zeus gestuurd wordt om Hades op te dragen Persephone te laten gaan.

Fitzgerald maakt gebruik van haar uitgebreide kennis van de Griekse mythologie en de verschillende bronnen om van Hermes een interessant personage te maken dat gelijkt op de mythologische tegenhanger qua karakter en bevoegdheden. Hij krijgt zelfs dezelfde rol als huwelijkskandidaat en degene die Persephone en Hades overhaalt naar de bovenwereld te komen.

Hekate, uit op de macht van drie godinnen bij elkaar

Hekate is een belangrijk personage, niet omdat ze, zoals in de hymne, Demeter helpt haar dochter te vinden, maar omdat ze Persephone helpt haar macht te ontdekken.

---

¹⁶⁹ Fitzgerald, 200.

¹⁷⁰ Charon, de mythologische veerman die de zielen over de Acheron voerde, wordt door Fitzgerald gepresenteerd als een godheid.

¹⁷¹ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 320; 361.

¹⁷² Fitzgerald, 369-70.

De eerste keer dat we Hekate zien, speelt ze de rol die ze ook in de hymne heeft: ze vertelt Demeter dat Helios weet waar haar dochter naartoe is. Demeter is echter naar haar toe gekomen in plaats van omgekeerd, en ze heeft een offer moeten brengen vooraleer Hekate die informatie met haar deelt. Hekate geniet ervan om vaag en in raadsels te spreken. Demeter begrijpt de raadsels niet. Hekate moet het haar elke keer verduidelijken:

“Ik kan haar niet vinden, [...] Ze is verhuld, waar ze ook is. [...] Ik weet van alles, [...] Ik kan haar zien, [...] [d]at is je ruil. [...] Ze bevindt zich in de geest van iemand anders, [...] Ik kan niet zien waar ze nu is, maar ik zie wel een versie van haar, een herinnering. [...] Ze is midden op de dag verdwenen. [...] Op het zonnige eiland van Sicilië, en maar één ziel heeft het gezien! Eentje maar. [...] De zon, Demeter. Helios heeft alles gezien terwijl hij de zon langs de hemel trok.”

Ze heeft dus geen hulpgeroep van de bloemengodin gehoord, zoals in de hymne, wat logisch is aangezien er geen sprake is van een ontvoering. In plaats daarvan beschikt Hekate dankzij haar magie over bepaalde (gelimiteerde) kennis, die ze niet zonder meer vrijgeeft. Persephone, die de scene bekijkt in het Vijfrivierenmeer, denkt over de godin:

‘Ik heb geen idee hoe oud ze is of waar ze vandaan komt. Er gaan talloze geruchten over wie haar ouders zijn; misschien bestaan ze zelfs niet eens. En ik weet dat ik niet de enige god ben die zich afvraagt of ze ouder is dan het heelal zelf.’

De godin is machtig genoeg om te sollen met Demeter zonder bang te moeten zijn voor eventuele consequenties.¹⁷³

Hekate toont veel interesse in Persephone, ze benadert haar voor gesprekken onder vier ogen op beide feesten waar ze te gast is— wanneer Persephone aan de hofhouding wordt voorgesteld en het huwelijk. Ze wou de godin al veel eerder ontmoeten, maar:

“Je moeder heeft me nooit op het eiland toegelaten. Ze dacht dat ik een slechte invloed op je zou hebben. Dat ik je torenhoge ambities misschien zou aanwakkeren. En ze had gelijk, dat zou ik hebben gedaan. Macht zoals de jouwe sijpelt overal door het weefsel van magie dat de wereld omspant.”

Hekate denkt dat Persephone zelf weet over welke macht ze het heeft. Ze eist dat de bloemengodin ophoudt zich van de domme te houden, aangezien ze de troon gewoon zou kunnen nemen in plaats van met die ‘ondergeschikte jongen’ te trouwen. Ze vindt dat een schande:

“Je zou niet moeten proberen deze wereld te overleven; je zou moeten proberen deze wereld te vernietigen.”

---

¹⁷³ Fitzgerald, 177-79.

Ze maakt het Persephone echter niet gemakkelijk. Ze spreekt in raadsels voor de lol, wat de onderwereldkoningin alleen maar frustrerend vindt.¹⁷⁴

Persephone is door Hekate aan het twifelen gebracht, dus ontbiedt ze de godin voor een onderhoud. Eindelijk onthult ze waarom de bloemengodin haar zo intrigeert:

“Als jij nooit een voet in de onderwereld had gezet, zoals ook nooit hun bedoeling was, dan zou die macht je nooit hebben gevonden. Dát maakt je bijzonder. Deze macht heeft jou gekozen, én jij hebt deze macht gekozen.”

Onder haar aanmoedigingen besluit Persephone eindelijk uit te testen hoever ze precies kan gaan, aanvankelijk om te laten zien dat Hekate het fout heeft, maar het lukt haar. Hekate probeert haar dan over te halen samen met Demeter naar Eleusis te komen:

“Er gebeurt iets speciaals als je drie godinnen bij elkaar zet. Een oeroude kracht. [...] Samen zijn we machtiger, en dat kunnen ze niet hebben. Daarom proberen ze ons altijd uit elkaar te drijven. [...] Het zal eeuwen duren, eonen misschien, maar we zouden iets prachtigs kunnen creëren. Hier weggaan, groter worden dan de Olympiërs, iets anders worden.”

Ze heeft echter verkeerd ingeschat wat Persephone belangrijk vindt. Hekate wilt vooral macht om te kunnen doen wat ze wilt, om te vernietigen, om drie manen in de hemel te plaatsen... Persephone wilt echter de ethiek veranderen zodat minder mensen slachtoffer worden van geweld en zodat de stervelingen anders naar de goden gaan kijken die ze vereren. Daarom wijst ze Hekate af.¹⁷⁵

Hekate verwijst naar drie manen.¹⁷⁶ Haar mythologische tegenhanger wordt ook vaak geassocieerd met dat getal. Op het einde van *Koningin van de onderwereld* besluit Persephone dat zij en Demeter eens met de godin in Eleusis moeten gaan praten over een lange termijnplan, al zal dat er anders uitzien dan hoe Hekate denkt.¹⁷⁷

Hekate speelt een veel uitgebreidere rol in *Koningin van de onderwereld* dan dat ze heeft in de bronnen. Fitzgerald gebruikt het personage ook om de belangrijke cultusplaats waar de hymne vermoedelijk aan verbonden was, Eleusis, binnen te brengen.

---

¹⁷⁴ Fitzgerald, 202-4; 260-61.

¹⁷⁵ Fitzgerald, 287-93.

¹⁷⁶ Fitzgerald, 289.

¹⁷⁷ Fitzgerald, 391.

Helios, de onwillige getuige¹⁷⁸

Helios wordt vaak benadrukt in de poëzie als een figuur die alles ziet (wanneer hij overdag als zon door de hemel reist met paard en wagen). Hij is verantwoordelijk voor de zon, een verantwoordelijkheid die doorheen de oudheid langzaam maar zeker volledig van hem overgenomen wordt door Apollo.¹⁷⁹ Die laatste zit aanvankelijk bij Helios in *Koningin van de onderwereld*, vooraleer Zeus hem wegstuurt.

In de homerische hymne wordt Helios geïdentificeerd als Hyperions zoon, ‘die waakt over goden en mensen’. Alleen Demeter komt hem vragen waar haar dochter is en zij behandelt hem dan met respect. Helios antwoordt haar als volgt:

“Dochter van Rhea de schoongelokte, verheven Demeter, ik zal het jou onthullen omdat ik je hoog acht en meeleef, nu je zo treurt om je dochter met sierlijke enkels. Geen ander van de onsterflijke goden dan Zeus, die de wolken verzamelt, draagt de schuld: hij gaf haar als bloeiende bruid aan zijn broeder, Hades, die haar heeft geschaakt, [...] Maar ik raad je, godin, het verdriet te bedwingen. [...] Een onwaardige schoonzoon onder de goden is Hades, die heerst over velen bepaald niet! [...]”

Zoals zijn reputatie aangeeft, heeft hij gezien wie Persephone meenam en kan hij Demeter vertellen over Zeus’ rol daarin. Hij spreekt de godin zelfverzekerd toe en vermaant haar zelfs haar verdriet en woede te bedwingen aangezien Hades een goede huwelijkskandidaat is.¹⁸⁰

De Helios van Fitzgerald zou nooit durven Demeter zo vermanend toe te spreken— al komt dat misschien doordat Zeus erbij is. Hij stottert en aarzelt de hele conversatie lang. Hij weet ook niet zeker of het Hades was die Kore meenam, hij heeft alleen gezien dat de grond openging en ze naar beneden viel, in een gat te diep voor Gaia. Hij denkt wel dat het gaat om Hades. Helios feliciteert de twee Olympiërs, Demeter in het bijzonder, met de goede partij voor hun dochter, aangezien Hades een koning is. Wanneer Zeus hem vraagt waarom hij niet meldde wat hij had gezien, geeft hij als argument dat hij niet wist dat Kore vermist was en dacht dat hij zich vergist had. Een excuus, zoals Persephone, die naar de scene kijkt in het Vijfrivierenmeer, opmerkt: ‘Hij liegt natuurlijk, maar dat kunnen ze niet bewijzen omdat ze mijn verdwijning nooit bekend hebben gemaakt.’ Als Hermes zich bij de goden voegt en hem zegt weg te gaan, grijpt Helios die kans met beide handen. Hij is duidelijk bang van Zeus— en Demeter, die erg afschrikwekkend is als ze boos is— en wilt liever ergens anders zijn.

---

¹⁷⁸ Fitzgerald, 220-22.

¹⁷⁹ Parker, ‘Helios’.

¹⁸⁰ Hartkamp, *Homerische Hymnen*, 8-11.

Buiten deze korte scene komt Helios niet meer voor, buiten een vermelding dat hij op het huwelijk van Hades en Persephone aanwezig is.¹⁸¹

Fitzgeralds Helios is met andere woorden niet de zelfverzekerde titaan uit de homerische hymne. Hij heeft wel gezien hoe Kore verdween, maar meldt dat onzeker. Dat hij niet weet te vertellen dat Hades de godin ontvoerde met toestemming van Zeus, komt door de plot; Zeus had namelijk helemaal geen zeggenschap in Kore die naar de onderwereld gaat, dus Helios kon het niet weten, want er was helemaal geen sprake van een afspraak tussen Zeus en Hades. Hades' voorstel wordt pas na de conversatie met Helios aan Zeus voorgelegd.

Styx, de stem van de lezer

Over Styx kan dit hoofdstuk relatief kort zijn. Ze is de stem van de lezer, of zo is ze toch bedoeld door Fitzgerald:

“[Interviewer:] Styx is een geliefd personage door de lezers. Hoe heb je haar bedacht?”

“[Bea Fitzgerald:] Styx is ook mijn favoriete personage, maar in de eerste versie zat ze er nog niet in. Bij het bedenken van Persephone moest ik ontzettend veel onderzoek doen, maar Styx was enkel een naam op papier. Technisch gezien is Styx een rivier en weten we er niet veel over, dus ik had alle vrijheid om haar een persoonlijkheid te geven.

Styx is bijna de stem van de lezers. De lezers willen Persephone en Hades door elkaar schudden en zeggen: ‘jullie vinden elkaar leuk!’ en dan heb je Styx in het boek die dat echt doet.”¹⁸²

Styx is Hades' geheimenbewaarder, aangezien iedereen die van zijn ateliers weet, geheimhouding zweert op haar— behalve Persephone. Ze is ook de belangrijkste vriendin van de twee vorsten en weet zo dat beiden elkaar zien zitten— waarvan ze Persephone probeert te overtuigen, die niet echt naar haar luistert.

Ze houdt van feestjes, wijn en plezier— zo laat ze Persephone een theaterstuk zien in het Vijfrivierenmeer¹⁸³. Bovendien illustreert Styx in haar gedrag hoe de onderwereld anders omspringt met zijn godinnen dan de andere twee hoven. Ze kust na het feest waarop Persephone als bruid en koningin aangekondigd wordt in een dronken bui een god, waarvan ze achteraf niet meer weet wie het was, en gaat daarna op date met nog een andere godheid. Demeters grootste zorg was dat Persephone vooral niet als

---

¹⁸¹ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 265.

¹⁸² ‘Een interview met YALFU-auteur Bea Fitzgerald • ILFU’.

¹⁸³ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 159.

een slet gezien zou worden, en daar hoorde geen voorhuwelijkse omgang met mannen bij. Styx heeft geen last van zulke bekommernissen.

Ondanks die liefde voor plezier dient Styx regelmatig als een stem van de rede voor Persephone. Zo doet ze haar inzien dat Hades waarschijnlijk niet wist dat Persephone niet eens vermoedde dat ze over een bijzonder grote macht beschikt.¹⁸⁴ Omdat ze beide goden, en Hades in het bijzonder, goed kent kan ze hen helpen met een buitenstaandersperspectief.

Buiten haar karakter als eed bewaarder heeft Fitzgeralds Styx dus weinig te maken met wat de antieke mythologie zegt over de rivier.

Machtige meisjes en zachte jongens, onderdrukt door de stereotypen

Deel van de reclamecampagne rond Fitzgeralds debuut was de feministische inslag. Fitzgerald zegt over haar boek dat:

“*Girl, Goddess, Queen* is the Hades and Persephone myth as I wish it were: a fun, chaotic and steamy rom-com with a good measure of disrupting the patriarchy.”¹⁸⁵

Het verrast dus niet dat er veel aandacht wordt besteed aan wat verwacht wordt van vrouwen versus mannen en wat het betekent als je geen zin hebt in die traditionele rollen, maar in een wereld leeft waar voor zo iemand geen plaats is. Een belangrijk thema in het boek daarrond is macht: wie heeft macht, wat voor macht is dat, wie verkrijgt of behoudt er macht op welke manier... Er is al aangehaald dat onder andere Demeter gefrustreerd is door de oneerlijke verdeling van de macht en Hades gedwongen wordt zijn hele leven zich te verbergen en toneel te spelen.

In dit stuk wordt er kort gekeken naar hoe *Koningin van de onderwereld* met een aantal aspecten omgaat. Eerst gaat het over hoe de dubbele standaard wordt gepresenteerd en hoe er omgegaan wordt met het huwelijk. Daarna komt aan bod hoe Zeus' wereldorde machtige godinnen probeert te onderdrukken— en hoe mensen als Persephone en Hades dat alsnog weten te ondermijnen, zonder regelrecht in opstand te komen.

De dubbele standaard

De meeste mensen hebben wel een idee over wat de dubbele standaard betekent. Meestal verwijst die naar wat historisch de verschillende verwachtingen waren voor mannen en vrouwen. Vrouwen werden verondersteld maagd te zijn op hun

---

¹⁸⁴ Fitzgerald, 284-86.

¹⁸⁵ 'Penguin Bags "steamy Feminist Greek Myth Reimagining" from Debut Author Fitzgerald'.

huwelijksnacht en trouw te blijven aan hun echtgenoot, terwijl van mannen werd geaccepteerd en vaak zelfs verwacht dat ze met meerdere vrouwen het bed deelden. Vandaag de dag vertaalt zich dat vaak nog in de verwachting dat vrouwen veel minder (losse) seksuele contacten hebben dan hun mannelijke leeftijdsgenoten. De realiteit is vaak verschillend, maar de verwachtingen bestaan wel. In *Koningin van de onderwereld* berispt Demeter al in het eerste hoofdstuk Kore wanneer die praat over het uiterlijk van een hypothetische echtgenoot:

“Niemand zal geloven dat een vrouw die over aantrekkingskracht praat nog maagd is. Wil je soms dat mensen denken dat je een slet bent? [...] Mannen zien een reputatie als een uitnodiging.”¹⁸⁶

Niet alleen wat ze zegt, maar ook haar uiterlijk en gedrag moet ze aanpassen om vooral geen ‘reputatie’ te krijgen. Kore mag onder andere haar haar niet los dragen, maar moet het in een strak, traditioneel kapsel opspelden. Los haar wordt gezien als een teken van losse zeden.

De meeste lessen en adviezen die de opgroeiende Kore krijgt, gaan over een van twee dingen: hoe ze een goede echtgenoot kan vinden en houden, en hoe ze zichzelf kan beschermen tegen mannen. Sommige daarvan zijn zelfs voor hedendaagse meisjes herkenbaar: het veiligste is thuisblijven, maar als je er toch op uitgaat, draag geen jurk of rok en ga altijd mee met een grotere groep.¹⁸⁷

De godinnen moeten zichzelf beschermen, via een huwelijk, door vooral geen ‘uitnodigende’ reputatie op te bouwen... Ze zijn echter niet de enigen waarvan het systeem dingen verwacht, zoals Hades aangeeft:

“De manier waarop ze over vrouwen praten is afschuwelijk. Ik weet dat het voor mij niet zo erg is als voor jou, maar de druk die dat op mannen legt... Wij mogen niets voelen, alleen maar lust. En eigenlijk niet eens begeerte, alleen het recht om op te scheppen. En als je daar niet aan meedoet, ben je dus zwak en waardeloos en...”¹⁸⁸

De mannen in dit systeem verbinden iemands ‘mannelijkheid’ en status met het aantal seksuele veroveringen dat hij heeft. Ze laten daarbij weinig ruimte open voor emotionele connecties, of voor mannen met een lager libido.

Niet alleen seksuele contacten hebben invloed op of iemand al dan niet geaccepteerd wordt in het traditionele systeem dat heerst in *Koningin van de onderwereld*. Iemands hobby's/activiteiten en interesses, spelen daar evenzeer een rol in.

Kore wilt macht. Ze wilt heersen, de wereld veranderen, ze rent rond, zit met haar handen in de grond, ze wilt de wereld rondreizen... allemaal dingen die in Zeus' wereld voorbehouden zijn voor mannen, zeker het heersen en het reizen. Vrouwen worden verondersteld thuis te blijven, met een minimum aan sociale contacten, en te

---

¹⁸⁶ Fitzgerald, *Koningin van de onderwereld*, 13-14.

¹⁸⁷ Fitzgerald, 16-17.

¹⁸⁸ Fitzgerald, 201.

weven, schilderen en poëzie te reciteren of op de lier te spelen. Dat zijn dan weer de dingen waar Hades van houdt; hij is gelukkig wanneer Persephone voorstelt dat hij voortaan alle administratie doet, terwijl zij vergaderingen voorziet.

In het systeem van traditionele rollen is dat echter niet mogelijk, of toch niet openlijk. Hades moet zijn activiteiten wegsteken in verborgen kamers en Kore denkt:

‘In hoeverre is dat eigenlijk anders dan wanneer ik uit het raam klim terwijl ik eigenlijk zou moeten weven? Dan mijn eigen interesses verborgen houden omdat ik die dingen niet hoor te doen?’¹⁸⁹

Want een mannelijke vrouw is geen aantrekkelijke echtgenote, en een vrouwelijke man is zwak. Beide types worden bespot en uitgestoten, net als de ‘makkelijke vrouw’ en de man die nog maagd is. Beide geslachten krijgen een eigen standaard opgelegd:

‘Volgens mij ben ik niet de enige die onder Zeus’ orde lijdt. Volgens mij hebben niet alleen wij meisjes last van zijn beperkingen.’¹⁹⁰

De onderwereld is hier nog een relatief veilig toevluchtsoord. Hades en Persephone kunnen zich er makkelijk verbergen en, zoals men kon zien met Styx (cf. supra), worden godinnen beter behandeld en beschermd tegen de risico’s van een eventuele ‘reputatie’. Het is echter geen plaats vrij van de standaarden; Hermes praat over Persephone alsof ze een geschenk is om ‘uit te pakken’, met alle dubbelzinnige betekenissen, en Hades moet zijn hobby’s voor zijn eigen hofhouding verborgen houden.

Fitzgerald introduceert de traditionele genderrollen als het heersende systeem in *Koningin van de onderwereld*: een activiteit is ofwel voor mannen ofwel voor vrouwen en vrouwen mogen maar één man seksueel kennen terwijl mannen vele moeten ‘veroveren’ om hun mannelijkheidsstatus te vergroten. Beide hoofdpersonages, Persephone en Hades, vallen daarbuiten. Hoewel ze onder elkaar de rollen anders kunnen verdelen, moeten ze dat voor de buitenwereld verhullen.

Het huwelijk, een zwaard van Damocles of juist bescherming?

Kore loopt weg omdat ze niet wilt trouwen, dat is haar initiële drijfveer. Demeter probeert haar ervan te overtuigen dat een huwelijk juist wenselijk is, om zich te beschermen tegen het geweld van mannen uit op ‘een verovering’. Niet toevallig gebruikt ze het argument van macht:

“De enige manier om in deze wereld meer macht en meer ruimte voor jezelf te krijgen, is door jezelf via het huwelijk aan een machtige man te binden. Door de anderen iets—of liever gezegd: iemand— te geven om bang voor te zijn.”¹⁹¹

---

¹⁸⁹ Fitzgerald, 141.

¹⁹⁰ Fitzgerald, 141.

¹⁹¹ Fitzgerald, 16.

Met die macht en ruimte bedoelt Demeter onder andere bewegingsvrijheid, zodat Kore niet langer vastzit op een eiland. Macht kun je verwerven door de sociale positie/status van je echtgenoot, die dan ook de jouwe wordt. Kore vindt het niet eerlijk dat ze daar een huwelijk voor nodig heeft; haar moeder is ook niet getrouwd en ze heeft zelfs een kind. Demeter brengt daar tegenin dat, niet alleen is ze een van de eerste goden en machtig (cf. supra), maar ook:

“Dat was voordat de godin van het huwelijk de koningin van alle goden werd. Helse wateren, ik mag Hera misschien niet erg graag, maar ze heeft wel macht weten te verwerven. Zij heeft ervoor gezorgd dat het huwelijk iets betekent, [...] Een huwelijk betekent bescherming, Kore. Een ring om je vinger bindt je aan één man, en dat is het enige wat de goden respecteren.”¹⁹²

Kore ziet het niet op dezelfde manier. Voor haar is het vooruitzicht een gevangenis. Ze zou getrouwd zijn met een man die haar als eigendom beschouwt en alles met haar mag doen wat hij wilt, een man die ze niet kent. Ze zou ook de rest van haar leven elke minuut lang de rol moeten spelen van gehoorzame, nette echtgenote, wat het tegenovergestelde is van haar eigenlijke karakter.

Demeter behandelt het echter als een gedane zaak, alsof een mooie en naïeve echtgenote de enige rol is die Kore ooit kan hebben. Aangezien de godin van het huwelijk hun koningin is, heeft ze gelijk dat Kore's opties beperkt zijn: een huwelijk of een reputatie. Zeus heeft al geweigerd dat ze eeuwige maagd zou worden, omdat al twee van zijn dochters dat waren. Hij wilt haar uithuwelijken, om een goede prijs te kunnen onderhandelen en meer macht te verwerven, iets wat hij met een eeuwige maagd niet kan.

Daarom loopt ze weg en wanneer Hades voorstelt te trouwen, reageert ze eerst afwijzend, omdat ze dat beeld van een huwelijk in haar hoofd heeft. Hades stelt het echter anders voor. Hij ziet een huwelijk met Persephone als de mogelijkheid om ervoor te zorgen dat een persoon die hij graag heeft vrij is om in de onderwereld te blijven en niet gedwongen zou worden iets tegen haar wil te doen:

‘Het huwelijk als vrijheid? Die mogelijkheid heb ik nooit overwogen. Maar voilà, Hades heeft het onmogelijke gedaan door het instituut dat me mijn hele leven al achtervolgt te herdefiniëren.’¹⁹³

In plaats van dat ze macht zou verwerven door een huwelijk, geeft Hades Persephone de vrijheid om haar eigen macht te ontwikkelen door een huwelijk. Het biedt bescherming tegen haar ouders, Zeus in het bijzonder, en hun ideeën over haar rol in een huwelijk en de maatschappij.

---

¹⁹² Fitzgerald, 14.

¹⁹³ Fitzgerald, 157.

Het huwelijk in deze wereld kan veel bieden aan een vrouw: status, bescherming, (bewegings)vrijheid. Zonder het recht om te kiezen met wie ze trouwt is ze echter afhankelijk van of de mensen die daar wel over beslissen haar welzijn als factor van belang beschouwen. Hades kan Persephone vrijheid en bescherming bieden, enkel en alleen omdat zij eerst is weggelopen en dus zelf kan kiezen, in plaats van haar ouders.

Machtige vrouwen aan de leiband

Zowel de dubbele standaard als het huwelijk zijn manieren om mensen aan banden te leggen. Mannen worden evenzeer beperkt door de beperkingen van wat als mannelijk gezien wordt, maar beschikken nog steeds over meer vrijheid dan de vrouwen. Zeus, die het goed doet aan de top van een systeem zoals dit, wilt dat ook graag zo houden.

Het begint al met de domeinen die hij de vrouwelijke uitverkorenen van Kronos geeft versus de domeinen die de mannen krijgen. Hera kreeg het huwelijk, Demeter de natuur en heilige wet, Hestia huis en haard. Poseidon, Hades en Zeus daarentegen kregen alle drie een kroon. De schikgodinnen hadden besloten dat elke uitverkorene moest heersen, maar slechts vier van de zes zitten wel degelijk op een troon. Hera is enkel koningin omdat ze getrouwd is met Zeus, nadat hij haar verkracht en daartoe gedwongen heeft. Hij kan wel zeggen dat ze heerst, ook al is haar rol ondergeschikt aan die van hem. Ook bij Demeter zou hij nog kunnen zeggen dat ze technisch gezien heerst, omdat ze zit in zijn raad van adviseurs. Hestia valt daar echter helemaal buiten. Het is onduidelijk waarom hij daarmee wegkomt, tenzij misschien haar nog jonge leeftijd.

Hij heeft de drie vrouwen macht gegeven waarmee ze niet echt iets kunnen doen—denkt hij. Zeus en de andere goden lijken te onderschatten wat de macht van de drie godinnen inhoudt.

Demeter kan Poseidon bedreigen dat ze niets meer zou laten groeien in zijn rijk als hij haar niet helpt. Hera weet op Zeus in te praten om meer belang te hechten aan Kore's verdwijning, omdat haar ontvoerder het hele instituut van het huwelijk belachelijk maakt—een instituut dat hij gebruikt om machtige mannen aan zich te binden en machtige vrouwen in te tomen. En Hestia heeft de *xenia* of gastvriendschap, die ervoor zorgt dat men mensen die nood hebben aan een veilig onderdak niet ongestraft kwaad kan berokkenen. Hoe machtig *xenia* is blijkt wanneer Kore het gebruikt om zich te kunnen schuilhouden aan Hades' hof.

Ze heersen echter niet, hun beslissingen hebben geen algemene macht. Zeus heeft de domeinen van de titanen afgepakt om ze te herverdelen, hij kan ze ook terugnemen, zoals hij wel degelijk doet met de gastvriendschap, die voegt hij toe aan zijn eigen domein. Hestia behoudt huis en haard, maar zonder dat ze daar echt iets mee kan doen.

Zeus zegt dat hij gelukkig is dat Kore zich zo schikt in haar nieuwe rol als bruid en dat hij hoopt dat andere godinnen van zijn hof daar een voorbeeld aan zouden nemen. Persephone staat namelijk bekend als ambitieus, al sinds ze om de wereld vroeg op de leeftijd van acht jaar:

‘Voor het eerst begrijp ik dat dit nooit om mij heeft gedraaid. Ik zou wel kunnen lachen of gillen, of met mijn handen tot klauwen gekromd op hem af kunnen springen. Mijn hele leven maakt hij het me moeilijk omdat ik te veel wilde en dat te duidelijk kenbaar maakte. Als hij me niet in toom had gehouden, zou ik andere meisjes hebben kunnen inspireren om hetzelfde te doen. Hera: kreeg macht maar werd vervolgens door het huwelijk aan hem gebonden. Mijn moeder: een zetel in de raad en een dochter om te beschermen. Artemis: vrijheid zolang ze een outcast is. Aphrodite: iets zo enorm als liefde, maar ook een gedwongen huwelijk met een man die ze verafschuwt. Athena: zijn oor, zolang ze tenminste zijn kant kiest. Hestia: eeuwige maagdelijkheid, als ze zich tot huis en haard beperkt. Altijd voorwaarden die inperken wat we zouden kunnen doen om de vrouwen te worden die we zouden kunnen zijn.’¹⁹⁴

Hij wilt dat ze voldoet aan wat ze traditioneel mag zijn: gehoorzaam, net, trouw en kuis, een echtgenote. Als Zeus zijn ambitieuze, opstandige dochter in de rol van perfecte vrouw kan dwingen, waarom zouden de andere godinnen dan wel kunnen losbreken? En als Kore’s opstandigheid en haar ambitie ertoe leiden dat ze wordt gereduceerd tot iets wat ze niet wilt zijn, waarom zouden de andere godinnen dan hun beperkte vrijheden riskeren? Het antwoord op beide vragen is negatief: niets. In een systeem waar des te meer je wilt, des te meer beperkingen je worden opgelegd, is het het beste tevreden te zijn met wat je hebt.

Zeus gebruikt alle macht en elke strategie die hij bezit om de godinnen aan banden te leggen. Waarom hij dit doet, is omdat hij de voordelen geniet van het systeem dat zo ontstaat. Zijn promiscuïteit blijft ongestraft, hij kan de godinnen gebruiken als middelen om macht en loyaliteit te verwerven en zolang iedereen gelooft dat ze niks kunnen beginnen tegen de status quo, is zijn positie verzekerd.

De waarde van subtiliteit

Doorheen dit hoofdstuk is al vaak verwezen naar hoe geruchten beïnvloeden wat overgeleverd wordt. Hades’ als ontvoerder, Demeter als de oorzaak van winter, de granaatappelpitjes ingeslikt door een list... opvallend genoeg leiden de meeste geruchten in *Koningin van de onderwereld* tot een beeld van Persephone als hulpeloos slachtoffer, een beeld dat Zeus, zoals is gebleken, goed uitkomt.

---

¹⁹⁴ Fitzgerald, 262-63.

Zoals Hades echter duidelijk maakt met zijn theater en illusies als koning van de onderwereld, kan het handig zijn als Zeus een bepaald beeld van je heeft. Aangezien hij zich hulde in rook en fluisteringen van zielen, kreeg hij van Zeus de onderwereld, wat het koninkrijk is dat hij zelf wou. En als je toestaat dat Zeus dat beeld dat hij heeft als waarheid verspreidt, laat hij je verder met rust en krijg je zo meer vrijheid in wat je doet.

Persephone wilt de wereld veranderen, weg van het systeem van haar vader waar machtige mannen ongestraft doen wat ze willen. Ze wilt dat doen zonder geweld, waar toch alleen maar onschuldige slachtoffers van komen. Ze ziet haar kans schoon met de onderwereld. Wanneer ze eerst haar macht als godin van het leven ontdekt, vraagt ze zich af:

‘Wat als ik niet alleen het hiernamaals weet te creëren dat ik voor ogen heb, maar er daarna ook de verantwoordelijkheid voor opeis? Dan zou mijn vader weten dat ik machtig was, maar wat kan hij daaraan doen nu ik de kroon van de hel draag. Tenzij ik zijn macht rechtsreeks bedreig— en ik ben van plan om dat zo subtiel te doen dat hij niet eens in de gaten heeft dat ik het ben— zal ik zelf veilig zijn.’¹⁹⁵

Ze heeft gelijk. Ze heeft het instituut dat Zeus wou gebruiken om haar in te tomen— het huwelijk—, gebruikt om bescherming en vrijheid voor zichzelf te creëren, waarmee ze aan de slag kan. Ze kan zelfs de verantwoordelijkheid opeisen voor wat ze gedaan heeft, zonder dat hij daar veel tegen kan doen. We zien dit echter niet uitgetest aangezien de hongersnoden een dringendere kwestie zijn.

Hoewel Persephone het beeld van slachtoffer schijnbaar niet kan afschudden, toch niet aan de andere hoven, slaagt ze wel in haar opzet: door het nieuwe hiernamaals denken de mensen anders over moraal. Het slachtofferbeeld helpt haar hier misschien wel, omdat Zeus niet zomaar haar herindeling kan betwisten. Anders zou hij moeten toegeven dat zijn dochter slimmer is dan hij beweert.

Persephone bereikt echter niet dat de goden zelf zich anders gaan gedragen, wat ze wou bereiken met haar plan. *Koningin van de onderwereld* eindigt lang voordat we dat effect zouden zien, maar als men denkt aan de verhalen in de mythologie kan men dat er wel uit afleiden. Het ziet er eerder naar uit dat de Grieken de goden aan een andere standaard hielden dan zichzelf en hen nog steeds vereerden. Daartegen kan men beargumenteren dat doorheen het boek Fitzgerald heel veel verschillende mythes vermeldt, zoals de mythe van Daphne en die van Ganymedes, of Zeus’ gedaante als zwaan. Als men daaruit zou afleiden dat alle mythen die we kennen stammen uit het tijdperk voor Persephone’s huwelijk en dat er daarna geen nieuwe verhalen bijkomen over zulke wandaden, zou men kunnen stellen dat dat is omwille van haar acties in de onderwereld. Men zou kunnen zeggen dat omwille van haar

---

¹⁹⁵ Fitzgerald, 289.

driedelig systeem mensen anders gaan denken over moraal, zich dan afvragen waarom ze goden aanbidden die slechte dingen doen, en de verering stoppen totdat de godenwereld zich noodgedwongen aanpast. Dat spreekt de Oudgriekse realiteit tegen, maar zou wel kunnen in Fitzgeralds fictieve wereld. Het is ook mogelijk dat, als Fitzgerald in de realiteit blijft, Persephone's acties Griekse denkers zoals Xenophanes van Colophon en Heraclitus tot gevolg hebben, die zich wenden tot andere machten en concepten dan de goden met hun verderfelijke acties.

Subtiliteit is de kern van Persephone's plannen: andere vrouwen en mannen inspireren, de mensen anders laten denken over moraal... Ze kan zo Zeus' macht ondermijnen zonder dat ze gevaar loopt voor repercussies. Persephone gebruikt daarbij de positie die ze gekregen heeft als dekmantel.

Conclusie

Om deze thesis te besluiten volgt hier een overzicht met de belangrijkste punten uit de vorige twee hoofdstukken, die met elkaar vergeleken worden. Zo ontstaat een duidelijk beeld van hoe de twee auteurs met de bronnen en de Roof-mythe zijn omgegaan, waar en hoe hun aanpak verschilt en waar die gelijkaardig is. Omdat beide auteurs heel anders omspringen met het genderaspect van Kore/Persephone's connectie met vrouwelijkheid in de mythologie en die aanpak in de betreffende hoofdstukken uitgebreid is besproken, zal er hier niet verder op worden ingegaan, tenzij dat er- gens relevant is.

Om te beginnen wordt er kort besproken hoe het verschil in setting tussen de twee werken een invloed uitoefent op de twee werken. Dan wordt gekeken hoe Carter en Fitzgerald zijn omgesprongen met het belangrijkste plotpunt van de Roof-mythe, namelijk de ontvoering van Persephone. Daarna zal het kort gaan over de onsterfelijke personages uit *De hymne aan Demeter*, hoe de auteurs hun rol en karakter hebben verwerkt. In datzelfde onderdeel zal kort worden gekeken naar het verschil in hoe de auteurs omgaan met het gegeven incest. Tot slot wordt er nog gekeken naar hoe de twee auteurs drie belangrijke bronnen hebben verwerkt, namelijk de homerische hymne aan Demeter, de *Metamorfosen* van Ovidius en de passage uit de *Dionysiaka* van Nonnus, die beide auteurs gebruikt lijken te hebben.

De setting

De settings van de twee besproken hervertellingen lopen sterk uiteen, wat invloed heeft op de aanpak van de twee auteurs in de wijze waarop ze de bronmythe verwerken. Hier worden kort de significante onderdelen van elke storyworld herhaald, als- ook gewezen op hoe dat leidt tot een aantal algemenere gelijkenissen en verschillen tussen de twee werken.

Een belangrijke gelijkenis is dat zowel Carter als Fitzgerald in hun werk een versie van de mythologie als geschiedenis presenteren, die niet altijd overeenkomt met de overgeleverde bronnen.

Carters trilogie speelt zich af begin eenentwintigste eeuw; de mythen zijn deel van de geschiedenis, maar liggen ook in een ver verleden. Het verhaal van Kate en Henry is een nieuw deel van de geschiedenis, een nieuw verhaal dat wordt toegevoegd aan het corpus.

Fitzgerald presenteert *Koningin van de onderwereld* als wat echt gebeurd is tegen- over wat de bronnen zeggen. Haar verhaal speelt zich af in het mythische verleden, de oudheid zelf. Ze volgt de Roof-mythe nauwer dan Carter dat doet omdat ze geen vervolg van de geschiedenis geeft, maar de geschiedenis zelf.

Hun behandeling van de godenwereld is dan weer verschillend, wat nog het duidelijkst blijkt uit de verschillende voorstellingen van de onderwereld.

Carters onderwereld bestaat eigenlijk uit twee delen: de onderwereld zelf en het landgoed Eden Manor. Beide locaties huisvesten de zielen van overledenen. Eden Manor werkt als doorgang tussen de bovenwereld en de onderwereld, zowel voor de goden als de overledenen. Sommige zielen blijven op Eden Manor als personeel, al kunnen ze daar dan een tweede keer sterven en dan gaan ze definitief naar de onderwereld. De onderwereld van Carter is geen coherent systeem met oordelen, belonen en straffen; in de plaats daarvan hangt de presentatie van het hiernamaals af van wat de persoon zelf geloofde. Alleen als de ziel zelf er niet uit is, grijpen Hades en zijn koningin in. Het is een aanwijzing van hoe de godenwereld in de trilogie werkt. In de trilogie zelf worden voornamelijk Oudgriekse concepten en verhalen gehanteerd, maar Carter geeft zelf in een interview aan dat ze de goden ziet als niet enkel leden van het Oudgriekse pantheon, maar ook als vergelijkbare goden uit andere mythologieën (cf. *supra*). Dat verklaart waarom de uitvoering van het hiernamaals zo individueel gericht is. Het verklaart ook waarom de Olympos van Carter met de zonsondergang meereist, wat de goden een globaler karakter meegeeft, al zijn hun nieuwe namen allemaal westers. Het gebruik van niet Oudgriekse concepten zoals de zeven zonden als basis voor de godinnentests en de benaming Eden kunnen zo ook uitgelegd worden (cf. *supra*, de bijbelse invloed).

Fitzgeralds wereld is veel klassieker Oudgrieks. De onderwereld start nog niet zoals we ze kennen uit de bronnen, maar een aantal elementen zijn er al, zoals de vijf mythologische rivieren. Doorheen het boek ontwikkelt Persephone de onderwereld naar het klassieke beeld van het driedelige systeem met een paradijs voor de helden en/of zij die uitzonderlijk goed waren in het leven, een deel voor zij die niet uitzonderlijk slecht of goed waren en een plaats om zware misdadigers te straffen, die zich bevindt in Tartaros. Over alle binnenkomende zielen wordt een oordeel geveld om te bepalen waar ze terechtkomen. Er zijn geen geïndividualiseerde onderwerelden zoals daar sprake van is bij Carter. De rest van de godenwereld is evenzeer klassiek Grieks. Fitzgerald vernoemt bijvoorbeeld veel meer mindere goden en andere onsterflijke wezens zoals de nimfen en erinyen; de enige niet-Raadsleden en niet-titanen die Carter met naam vermeldt, zijn Eros en Iris, twee mindere goden.

De werken spelen zich af in verschillende tijdsgewrichten met een verschillende opzet en godenwereld als basis. Fitzgeralds boek speelt zich af in de oudheid zelf, met een veelkoppige, veelsoortige mythologische wereld die het klassieke Griekse stramien volgt. Carter daarentegen haalt het verhaal naar het begin van de eenentwintigste eeuw, met een geselcteerder zichtbaar godenaantal van een globalere, interculturelere aard. Beide auteurs positioneren hun hervertelling wel als deel van een geschiedenis. Voor Carter is Kate's verhaal een vervolg van de geschiedenis na het

einde van Hades' huwelijk met Persephone, voor Fitzgerald is *Koningin van de onderwereld* het waargebeurde verhaal achter de bronmythe.

De Roof-mythe zonder roof

Zowel Bea Fitzgerald als Aimée Carter passen het begin van Hades' en Persephone's huwelijk aan. In plaats van dat Hades Demeters dochter rooft, in plaats van een ontvoering, gebruiken de auteurs een andere strategie. Zoals in het hoofdstuk over Carters trilogie al eens aangehaald is, heeft dit waarschijnlijk te maken met het YA-label. Deze herwerkingen zijn bedoeld als romantische verhalen met Hades en Persephone/Kate als het koppel dat met elkaar eindigt en elkaars 'ware liefde' is. Het doelpubliek van deze werken is jong en Fitzgerald en Carter schrijven in de eenentwintigste eeuw, dan is een ontvoering als de basis van de te romantiseren liefde tussen de hoofdpersonages niet wenselijk.

Carter lost dit op met gearrangeerde huwelijken. Hades' eerste huwelijk, met de mythologische Persephone, was gearrangeerd door alle twee haar ouders, Zeus én Demeter, omdat ze goed met elkaar overweg konden tijdens hun ontmoeting. Dat huwelijk eindigde omwille van de naïviteit van Persephone omtrent liefde en de negatieve nasleep van hun huwelijksnacht. Hades/Henry's tweede huwelijk, met Kate, is evenzeer een vorm van een gearrangeerd huwelijk. De reden voor haar geboorte is dat ze een mogelijke echtgenote van Hades zou zijn, en voordat ze met hem kan trouwen moet ze slagen voor een reeks tests. Carter presenteert dit nergens expliciet als een gearrangeerd huwelijk, maar hun huwelijk kan moeilijk beschouwd worden als spontaan ontstane liefde.

In plaats van ontvoerd te worden kiest Kate er zelf voor om naar Eden Manor— waar Hades en een deel van de zielen verblijft— te gaan. Dat ze daar naartoe gaat is echter om haar nieuwe vriendin, Ava, te redden, van wie ze niet weet dat het de godin Aphrodite is, die niet kan sterven door een natuurlijke hoofdwond of een hersenbloeding. Men kan dus stellen dat Kate met een list gelokt wordt. Het is geen echte ontvoering, maar ook niet geheel onproblematisch.

Waarom het verhaal van Hades en Persephone is overgeleverd als een 'ontvoering', komt doordat de geschiedenis vervormd is doorheen de tijd, ten voordele van Persephone die zich miserabel voelde in de onderwereld en haar huwelijk. Hades, die verliefd werd op (een versie van) haar, leek er juist niet onder te lijden. Hij liet zijn lijden alleszins niet openlijk merken, zodat na verloop van tijd een beeld ontstond van Hades als Persephone's overweldiger, die gelukkig was in een situatie waar zij aan onderdoor ging.

Bij Fitzgerald kan men ook spreken van een gearrangeerd huwelijk: niet een huwelijk dat is gearrangeerd door Persephone's ouders— ze loopt weg van de kandidaten die zij presenteren— maar een huwelijk dat ze aangaat met Hades uit praktische overwegingen, namelijk opdat Zeus en Demeter haar niet langer uit de onderwereld kunnen halen en in een ander huwelijk dwingen. Op dat moment zijn er al gevoelens in het spel, langs beide kanten, maar Hades en Persephone bekennen dat pas later aan elkaar. Hades is dan wel de eerste man, buiten haar vader Zeus, die ze ontmoet, maar ook als Persephone later andere mannen ontmoet, blijven haar gevoelens voor Hades intact en groeien ze zelfs verder.

Belangrijk in Fitzgeralds hervertelling is dat Persephone niet ontvoerd is, maar zelf naar de onderwereld gaat. Ze vlucht, het is geen vrijwillig vertrek, maar ze kiest zelf de bestemming op basis van Hades' reputatie. Daar wordt ze eerst verliefd op het rijk en de mogelijkheden die ze erin ziet, dan pas op de man.

Dat ze ontvoerd zou zijn is een aanname van Demeter die Zeus en dan de andere goden overnemen, en dat Helios haar heeft zien 'vallen' ondersteunt dat gerucht. Zeus eist ook de erkenning op voor het arrangeren van dat huwelijk, volgens een voorstel van Hades, waar Persephone het nut van inziet omdat het hun bescherming biedt tegen repressies.

Geen ontvoeringen dus, beide protagonisten, Kate en Kore/Persephone, gaan vrijwillig naar Hades toe, zei het om verschillende redenen. Kate doet dat in de hoop aan een deal te voldoen die het leven van haar vriendin zou redden, Kore opdat ze niet zou moeten trouwen. Beide protagonisten trouwen ook vrijwillig met Hades, onder omstandigheden die lijken op die van gearrangeerde huwelijken. In beide gevallen zijn er al op voorhand gevoelens van liefde in het spel, die zich verder ontwikkelen na het huwelijk; zo wordt het verhaal van Hades en Persephone romantisch.

De goden

In *De hymne aan Demeter* worden acht onsterflijken bij naam genoemd: Persephone, Hades, Demeter, Zeus, Hermes, Rhea, Hekate en Helios. In de mythologie zijn de eerste zes verbonden via nauwe familierelaties: Rhea is de moeder van Hades, Demeter en Zeus en zodoende de grootmoeder van Persephone en Hermes, die half-zus en -broer zijn gezien hun gemeenschappelijke vader Zeus. Daar bovenop is Persephone's moeder, Demeter, Zeus' zus en trouwt ze zelf met haar oom Hades. De Roofmythe heeft een erg incestueus karakter, wat in een romantisch verhaal voor een Young Adult-publiek geen wenselijk element is. Beide auteurs hebben dat dan ook aangepast. Het is bovendien interessant om nog eens even stil te staan bij de manier waarop de mythologische figuren zich vertalen naar personages in de werken, hoe ze gelijkaardig of juist verschillend geïnterpreteerd worden. Om duidelijkheid te scheppen in wanneer het over wie gaat, zullen voor Fitzgeralds personages de Oudgriekse

namen gehanteerd worden en voor Carters personages de moderne namen¹⁹⁶ die ze hen heeft gegeven.

Om te beginnen is er de verschillende aanpak van het incestprobleem.

Fitzgerald gebruikt de kracht van geruchten— een thema in *Koningin van de onderwereld*— en genetische diversiteit als oplossing. In haar wereld is alleen Zeus daadwerkelijk een zoon van Kronos en Rhea en zijn zijn vijf zogenaamde broers en zussen de kinderen van andere titanen die Kronos opat. Dat Kronos' uitverkorenen bloedverwanten zouden zijn is gebaseerd op een gerucht. Daarnaast, omdat Zeus iedere keer een andere gedaante aanneemt als hij een kind verwekt, zijn die geen genetische verwanten, dus is er technisch gezien geen risico op onderling incest. De goden aanvaarden die technische basis, andere groepen zoals de nimfen beschouwen het echter wel als mogelijk incestueus.

Carter hanteert daarentegen het bijbels aanvoelende idee van scheppers en het systeem van adoptie. Kronos en Rhea worden door de oorspronkelijke zes vader en moeder genoemd, maar ze zijn niet biologische ouders, dus heerst er geen bloedverwantschap. De Raadsleden noemen elkaar broer en zus of nicht en neef op basis van hun aangenomen adoptierelatie. Net als Fitzgerald is er een opmerking dat, omdat Walter/Zeus verschillende gedaantes aannam, er ook tussen zijn kinderen onderling geen sprake is van echt bloedverwantschap, maar dat punt wordt nergens herhaald. Waarschijnlijk heeft Carter die toegevoegd opdat de anders incestueuze affaire tussen Hermes en Persephone acceptabel is voor een contemporain (YA-)publiek.

Over de twee hervertellingen is er eigenlijk sprake van drie Persephones: Fitzgeralds Kore/Persephone, Carters Persephone en Kate Winters. Voor het gemak zal in deze paragraaf Kore gehanteerd worden voor Fitzgeralds personage, opdat het onderscheid tussen de personages duidelijk blijft.

Fitzgerald presenteert een personage met veel meer zelfbeschikking dan de mythologische tegenhanger in de Roof-mythe krijgt, wat past bij de feministische insteek wat betreft de genderstereotypen:

“Fitzgerald's reimagining shifts the power dynamic and repositions Persephone as a heroine with agency to control her own narrative.”¹⁹⁷

Kore kiest er zelf voor om naar de onderwereld te gaan, kiest er zelf voor om met Hades te trouwen en kiest er zelf voor om de granaatappelpitten in te slikken. In plaats van het slachtoffer van andermans machinaties te zijn heeft ze zelf de touwtjes in handen.

---

¹⁹⁶ Zie de tabel aan het begin van hoofdstuk: 'De mythe gaat verder: de *Godinnentest*-trilogie'.

¹⁹⁷ 'Penguin Bags "steamy Feminist Greek Myth Reimagining" from Debut Author Fitzgerald'.

Bij Carter valt de mythologische Persephone uiteen in twee personages: Persephone en Kate. Het lijkt erop dat de twee zussen ook de twee aspecten/namen van hun mythologische tegenhanger vertegenwoordigen. Kate's naam betekent tenslotte 'puur', wat lijkt op de 'rein, maagd' die horen bij de betekenissen van Kore. De twee vormen elkaars tegengestelde— Kate gaat van sterfelijk naar onsterfelijk voor liefde, Persephone van onsterfelijk naar sterfelijk— en elkaars gelijke. Terwijl het huwelijk met Persephone ('brenger van chaos') eindigde, zal het huwelijk met Kate wel slagen. Kate en Persephone bezitten ook meer zelfbeschikking, of toch de illusie van zelfbeschikking. Kate wordt overal voorgehouden dat ze een keuze heeft in het hele gebeuren, ook al voelt ze zelf dat, omwille van alle omstandigheden, dat niet echt zo was. Persephone heeft gekozen voor haar eigen geluk.

Hades en Henry zijn zeer verschillende personages. Henry is een man met een gebroken hart, traditioneler mannelijk, hij voelt zich constant alsof hij Kate moet beschermen. Hoewel Hades Kore evenzeer beschermt, is dat gebaseerd op reële feiten en minder op een onderschatten van Kore's macht (op dat moment is ze nog slechts de godin van de bloemen, dus dat gebrek aan macht heeft ook een reëlere dimensie). Fitzgerald geeft Hades meer emotionele intelligentie, hij kan zijn emoties wel onder woorden brengen en toont zijn genegenheid niet enkel in acties; vanuit de behandeling van genderstereotypen is Hades ook 'vrouwelijker', hij heeft vrouwelijke hobby's en houdt niet van oorlog en bloed. Henry heeft geen problemen met de bloederige taferelen, zoals Xanders lijkt in *De godinnentest*, waar hij mee geconfronteerd wordt. Daarmee hangt de eigenlijke macht van de personages samen: Henry is de onbetwiste belichaming van de leider van de doden, terwijl Hades in *Koningin van de onderwereld* eigenlijk de god van de illusies is en alleen niet veel invloed kan uitoefenen op de opmaak van zijn rijk.

Beide auteurs nemen de weinige elementen die gekend zijn van de mythologische tegenhanger wel op de een of andere manier over: koning van de onderwereld, associatie met rijkdom, huwelijk met een dochter van Zeus en Demeter... Een aspect waar ze zich niet bij aansluiten, is de schijnbare onvruchtbaarheid van de mythologische Hades. Henry krijgt namelijk een kind met Kate en Hades en Kore moeten aan anticonceptie doen.

Net als de mythologische Demeter wordt Demeter in beide hervertellingen gedreven door moederliefde, al krijgt dat twee keer een heel ander uitzicht, voornamelijk door het verschil in motivatie tussen Carters Diana en Fitzgeralds Demeter.

Diana wordt gemotiveerd door liefde voor haar broer Henry en schaamte omtrent de acties van haar oudste dochter Persephone. Zij is de drijvende kracht achter de huwelijken van beide haar dochters met Henry/Hades. Hoewel Diana heel veel van haar dochters houdt, zou ze bijvoorbeeld Kate hebben verlaten als die gezakt was

voor de godinnentests, wat contrasteert met de Roof-mythe waar Demeter eist haar dochter te mogen terugzien.

Demeter in *Koningin van de onderwereld* wordt gedreven door haar drang Kore te beschermen tegen haar vader Zeus en het geweld van andere machtige mannen. Ze zit mee in de onderhandelingen met de huwelijkskandidaten in de hoop Zeus te kunnen leiden in de richting van een man die niet gewoon het meeste betaalt, maar hun dochter ook goed zal behandelen. In een orde waar de macht oneerlijk verdeeld is—zo voelt Demeter het aan, het is een van de voornaamste redenen dat ze geen hoge dunk heeft van Hades—denkt ze meteen dat haar dochter ontvoerd is. Net als haar mythologische tegenhanger wendt ze alle middelen aan om te vinden waar Kore zich bevindt. In tegenstelling tot de mythologische tegenhanger, is Fitzgeralds Demeter niet de reden dat Persephone uiteindelijk een deel van elk jaar in de bovenwereld verblijft—Demeter veroorzaakt de winter niet in *Koningin van de onderwereld*.

Beide personages voeden hun dochters op ter voorbereiding van een huwelijk, met heel andere motivaties. Diana voedt Kate op zodat ze de beste kans heeft te slagen voor de godinnentests. Kate verzet zich daar niet tegen, ze stelt zich pas achteraf vragen bij de omstandigheden van haar conceptie en opvoeding. Demeter en Kore hebben een veel moeilijke relatie. Demeter voedt Kore op zodat ze de best mogelijke, gehoorzame, nette echtgenote zal zijn, een rol die niet bij haar dochter past, maar als Demeter Kore niet kan intomen, zal Zeus hun dochter veel wreder behandelen wanneer hij ingrijpt. Moeder en dochter houden van elkaar en Kore begrijpt waarom haar moeder haar zo onder de duim houdt, maar neemt het haar nog steeds kwalijk omwille van alle negatieve emoties die daarbij komen kijken. Beide moeder-dochterparen hebben een complexere relatie dan die waarvan sprake is in de mythologie.

Zeus is in beide verhalen een misogyn personage. Hij onderschat de vrouwen en denkt over de gehuwde vrouw als het eigendom van hun echtgenoot. Zowel Carter als Fitzgerald nemen het promiscue karakter van de mythologische tegenhanger over. Bij Fitzgerald komt dat duidelijker naar voren vanuit het personage zelf, Zeus' woordkeuze en acties, terwijl Walters promiscuïteit en misogynie zich meer verspreid uit of erover wordt verteld door andere personages.

Carter maakt van Walter een minder antagonistisch personage, wat te maken heeft met de verschillende plotlijnen. In de *Godinnentest*—trilogie is er ten eerste geen uitgesproken gearrangeerd huwelijk en ten tweede draaien de laatste twee delen voornamelijk rond het conflict met Kronos; als hoofd van de raad speelt Walter een belangrijke rol in die strijd. De vijanden in Carters trilogie zijn Calliope en Kronos, terwijl voor Fitzgerald Zeus de belangrijkste antagonist is; het is zijn wereldorde die Kore in een rol dwingt waar ze niet in past en het is hij die zijn dochter wilt uithuwelijken aan de kandidaat die de beste prijs biedt. *Koningin van de onderwereld* draait rond Persephone's ontsnapping aan het lot dat Zeus haar opdringt, dus is hij logischerwijze een uitgesprokener negatief personage.

Hermes speelt twee heel verschillende rollen in de hervertellingen, die toch in bepaalde opzichten op elkaar lijken. Die gelijkenissen zijn in de eerste plaats het gevolg van de elementen die de auteurs overnemen van de mythologische tegenhanger.

James is een sympathiek personage. Hij houdt oprecht van Kate en Persephone en helpt Kate zoveel als hij kan. Ondanks zijn verliefdheid in *De godinnentest* dringt hij zich niet aan Kate op en is hij nadien gelukkig met een gewone vriendschap. Net als in de mythologie speelt James een rol in de onderwereld, waar hij Henry helpt. Hoe hij steun biedt, wordt wel nergens uitgelegd. Zoals Hermes in de mythologie Persephone elke seizoenswisseling van de bovenwereld naar de onderwereld brengt en vice versa, is het James die Kate in het eerste boek naar Eden Manor brengt in de herfst en in de lente haar staat op te wachten. Ook aan het begin van *De godinnenwraak* brengt hij Kate terug.

Fitzgeralds Hermes wordt gedreven door zijn liefde voor listige plannetjes. Hij wordt geïntroduceerd als een huwelijkskandidaat voor Kore, Hermes wilt met haar trouwen omdat hij geïntrigeerd wordt door hoe mysterieus ze is (aangezien niemand haar in tien jaar heeft gezien). Hades' en Persephone's verloving brengt deze Hermes geen gebroken hart, maar vreugde mee te mogen doen aan een complot. Zijn respect geldt Hades als de listige ontvoerder die Demeters beschermingsspreuken wist te omzeilen. Voor Persephone heeft Hermes, zeker in het begin, niet veel achting. Zijn rol in *Koningin van de onderwereld* betreft vooral zijn taken als psychopompos en boodschapper van de goden, dezelfde taken als die van de mythologische Hermes.

Over Hekate bij Carter kan men kort zijn. Als een apart personage komt ze niet voor in de trilogie. Haar aspect als gezelschap/begeleider van Kore/Persephone kan teruggevonden worden in Ava die Kate gezelschap houdt en begeleidt in de eerste twee delen van de trilogie, maar Ava is voor de rest Carters Aphrodite.

Bij Fitzgerald speelt Hekate wel een significante rol. Net als haar mythologische tegenhanger is ze de godin van magie, met een onzekere afkomst en een verbondenheid met het getal drie (cf. de drie manen die ze in de hemel wilt). Ze speelt dezelfde rol als in de homerische hymne, ze vertelt namelijk aan Demeter dat Helios haar dochter heeft zien verdwijnen. In tegenstelling tot in de bronnen is ze echter geen gewillige, vriendelijke helper die later Persephone zal begeleiden, maar is ze hongerig naar meer macht. De enige begeleiding die ze verleent, is Persephone helpen beseffen over welke macht ze beschikt en hoe groot die precies is. Hekate wilt Persephone en Demeter meetrokken in haar plan om de wereld compleet om te gooien naar haar eigen wensen. Persephone geeft niet toe aan Hekate's wensen, maar besluit wel dat de drie godinnen misschien zouden kunnen samenwerken aan een plan voor de lange termijn.

In de homerische hymne is Rhea een verzoener gestuurd naar Demeter door Zeus, om de godin terug te brengen naar de Olympos. In geen van beide hervertellingen speelt de titaan die rol.

In *Koningin van de onderwereld* speelt Rhea helemaal geen rol. Ze wordt slecht een keer genoemd, als de vrouw van Kronos en moeder van Zeus, die haar zoon verborg voordat haar echtgenoot hem kon opeten; dat is dezelfde rol die ze in de mythologie speelt, al is ze daar ook de moeder van de andere vijf die Kronos wel opeet.

In het derde deel van Carters trilogie, *Het godinnenoffer*, speelt Rhea een belangrijkere rol. Ze is namelijk degene die Henry geneest— en zo voorkomt dat hij sterft— en Kronos uiteindelijk terug gevangenzet in Tartaros. Buiten haar huwelijk met Kronos en het feit dat de oorspronkelijke zes haar moeder noemen, heeft ze nergens uitgesproken parallellen met haar mythologische tegenhanger.

Ten slotte is er Helios. Net als Rhea speelt hij slechts in een van de werken een rol. In Carters trilogie wordt de titaan niet eens vermeld, tenzij hij de Lux is die Ella noemt tijdens een vergadering over het zoeken naar bondgenoten in de strijd tegen Kronos.¹⁹⁸ Deze naam valt slechts een keer en er zijn geen verdere aanwijzingen over de mythologische identiteit van Lux.

Bij Fitzgerald speelt Helios dezelfde rol als in *De hymne aan Demeter*: hij heeft gezien dat Persephone/Kore naar de onderwereld ging, dat wilt zeggen, in *Koningin van de onderwereld* heeft hij haar in een gat zien vallen. Zijn rol is klein, dit is de enige significante scene waarin hij optreedt. De inhoud van wat hij zegt komt grotendeels overeen met wat hij zegt in de homerische hymne, alleen is hij veel onzekerder terwijl hij de Olympiërs toespreekt. Het belangrijkste verschil is dat hij Demeter niet vermaant haar verdriet en woede in te tomen.

De voornaamste verschillen in de manier waarop de auteurs omspringen met de mythologische figuren, kunnen verklaard worden vanuit de plot of premisse van de hervertellingen. Carter heeft een duidelijke vijand in haar trilogie waartegen de Raadsleden moeten vechten, wat ertoe leidt dat ze hen als voornamelijk sympathieke karakters kan/moet neerzetten. Het conflict in Fitzgeralds hervertelling draait rond genderrollen en machtsverhoudingen. Zonder een strijd tegen een duidelijk afgetekende vijand, maar met een conflict rond complexe, impliciete en/of abstracte concepten, is er meer ruimte voor Fitzgerald om te spelen met hoe sympathiek of antipathiek een personage is. Ook de verschillende aanpak van 'geschiedenis' tussen Carter en Fitzgerald heeft hier invloed op, zoals blijkt uit bijvoorbeeld de verhoudingen tussen Henry/Hades en Diana/Demeter.

---

¹⁹⁸ Carter, *Het Godinnenoffer*, 225.

De belangrijkste bronnen

Beide auteurs verklaren in hun interviews dat ze uitgebreid onderzoek hebben gedaan naar de Griekse mythologie voor hun hervertelling, geen van beide geeft echter ergens expliciet aan welke bronnen of Engelse vertaling van een bron ze gebruikt hebben. De elementen in de werken die volgens deze thesis uit de bronnen zijn gehaald, zijn dan ook gebaseerd op onderbouwde deductie.

Beiden geven in interviews aan al lang geïnteresseerd te zijn in de Griekse mythologie; er zijn nergens aanwijzingen dat ze daarbij een klassieke achtergrond in hun opleiding hebben. Ze hebben wel een academische achtergrond in literatuur en/of schrijven:

‘Aimée Carter attended the University of Michigan in Ann Arbor and received a degree in Screen Arts and Cultures (a fancy way of saying she was forced to watch a lot of old movies) with a subconcentration in Screenwriting.’¹⁹⁹

En: ‘Bea Fitzgerald graduated with a first-class BA (Hons) in English Literature in 2017.’²⁰⁰ Ze haalde dit diploma aan de University of Reading in het Verenigd Koninkrijk.²⁰¹

De enige aanwijzing die we krijgen over een eventuele gebruikte bron komt van Fitzgerald, wanneer ze het heeft over de traditie van hervertellingen:

“Retellings have always been popular – from Ovid through to Shakespeare and the plethora of retellings in the nineteenth and twentieth centuries.”²⁰²

Ze noemt Ovidius, die in zijn *Metamorfosen* de Roof-mythe verwerkt heeft. Ovidius is ook wel degelijk een bron die ze hoogstwaarschijnlijk gebruikt heeft. Ook bij Carter zijn er aanwijzingen te vinden dat Ovidius een van de bronnen voor de trilogie was. Naast Ovidius zijn er aanwijzingen dat de auteurs nog twee andere bronnen gemeenschappelijk hebben, namelijk de homerische hymne aan Demeter en Nonnus’ *Dionysiake*.

Om te beginnen kijken we hier naar de verwerking van *De hymne aan Demeter*. Deze is uitgebreid besproken in het inleidende hoofdstuk ‘De mythe die de inspiratie levert’. Het is de oudste bron voor de Roof-mythe waar we over beschikken en maakt deel uit van de homerische hymnen.

Carter heeft nergens duidelijke elementen uit de hymne overgenomen. Wanneer James in *De godinnentest* de Roof-mythe samenvat, lijkt dat op de hymne, anderzijds klinkt zijn samenvatting evenzeer als een algemene samenvatting van de roof van

---

¹⁹⁹ Sooz, ‘Interview with Aimée Carter, Author of <em>The Goddess Inheritance</Em>’.

²⁰⁰ ‘Bea Fitzgerald’.

²⁰¹ ‘About us’.

²⁰² Oldfield, ‘Bea Fitzgerald on Her Hades and Persephone YA Debut, Girl, Goddess, Queen’.

Persephone, zonder elementen/details die specifiek zijn voor een bepaalde bron. Telkens wanneer de trilogie vergeleken werd met de hymne in het respectievelijke hoofdstuk, bleek vooral hoezeer Carters werk van deze bron verschilt.

Bij Fitzgerald daarentegen treedt de hymne duidelijk op de voorgrond. Veel van de elementen uit *De hymne aan Demeter* komen in *Koningin van de onderwereld* op de een of andere manier aan bod, zoals bleek uit de bespreking. Welke rol sommige personages spelen en in welke volgorde ze voorkomen, met name Hekate en Helios, haalt ze uit de structuur van de homerische hymne. Van andere elementen, zoals Zeus' rol als matchmaker, wordt dan weer uitgelegd hoe ze op die manier in het verhaal zijn terechtgekomen.

De tweede bron die Carter en Fitzgerald delen is Ovidius. Hij vertelt over de roof van Proserpina— de Romeinse tegenhanger van Persephone— in zijn *Metamorfosen*, geschreven in de eerste eeuw v.C..²⁰³ Fitzgerald noemt Ovidius' versie al een hervertelling (cf. supra), wat inderdaad het karakter van onder andere zijn *Metamorfosen* vormt.

Carter heeft vooral voor de keuze van namen uit Ovidius geput. Tenslotte is Calliope de muze die de Roof-mythe vertelt in *Metamorfosen*, en kan Carter Hera via die naam met Persephone/Kore's verhaal verbinden. Ook dat Demeter gaat voor de naam Diana heeft mogelijk met Ovidius' versie te maken.

Fitzgerald kiest voor de hymne om haar verhaal te structureren, maar haalt ook heel wat elementen uit Ovidius, met name de figuur Cyane, de locatie Sicilië en de nimfen die als straf in sirenen veranderen. Het zijn voornamelijk details die ze ontleent, maar het voegt wel toe aan de mythologische rijkdom die Fitzgerald verbergt in *Koningin van de onderwereld*.

De derde en laatste bron is de *Dionysiaka* van Nonnus, geschreven in de vijfde eeuw n.C.. Deze bron is minder bekend dan de andere twee en gaat in de eerste plaats over het leven en de daden van Dionysos, niet over de Roof-mythe. Een scene uit dit werk is belangrijk, namelijk wanneer de vier Olympiërs Hermes, Ares, Hephaistos en Apollo naar Persephone's hand dingen.²⁰⁴

Carters connectie met Nonnus is het onduidelijkst. Hermes/James is in de trilogie een voormalige minnaar van Persephone, iets dat niet veel voorkomt in de traditie. Het is echter niet helemaal zeker dat Carter zich op Nonnus baseert voor deze connectie, of dat ze een andere bron gebruikt die niet in het onderzoek voor deze thesis op de voorgrond is getreden, of dat de relatie mogelijk een uitvinding van de auteur zelf is. Carter beweert in haar interviews dat ze uitgebreid onderzoek heeft gedaan

---

²⁰³ 'Ovidius Naso, Publius'.

²⁰⁴ Zie het hoofdstuk 'Meisje, Godin, Koningin' voor de uitgebreidere bespreking van deze bron'.

naar de mythologie om haar personages op interessante manieren aan elkaar te kunnen verbinden of kleine verwijzingen in de trilogie te kunnen verstoppen voor fans van de mythologie; het is omwille van deze claim dat het plausibel wordt geacht in deze thesis dat Carter Nonnus kent en heeft gebruikt.

Fitzgerald neemt de scene dan weer in zijn geheel over. Ze gebruikt dezelfde vier goden, de geschenken die elk aanbiedt neemt ze rechtstreeks over en zelfs Hephaistos' belofte dat hij van Aphrodite zou scheiden haalt ze uit Nonnus. Fitzgerald past weinig aan aan de details, maar plaatst de scene wel in een verschillende context. Bij Nonnus wordt over deze onderhandelingen verteld in het kader van de verwekking van Dionysos Zagreus, de voorganger van het hoofdpersonage van de *Dionysiaka*; Fitzgerald toont deze onderhandelingen in de context van toenadering tussen Kore en Hades na haar vlucht naar de onderwereld, de scene dient als legitimatie voor haar wens naar de onderwereld te gaan.

De *Godinnentest*-trilogie en *Koningin van de onderwereld* illustreren hoe dezelfde mythe en dezelfde bronnen heel anders verwerkt kunnen worden op basis van de setting en plot die een auteur uitwerkt. Het doelpubliek heeft er ook invloed op, zoals blijkt uit het feit dat beide auteurs in hun Young Adult-werken de incest en ontvoering wegwerken. Bij Fitzgerald komen eventuele bronnen duidelijker naar boven dan bij Carter, wat te maken heeft met hun premisse. Fitzgerald hervertelt de Roof-mythe zelf, Carter voegt er als het ware een vervolg aan toe.

Bibliografie

- ‘About us’. Geraadpleegd 3 juni 2024. <https://www.reading.ac.uk/about/>.
- Addict, Christina / Book. ‘Interview with Aimee Carter and Goddess Interrupted Giveaway’. Geraadpleegd 19 mei 2024. <http://www.confessionsofabookaddict.com/2012/05/interview-with-aimee-carter-and-goddess.html>.
- ‘Bea Fitzgerald’. Geraadpleegd 3 juni 2024. <https://www.reading.ac.uk/english-literature/our-stories/bea-fitzgerald>.
- Bremmer, Jan N. (Groningen). ‘Hades’. In *Brill’s New Pauly*. Brill, 2006. https://reference-works.brillonline.com/entries/brill-s-new-pauly/hades-e501140?s.num=0&s.f.s2_parent=s.f.book.brill-s-new-pauly&s.q=Hades.
- Carter, Aimée. *De Godinnentest*. Vertaald door Jeanne Dauvillier. 2de dr. De Godinnentrilogie 1. Amsterdam: Harlequin Holland, 2011.
- . *De Godinnenwraak*. Vertaald door Jeanne Dauvillier. 1ste dr. De Godinnentrilogie 2. Amsterdam: Harlequin Holland, 2012.
- . *Het Godinnenoffer*. Vertaald door Angelique Verheijen. 1ste dr. De Godinnentrilogie 3. Amsterdam: Harlequin Holland, 2013.
- Cristóbal, Ana Isabel Jiménez San. ‘Persephone/Kore’. In *Oxford Research Encyclopedia of Classics*, 2016. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199381135.013.4880>.
- Danehy, Erin. ‘Girls Who Save the World: The Female Hero in Young Adult Fantasy’, z.d.
- Databot. ‘Betekenis namen - Gezocht op ava’. Betekenis namen. Geraadpleegd 23 mei 2024. <https://www.betekenisnamen.nl/search?q=ava>.
- . ‘Betekenis namen - Gezocht op calliope’. Betekenis namen. Geraadpleegd 23 mei 2024. <https://www.betekenisnamen.nl/search?q=calliope>.
- . ‘Betekenis namen - Gezocht op diana’. Betekenis namen. Geraadpleegd 23 mei 2024. <https://www.betekenisnamen.nl/search?q=diana>.
- . ‘Betekenis namen - Gezocht op ella’. Betekenis namen. Geraadpleegd 23 mei 2024. <https://www.betekenisnamen.nl/search?q=ella>.
- . ‘Betekenis namen - Gezocht op henry’. Betekenis namen. Geraadpleegd 23 mei 2024. <https://www.betekenisnamen.nl/search?q=henry>.
- . ‘Betekenis namen - Gezocht op james’. Betekenis namen. Geraadpleegd 23 mei 2024. <https://www.betekenisnamen.nl/search?q=james>.
- . ‘Betekenis namen - Gezocht op Katherine’. Betekenis namen. Geraadpleegd 23 mei 2024. <https://www.betekenisnamen.nl/search?q=Katherine>.
- . ‘Betekenis namen - Gezocht op milo’. Betekenis namen. Geraadpleegd 23 mei 2024. <https://www.betekenisnamen.nl/search?q=milo>.
- . ‘Betekenis namen - Gezocht op walter’. Betekenis namen. Geraadpleegd 23 mei 2024. <https://www.betekenisnamen.nl/search?q=walter>.
- DBNL. ‘genre, Algemeen letterkundig lexicon’. DBNL. DBNL. Geraadpleegd 22 april 2024. https://www.dbnl.org/tekst/dela012alge01_01/dela012alge01_01_00892.php.
- Duggee, Hey, Hey Duggee, Rhiannon Fielding, Ben Rothery, Ben Rothery’s Weird, en Daisy Upton. ‘IN A WORLD... Where Blockbusting Books Are the Coolest Thing to Have,

- Penguin Random House Has the Must-See Collection. Step into Fantastic Adventures, Hilarious Scrapes and Classics You'll Enjoy Time and Time Again.', z.d.
- 'Een interview met YALFU-auteur Bea Fitzgerald • ILFU'. Geraadpleegd 27 mei 2024. <https://ilfu.com/alle-artikelen/interview-met-yalfu-auteur-bea-fitzgerald>.
- Fitzgerald, Bea. *Koningin van de onderwereld*. Vertaald door Merel Leene. 1ste dr. Unieboek | Het Spectrum bv, 2023.
- Graf, Fritz (Columbus, en Anne (Xanten) Ley. 'Demeter'. In *Brill's New Pauly*. Brill, 2006. https://referenceworks.brillonline.com/entries/brill-s-new-pauly/demeter-e314080?s.num=34&s.f.s2_parent=s.f.book.brill-s-new-pauly&s.start=20&s.q=pluto.
- Harlequin. 'Over ons'. Geraadpleegd 21 april 2024. <https://www.harlequin.nl/pages/over-ons>.
- Hartkamp, Arthur S., vertaald door. *Homerische Hymnen*. 1ste dr. OBOLOS, XVII. Groningen: Ta Grammata, 2011.
- Henrichs, A. 'Hecate'. In *Oxford Research Encyclopedia of Classics*, 2015. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199381135.013.2957>.
- Higley, Elena. 'Defining Young Adulthood'. *DNP Qualifying Manuscripts*, 20 juni 2019. https://repository.usfca.edu/dnp_qualifying/17.
- Hinz, Berthold. 'Persephone'. In *Brill's New Pauly Supplements I - Volume 4 : The Reception of Myth and Mythology*. Brill, 2011. <https://referenceworks.brillonline.com/entries/brill-s-new-pauly-supplements-i-4/persephone-e914950?s.num=1&s.q=Persephone>.
- Imrie, Matt. 'Aimée Carter Interview'. *Teen Librarian* (blog), 24 april 2012. <http://teenlibrarian.co.uk/2012/04/24/aimée-carter-interview/>.
- Inwood, Sourvinou, en Christine (Oxford). 'Persephone, Kore'. In *Brill's New Pauly*. Brill, 2006. <https://referenceworks.brillonline.com/entries/brill-s-new-pauly/persephone-kore-e914950#e914960>.
- Lodge |, Sally. 'Harlequin Targets Teens'. *PublishersWeekly.com*. Geraadpleegd 19 april 2024. <https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/childrens/childrens-book-news/article/14152-harlequin-targets-teens.html>.
- Makowski, John F. 'Persephone, Psyche, and the Mother-Maiden Archetype'. *The Classical Outlook* 62, nr. 3 (1985): 73-78.
- More Greatness. 'Q and A with Aimée Carter', 22 maart 2014. <https://moregreatness.wordpress.com/2014/03/22/q-and-a-with-aimée-carter/>.
- 'Notice :: WEBTOON'. Geraadpleegd 20 april 2024. <https://www.webtoons.com/en/notice/detail?noticeNo=3124>.
- Oldfield, Kate. 'Bea Fitzgerald on Her Hades and Persephone YA Debut, Girl, Goddess, Queen'. *United By Pop* (blog), 1 september 2023. <https://www.unitedbypop.com/books/young-adult-books/bea-fitzgerald-on-her-hades-and-persephone-ya-debut-girl-goddess-queen/>.
- 'Ovidius Naso, Publius'. Geraadpleegd 3 juni 2024. https://doi.org/10.1163/1574-9347_bnp_e902670.
- Parker, Robert. 'Helios'. In *Oxford Research Encyclopedia of Classics*, 2015. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199381135.013.2986>.

- ‘PERSEPHONE - Greek Goddess of Spring, Queen of the Underworld (Roman Proserpina)’. Geraadpleegd 22 mei 2024. <https://www.theoi.com/Khthonios/Persephone.html#Family>.
- Pirenne-Delforge, V., en André Motte. ‘Aphrodite’. In *Oxford Research Encyclopedia of Classics*, 2015. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199381135.013.582>.
- ‘RAPE OF PROSERPINA - Classical Mythology’. Geraadpleegd 5 juni 2024. <https://www.theoi.com/Khthonios/HaidesPersephone2.html>.
- referenceworks. ‘Hecate’. Geraadpleegd 24 mei 2024. https://doi.org/10.1163/1574-9347_bnp_e505900.
- referenceworks. ‘Hermes’. Geraadpleegd 8 mei 2024. https://doi.org/10.1163/1574-9347_bnp_e510080.
- referenceworks. ‘Homeric Hymns’. Geraadpleegd 4 mei 2024. https://doi.org/10.1163/1574-9347_bnp_e12222760.
- referenceworks. ‘Nonnus’. Geraadpleegd 22 mei 2024. https://doi.org/10.1163/1574-9347_bnp_e824880.
- referenceworks. ‘Zeus’. Geraadpleegd 8 mei 2024. https://doi.org/10.1163/1574-9347_dnp_e12216820.
- Richardson, Nicholas J. ‘Demeter’. In *Oxford Research Encyclopedia of Classics*, 2016. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199381135.013.2086>.
- Sampson, C. Michael. ‘Callimachean Tradition and the Muse’s Hymn to Ceres (Ov. Met. 5.341–661)’. *Transactions of the American Philological Association* (1974-) 142, nr. 1 (2012): 83-103.
- Sawyer, Susan M., Peter S. Azzopardi, Dakshitha Wickremarathne, en George C. Patton. ‘The Age of Adolescence’. *The Lancet Child & Adolescent Health* 2, nr. 3 (1 maart 2018): 223-28. [https://doi.org/10.1016/S2352-4642\(18\)30022-1](https://doi.org/10.1016/S2352-4642(18)30022-1).
- Sooz. ‘Interview with Aimée Carter, Author of The Goddess Inheritance’, 17 april 2012. <https://publishingcrawl.com/p/interview-with-aimee-carter-author-of-goddess-inheritance>.
- The Bookseller. ‘Penguin Bags “steamy Feminist Greek Myth Reimagining” from Debut Author Fitzgerald’. Geraadpleegd 27 mei 2024. <https://www.thebookseller.com/rights/penguin-bags-steamy-feminist-greek-myth-reimagining-from-debutant-fitzgerald>.
- ‘The Inspiration of the Ancients: Ceres and Proserpina from Ovid’s “Metamorphoses”. Infant Observation Meets the Classics’. Geraadpleegd 20 mei 2024. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/13698036.2019.1680309?needAccess=true>.
- ‘Young adult fiction | Open Library’. Geraadpleegd 19 april 2024. https://openlibrary.org/subjects/young_adult_fiction.
- Zajkas, Olivia. ‘„Persephone and Hades Revisited: Modern Retellings of the Myth in Young Adult Literature“’. Universität Wien, 2015. file:///C:/Users/Lise%20Lauwers/Dropbox/Documents/KUL/5de%20jaar/thesis/Persephone_and_Hades_Revisited_Modern_Re.pdf. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/53178970/2015-09-22_0803595-libre.pdf?1495119368=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DPersephone_and_Hades_Revisited_Modern_Re.pdf&Expires=1716400895&Signature=fGNduM5ombsv75UKkUr2ua-QCr7ww7PIkd8hWYIX1wBAubrGQlflUcfSoEg~7WZoSLs1ipJPZEbDSod8XcWoXMvzGd9ujX~fTRdvxZemWQRkKoV-

ic9piemWJhMubjqR~hRrN7bb-mfR2-hLpX9okPL2zcHo7bVBRZaPH-BjrI-
OivQ2oO7wz2bP3YDclBDAYtZUMAXzMLaOe~VlA2XcD-
FuTZSZpk4guQSeZo7iZ~mGo3E24XU9Gw56QuIm9LUL2FUN-
VZcm2wp8fWXwKMSDnggrvcCi78B9U2QADo51ayreOeQLxIOKMaaaD8BhGbWk-
MIZwSaTSYpY1UkwSn3sT-Q___&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA.
